

Uvodnik

Jurij Paljk

Življenje gre naprej...

Kar nekam mirni smo vsi skupaj postali po volitvah. Kot da bi nas nekaj zadelo. V glavo seveda. Tudi kakšnih resnih analiz nismo sposobni narediti, vsaj takih ne, ki bi prikazale dejansko stanje med nami. A življenje gre naprej, in tudi če nam je nelagodno ob sosedih, ki se iskreno veselijo zmage desnice v Italiji, moramo naprej tudi mi.

In vse bolj nas stiska gospodarska kriza in nemoč pred njo, ta tiha in vseprisotna bojazen, da ne bo več tako, kot je bilo doslej, kar se začne poznati že na bencinski črpalki, ki je postala kraj, kjer se zaveš svoje tržne vrednosti v svetu, ki prisega samo na denar. In te seveda boli, ker veš, da si bolj reven kot včeraj!

Pozabili smo že na predvolilne obljube človeka, ki je v petih letih vladanja v Italiji štirikrat povečal svoje in svojih otrok že itak neizmerno bogastvo, ker nekateri nismo verjeli vanje; kaj pa bodo storili tisti, ki so vanje verjeli in bodo sedaj videli, da bogatin še nikdar ni nobenemu siromaku pomagal, saj mu je kvečjemu le še vzel, kar je mogel, bomo tudi videli.

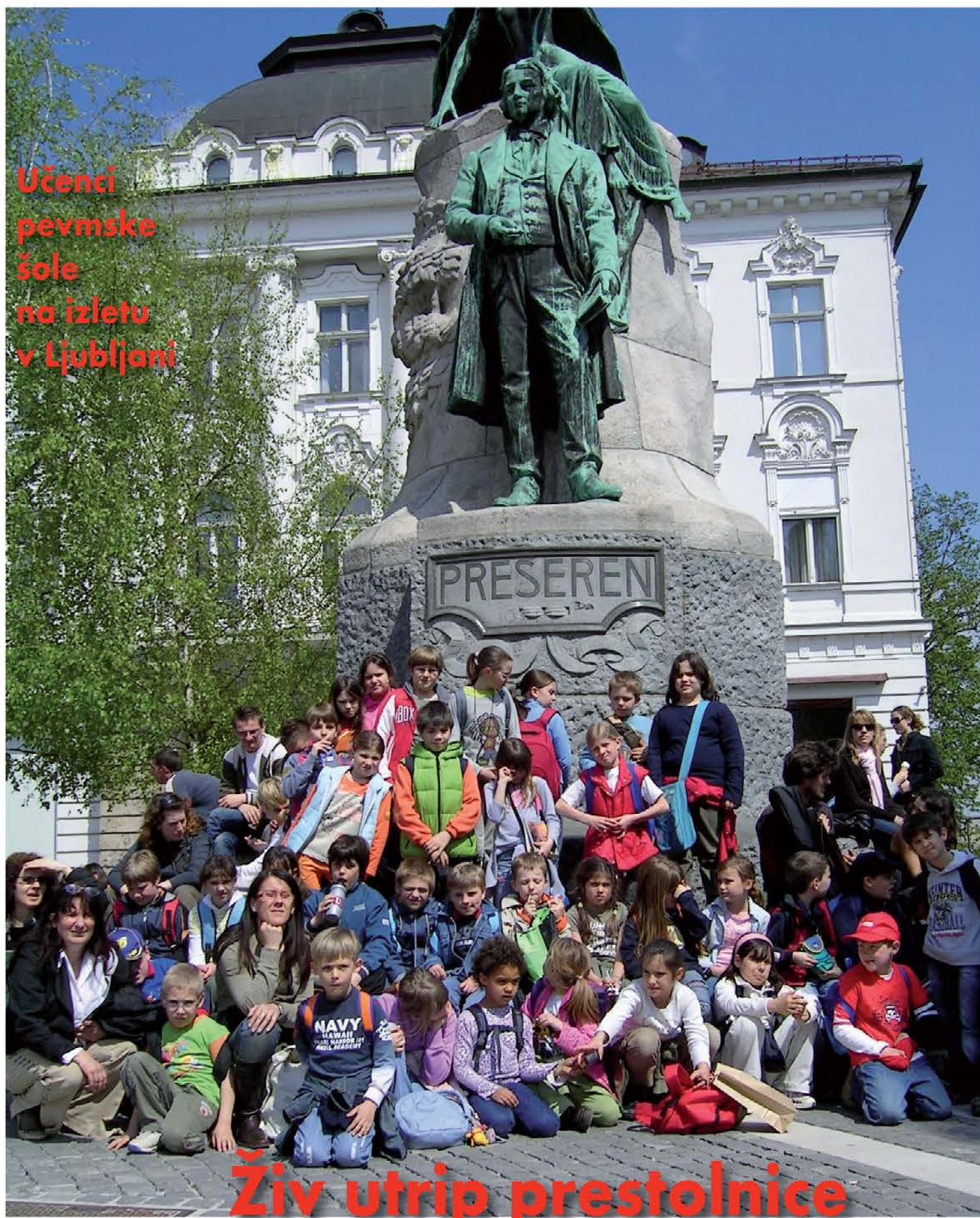
In smo tudi mi tarča nenehnega terorizma vseprisotne televizije in dnevnikov, ki neutrudno črnijo že itak sivi vsakdanjik, kot da zares ne bi imeli več kaj jesti in niti ne kaj obleči! In smo utesnjeni in vsega naveličani, tudi samih sebe.

In mi, ki smo v prvih vrstah naše narodne skupnosti in bi morali sejati optimizem, a kaj, ko to lahko počne samo tisti, ki verjame v prihodnost! Ta vseprisotna sivina, ki mori duha in žitje, se je naselila med nas, da se z grenkobo na ustnicah pozdravljamo, ko se srečujemo na pogrebih, ki so ostali še skorajda edine množično obiskane javne manifestacije slovenstva in nekaterim tudi tiho spraševanje vesti, kako to, da nismo sposobni že v času življenja ceniti tihega in marljivega dela našega sodobnika. In se na tihem sprašujemo, kako to, da se znamo veseliti samo ob postavljanju spomenikov umrlim, a se uspehov živih ne znamo!

In se zgražamo na glas in na tiho, kako to, da mladih ni med nami, če pa so, so nas naveličani in se v naših vrstah ne prepoznavajo, ker nimajo zgodovinskega spomina, ki jim ga mi ne dajemo; če pa jim ga skušamo dati, počnemo to na odbijajoč način. In vseprisotna tekoča slika naših dni nam briše spomin na včeraj, da danes ne vemo, kdo smo, kaj šele, da bi se iz včerajšnjih dni naučili kaj za jutri! A smo tu, sredi življenja, ki je edino, enkratno in še enkrat: samo eno. Nekateri med nami prisegajo na ginevanje naše narodne skupnosti, drugi še vedno verjamemo, da smo še sposobni strniti vrste in se, brez fige v žepu, še sposobni pogovarjati in dogovarjati. In si tudi odpustiti stare grehe, če so ti še vzrok za odprte rane. In pogrešamo usmiljenja med nami, človeškega usmiljenja, ki smo ga vsi potrebni, še najbolj kristjani.

Kot da bi se prepustili vse bolj prisotni zajedljivosti in sivi in ne bi znali videti več lepega in dobrega sredi nas! A bi morali, sicer nas več ne bo! Če seveda še smo!

Učenci
pevmske
šole
na izletu
v Ljubljani

Živ utrip prestolnice

V nedeljo, 11. maja, v Rubijah

Odkritje spomenika Primožu Trubarju

V nedeljo, 11. maja, bomo ob 11. uri v Rubijah z javno slovesnostjo odkrili spomenik Primožu Trubarju. Ob 500-letnici njegovega rojstva se želimo Slovenci na Goriškem oddolžiti njegovemu spominu, in to še posebej v Sovodnjah oz. v Rubijah, kjer je Trubar novembra 1563 pridigal. Doprsni kip bo stal pred Rubijskim gradom, ob ulici, ki nosi njegovo ime. Bronasti kip je po naročilu Venka Černica z Vrha Sv. Mihaela izdelal v Bukarešti rojeni kipar Dumitru - Ion Serban. Slavnostni govornik na svečanosti bo prof. Miran Košuta, predsednik Slavističnega društva Slovenije. Kulturni program bodo izoblikovali slovenski pevski zbori iz sovodnjske občine. Osrednji pobudnik postavitve obeležja je Rubijski grad iz Sovodnje ob sodelovanju občinske uprave Sovodnje ob Soči, Kulturnega doma iz Gorice, Kulturnega centra Lojze Bratuž, ZSKD in ZSKP.

GORICA Ob 500-letnici rojstva

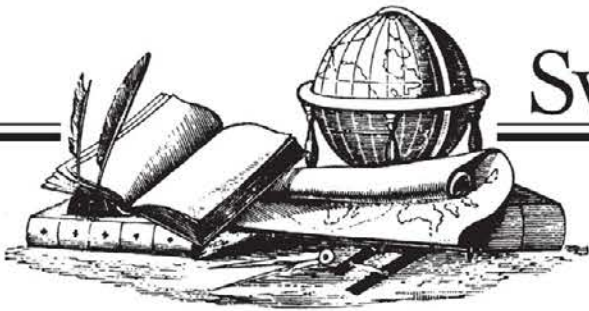
Osvetlitev močne osebnosti Primoža Trubarja

Žal moramo že takoj v začetku zapisati, da niti markantni osebnosti Primoža Trubarja, začetnika slovenske pisne kulture, ni uspelo napolniti velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž, čeprav smo tokrat zabeležili med občinstvom več šolnikov in druge ugledne osebe iz goriškega kulturnega življenja. V torek, 29. aprila, se je zvrstila prva izmed prireditev, ki bodo na Goriškem obeležile 500-letnico rojstva (1508, Raščica - 1586, Derendingen) utemeljitelja slovenske protestantske misli, predvsem pa očeta slovenske tiskane besede in osveščevalca narodne biti. Zaradi tega ima njegovo delo v zgodovini slovenskega naroda neprecenljivo vrednost. Prireditelji, Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih

Goriškem in povabili medse Silvestra Gaberščka, državnega sekretarja na ministrstvu za kulturo RS, slovenistko prof. Lojzko Bratuž, moški pevski zbor Mirko Filej iz Gorice, ki je uvodoma s pevovodjo Zdravkom Klanjščkom zapel tri pesmi: na Trubarjevi besedili in v priredbi Matije Tomca Hvalimo mi denes Boga in Pejsem od Svetiga Duha ter Leskovarjev Očenaš, Oktet Vrtnica iz Nove Gorice, ki je pod vodstvom korepetitorja Bogdana Breclja sklenil prireditev s pesmijo na Trubarjevo besedilo in v priredbi Matije Tomca Očenaš, Sattnerjevo Pogled v nedolžno oko in Krekovo Nocoj je pa ena lepa noč. Program je povezoval Dario Bertinazzi, ki je iz prve slovenske knjige, katekizma, prebral Oratio dominica (Očenaš), iz evangelija sv. Ma-

pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete, so večer naslovili Primož Trubar na

tevža (1555) Trubarjev zapis o pisavi in njeni izgovarjavi ter iz Cerkovne ordninge (1564) o psalmih in pesmih, ki se morajo pisati v slovenskem jeziku in deliti med ljudstvom. Osrednji del sta seveda izoblikovala slavnostna govornika. Silvester Gaberšček je izrazil veselje, da je lahko prav na prireditvi v čast Primožu Trubarju med Slovenci v Gorici, ki je eno izmed src naše kulture. Poudaril je, da smo o Trubarju slišali že v šolskih klopeh, letos pa se upravičeno o njem veliko govori. Dejal je, da ga Trubar stalno preseneča, tega se zaveda še posebno letos kot koordinator odbora vseh prireditev, ki bodo v "Trubarjevem letu" (to je v vseh svojih programih objavil tudi UNESCO) obeležile to častljivo in zelo pomembno obletnico, ki sovpada z drugim zelo pomembnim trenutkom za naš narod: predsedovanjem Slovenije EU. Neverjetno je, kako se spajajo nevidne niti, saj je "to Evropo že Trubar tkal in nas delal prepoznavne v njej in hkrati prinašal Evropo v naše kraje, našo mentaliteto, našega duha".

Evropske teme - Naše teme

Evroskeptična konservativna desnica v ospredju v Angliji - Boris Johnson novi londonski župan

Po neizpodbitni uveljavitvi desnice na državnih volitvah v Italiji je politični veter zavil desno tudi v Veliki Britaniji, točneje v Wellsu in Angliji, kjer je konservativna stranka torijcev premočno zmagala na lokalnih volitvah. Šlo je za uspeh, ki so ga torijci pogrešali skoraj trideset let, ko je za krmilom konservativne stranke stala znamenita železna dama Margaret Thatcher.

Uspeh je sicer vezan le na lokalne volitve, kar pomeni, da bo laburistična vlada Gordona Browna še vedno ostala na svojem mestu, a bo po takem volilnem rezultatu nedvomno veliko bolj šibka, njene odločitve pa bodo še toliko bolj pogojene od bližajočih se splošnih volitev, napovedanih za leto 2010. Laburisti so sicer že dalj časa v krizi (spomnimo se le na odstop dolgoletnega prvega ministra Blaira, ki ga je zamenjal strankarski kolega Gordon Brown), a nihče si ni pričakoval tako klavnega volilnega rezultata, ki je laburistično stranko potisnil na tretje mesto v absolutnem številu glasov celo za liberaldemokratsko stranko. A pojdimo k številkam. Prejšnji četrtek je volilo približno 22 milijonov upravičencev v 160 občinah, med katere sodi tudi London. Konservativci so dosegli 44% glasov, liberaldemokrati 25% in laburisti 24%, kar konkretno pomeni, da so konservativci pridobili 256 svetniških mest več kot na zadnjih lokalnih volitvah, laburisti pa so izgubili 331 svetnikov, z njimi pa 9 občin, med katerimi tudi glavno mesto London.

Kaj je botrovalo takemu porazu? Mnogi menijo, da je volilni poraz vezan predvsem na vrsto nepopularnih ukrepov, kot npr. ukinitve najnižje 10% davčne stopnje, ki jo je vlada Gordona Browna sprejela, da bi uredila notranje ekonomske težave. S tem pa se je direktno dotaknila žepa najrevnejših slojev, ki se volitev niso udeležili. Drugi pa izpostavljajo dejstvo, da laburisti niso posvetili dovolj pozornosti problemu varnosti, medtem ko so torijci svojo kampanjo predvsem v velikih centrih osredotočili na to temo. Najbolj zgovoren naj bi v tem smislu bil prav primer

glavnega mesta London, kjer bi si še pred nekaj meseci nihče sploh ne sanjal o morebitnem porazu laburističnega župana Kena Livingstona, ki je v prestolnici vladal že dva mandata. Kljub veliki priljubljenosti pa ga je premagal mlad konservativni protikandidat Boris Johnson, nekdanji časnikar, ki je pozornost pritegnil s svojim humorjem in s svojo kampanjo, ki je bila očitno bližja realnim problemom ljudi, med katerimi nedvomno izstopa prav potreba po varnosti. Sam je po zmagi zelo trezno izjavil, da se dobro zaveda, da tradicionalno napredno usmerjeno mesto ni postalo čez noč konservativno, upa pa, da njegov uspeh dokazuje, da postajajo konservativci ponovno stranka, kateri volivci lahko zaupajo. O odločnem napredku torijcev so med drugim prepričani marsikateri politični komentatorji, ki že napovedujejo katastrofalen poraz laburistov na naslednjih državnih volitvah čez dve leti, podobno kot se je s konservativci zgodilo leta 1995, ko je porazu na lokalnih volitvah sledil dve leti kasneje še poraz na vsedržavni ravni, kar je sovpadalo z začetkom Blairovega zlatega obdobja. Tak razplet dogodkov si trenutno najbolj želi mladi vsedržavni vodja konservativne stranke David Cameron, ki je v zadnjih mesecih stranki povrnil stari blišč in je danes nesporni kandidat za mesto prvega ministra leta 2010.

V laburističnih vrstah pa je trenutno zelo napeto. David Pitt-Watson, ki naj bi moral prevzeti tajniške funkcije stranke, je po takem porazu funkcijo zavrnil, notranje kritike na račun Browna pa postajajo vse močnejše. Marsikdo, tudi najbolj zvesti, mu namreč očitajo nejasno ekonomsko politiko, nekateri celo pomanjkanje osebne karizme in idej. Sam Brown pa je s tipično angleško hladnokrvnostjo izjavil: "Jasno je, da je za nami noč razočaranja. Iz tega se moramo nekaj naučiti in iti naprej".

Pri vsem tem pa ostaja odprto vprašanje, ali imajo laburisti po dvanajstih letih nepretrganega vladanja dovolj vsežive in novih idej, da lahko sploh še gredo naprej. Svi dobro vemo, da je angleška vztrajnost izjemna, a ob splošni programski krizi laburistov in leveice na splošno verjetno vztrajnost ne bo dovolj.

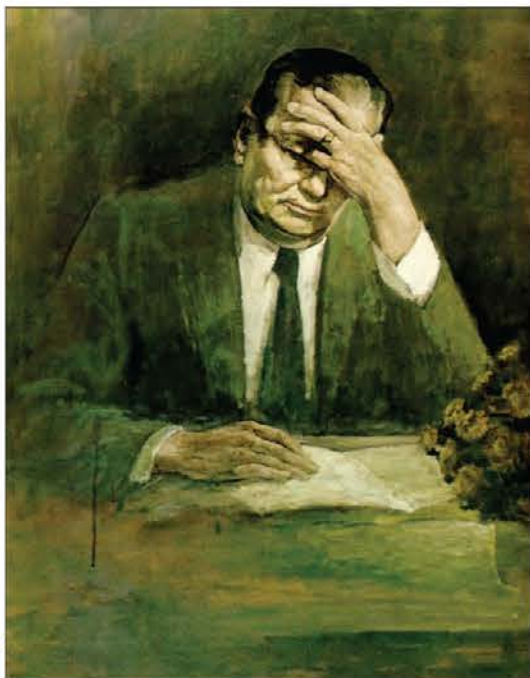
Peter Čermič

28-letnica smrti J.B. Tita

Tudi Jovanka na njegovem grobu

Ob 28. obletnici smrti predsednika nekdanje SFRJ, Josipa Broza Tita, je, po poročanju Slovenske tiskovne agencije, v nedeljo, 4. maja, na njegov grob v hiši cvetja na Dedinjah položila venec tudi njegova vdova Jovanka Broz. Na vencu piše "Dragemu Titu - Jovanka." Hišo cvetja je obiskal tudi njun vnuk Joško Broz z družino. Grob in hišo cvetja je po besedah tiskovne predstavnice Muzeja zgodovine Jugoslavije, Svetlane Ognjanović, obiskalo več tisoč ljudi, pa tudi številne delegacije

Safet Zec: Tito

in veteranska združenja iz skoraj vseh mest z območja nekdanje Jugoslavije, ki imajo v svojem imenu Titovo ime. Med delegacijami so bila tudi iz Subotice, Banja Luke, Skopja, Zagreba, Varaždina, Reke, Ljubljane. Nekateri obiskovalci so nosili

Na dnu...

majice z likom Tita, napisom SFRJ, pa tudi s sliko zastave nekdanje države.

Ognjanovićeva je še povedala, da vsako leto na obletnico Titove smrti pa tudi njegovega rojstva, 25. maja, spominski center in hišo cvetja obišče več tisoč ljudi. Dodala je še, da so obiskovalci iz BiH, Hrvaške, Slovenije in Makedonije prišli organizirano z avtobusi.

Tito je umrl 4. maja 1980 v Kliničnem centru v Ljubljani, tri tedne pred 88. rojstnim dnevom. Njegovega pogreba 8. maja 1980 v Beogradu se je udeležilo 209 delegacij iz 127 držav. Hišo cvetja so odprli za javnost kmalu po Titovem pogrebu in od takrat naj bi jo obiskalo več milijonov ljudi.

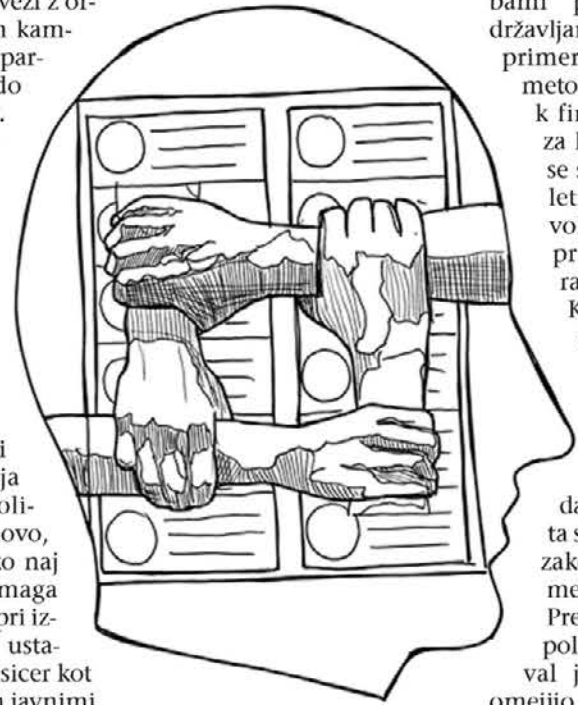
Kako je v Italiji
Volitve in financiranje strank

Vprašanje financiranja političnih strank iz javnih sredstev se postavlja že več desetletij, vendar bo pot do bistvenih sprememb še dolga. Stranke vseh političnih usmeritev vedno najdejo način, da parlament poskrbi za zakonsko podlago, na osnovi katere potem stranke v eni ali drugi obliki pridejo do kar ustrezne in redne odškodnine za svoje delovanje v zvezi z organiziranjem volilnih kampanj od evropskih in parlamentarnih ter do deželnih volitev.

Takšen način financiranja iz državnega proračuna so namreč stranke prek parlamenta poskrbele po uspelem referendumu pred kakimi dvajsetimi leti, na katerem se je velika večina italijanskih volivcev izrekla proti takratni obliki denarnega podpiranja strank. Domiselni politiki so nato uvedli novo, posredno obliko, kako naj država finančno pomaga političnim strankam pri izvrševanju njihove po ustavi določene vloge, in sicer kot vezi med državljani in javnimi institucijami za skupno javno korist. Njihovi izvoljeni poslanci in senatorji, ki jim po ustavi pripada izvrševanje zakonodajne oblasti, so z zakonom določili, da političnim organizacijam gre vsaj delna povrnitev volilnih stroškov.

Po takšnem zadevnem zakonu se omenjena odškodnina računa na osnovi števila volivcev oziroma prejetih glasov. Zadevni sklad za povračilo volilnih stroškov predvideva po en evro letno za vsakega volivca v času petletnega parlamentarnega mandata. Število volilnih upravičencev za poslansko zbornico je letos bilo 47.295.978 in za senat 43.257.208. Če omenje-

ni številki pomnožimo s pet, dobimo znesek 452 milijonov evrov (za pet let). Ker je Prodijska vlada zmanjšala stroške tudi za dejavnosti strank za 10%, se je omenjena podpora skrčila na dobrih 407 milijonov evrov. Navedena vsota bo porazdeljena med stranke, ki so na volitvah za poslansko zbornico in senat presegle volilni

prag enega odstotka veljavnih glasov. Od prispevka so zato izključene vse tiste manjše stranke in skupine, ki niso dosegle omenjenega praga. Berlusconijska naveza Ljudstvo svobode bo tako prejela (vedno za obdobje petih let) 160 milijonov evrov. Skoro 142 milijonov evrov pripada Demokrski stranki, Severni ligi 35 milijonov. Mavrični levici dobrih 13 milijonov, Casinijski Sredinski zvezi 24 milijonov, Di Pietrovi Italiji vrednot dobrih 18 milijonov in Storacejevi listi Desnica pa devet in pol milijona evrov. Do tu nič novega. Prve dni maja (po končanih volitvah)

pa je pri znani založbi Rizzoli izšla knjiga, ki sta jo napisala javnosti že dobro znana avtorja knjige Kasta, Sergio Rizzi in Gianfranco Stella, s pomenljivim naslovom La deriva (Prepustitev usodi). V njej odkrivata še druge osupljive poja-

ve in privilegije, proti katerim si nihče ne upa javno nastopiti, še najmanj politične stranke ne glede na svojo politično usmerjenost. Po sklepanju omenjenih avtorjev vse to neizbežno vodi državo v vedno bolj zaskrbljujoče propadanje. Namesto da bi se odgovorni resno lotili odpravljanja privilegijev, skušajo z manjšimi lepotnimi posegi in obljubami pomeriti razdražene državljanke. Kot svež konkreten primer vztrajanja pri starih metodah navajata popravek k finančnemu proračunu za leto 2006, po katerem se strankam izplačajo vsi letni deleži za povračilo volilnih stroškov tudi v primeru predčasne razpusta parlamenta. Konkretno to pomeni, da bo država izplačala povračilo stroškov tudi za leta 2008, 2009 in 2010 na račun predčasno prekinjene zakonodajne dobe in za ista leta sedanje, pravkar začete zakonodajne dobe parlamenta.

Predsednik republike Napolitano je že večkrat pozval javne institucije, naj omejijo stroške za svoje delovanje. Do danes ni nihče bistveno upošteval teh priporočil. To v pričakovanju, da se bo val javnega negodovanja polegel. Druga italijanska posebnost pa je tudi ta, da so denarna darila političnim strankam deležna 51 krat večjega davčnega popusta, kot recimo darovanja za lajšanje lakote afriških otrok. Vsi se naprej delajo gluhe in slepe. Na drugi strani pa so v teh pravkar minulih dneh zagrali vik in krik objavi na internetu dohodkov vseh davkoplačevalcev za leto 2008, češ da gre za kršenje zasebnosti podatkov. Ljudje si o tem seveda mislijo svoje!

Alojz Tul

Povejmo na glas

Tihi cunami vse dražje hrane

Nedavno je predstavnica humanitarnih dejavnosti Organizacije združenih narodov izjavila, da "tihi cunami lakote zaliva največje države". Kot je znano, so izdatne podražitve hrane povzročile nasilne proteste ogroženega prebivalstva na Karibih, v Afriki in Aziji in nič ne kaže, da bi se cene v bližnji prihodnosti umirile ali celo znižale. Potem ko je že prevladal občutek, da bo izobilje hrane iz razvitega sveta nekega dne končno pljusnilo v nerazvite države in prelomno zmanjšalo število lačnih, so cene prehranskih izdelkov pričele naglo naraščati, da bi se v letošnjem letu dvignile dobesedno vrtoglavo. Podatki govorijo, da se je seštevek cen vseh vrst hrane v zadnjih treh letih povečal za 80%, pri čemer se je v istem obdobju riž podražil za 217%, pšenica za 136% in koruza za 125%. Države, ki so že omejile izvoz riža, poleg žita temeljne in nepogrešljive prehranske surovine, so številne: Indonezija, Indija, Kitajska, Egipt, Vietnam, Kambodža. O omejitvi notranje prodaje riža razmišljajo celo v Združenih državah Amerike, saj tihi cunami vse dražje hrane v manjši, a vendar zavnavni meri ravno tako prizadeva države razvitega sveta. V državah Evropske unije se je npr. hrana samo v prvih mesecih tega leta podražila za več kot 6%, vendar mleko in jajca kar za 14%, kruh za 9% in sadje za 8%.

Vse dražje življenje - višanju cen živil je nujno prišteti vse bolj zasoljeno nafto - bo že razvitemu svetu povzročilo nemalo težav in vse bolj zniževalo življenjsko raven, o tem ni dvo-

ma. Verjetno se pomikamo v smer, ki so jo napovedali nekateri izvedenci, da bo namreč razvojna tekma še poglobila prepad med bogatimi in revnimi deli sveta, kjer bodo tisti, ki ne bodo mogli slediti brezčutnemu pohodu kapitala, preprosto končali v raztrganih cunjah pred praznimi krožniki. Kdor se bo rešil, in bo torej na svetovnem vrhu, bo lahko srečen, čeprav bo tudi utrpel poslabšanje življenjskih pogojev. Tu pa se postavlja vprašanje, kako se bomo v razvitem svetu na zaostrovanje razmer odzvali. Bomo zaradi draginje obupani, napadalni in bomo zahtevali, naj bo za vsako ceno, ampak res za vsako ceno tako, kot je bilo prej? Se bomo ogroženo ukvarjali zgolj s samim seboj in nas ne bo zanimalo, kako živijo tisti v resnični revščini? Ali pa se bo v nas okreplil čut solidarnosti in bomo ljudem v največji stiski odločneje pomagali? Globalizacija tega čuta nima, ker je v bistvu materialni proces, in v kolikor je ne bomo oplenitili z občutkom za tiste, ki so v stiski, bomo vse bolj brezbrizni, brezbrizni ne samo do oddaljene revščine, ampak tudi do sočloveka v našem delu sveta oziroma v naši bližini. Biti brezbrizni do drugega pa je odkim od temeljnega smisla, kar ima za posledico vse bolj mučno osamljenost, v kateri se rojevata obup in razkrajajoča depresivnost. Rešitev je zagotovo v solidarnosti in v tej luči je tihi cunami lakote v svetu za nas še ena priložnost, ki je nikakor ne bi smeli vzvišeno zavrniti.

Janez Povše

POGOVOR Igor Gabrovce

“Strnimo naše vrste, da bomo bolj učinkovito kljubovali izzivom”

Igor Gabrovce se je rodil pred 36 leti v mešanem zakonu. Je poročen in oče petnajstmesečnega fantka. Po poklicu novinar že deset let zaseda vodilne položaje v organizacijah in ustanovah civilne družbe. Leta 1996 je bil izvoljen kot neodvisni kandidat v Tržaški pokrajinski svet in funkcijo opravljal vse do izteka mandata. Spomladi 2007 je bil izvoljen kot neodvisen v devinsko-nabrežinski občinski svet z najvišjim številom osebnih preferenc v levi sredini. Na letošnjih volitvah, 13. in 14. aprila, je bil izvoljen v deželni svet prvi po preferencah na listi SSK, ki je bila povezana z Demokrasko stranko in je podpirala predsedniškega kandidata Ricarda Illyja.

Česa še ne vemo o Igorju Gabrovcu?

Hm, mislim, da ni večjih skrivnosti. Podrobnejši življenjepis sem objavil na svoji spletni strani www.igorgabrovce.net. Zraven je še nekaj zasebnega življenja, s čimer pa se javnost praviloma ne ukvarja.

Vaša kandidatura na listi stranke Slovenska skupnost je v zamejstvu marsikoga presenetila. Vrsto let ste bili namreč vidni predstavnik SKGZ in pri krovni organizaciji zasedali ključne položaje. Marsikdo v manjšini si je zato težko razlagal vašo izbiro, marsikateri je verjetno celo ocenil, da je bila vaša kandidatura sporna. Kako bi jim odgovorili?

Res je, da si je marsikdo -vsaj v začetku- težje razlagal mojo odločitev. Mislim pa, da odločitev ni bila in tudi ne bi mogla biti sporna.

V meni je dozorel občutek, da je čas za določene spremembe, za nove izzive, načrte in cilje. V tekmo za deželni svet sem prispeval svoje znanje in svojo občutljivost, prvenstveno pa tudi vse tiste tematske in probleme, ki so posledno ali neposredno zadevajo našo skupnost in v minuli zakonodajni dobi niso našli zadovoljivih rešitev. V sklopu SKGZ sem vedno zagovarjal potrebo po čim tesnejšem sodelovanju in povezovanju s sorodno organizacijo SSO. Gojenje ločenih vrtičkov ni v koraku s časom, ki ga živimo. Verjamem v pomen in v “dodano vrednost” enotnosti v spoštovanju različnosti naše skupnosti, ki bo le strnjena lahko kljubovala nelahkim izzivom prihodnosti. Stranka SSK je locirana v politični levi sredini in programsko federalno povezana z italijansko Demokrasko stranko. Glede slednje je znano, da sem sodeloval pri njeni ustanovitvi in za časa primarnih volitev sem se pričano opredelil za kandidate mlajše generacije, ki so vnašali nove vsebine in prijeme. Prav tako je znano, da sem javno izrazil svoje začudenje, ko so vidni predstavniki te stranke postavljali pod vprašaj pomembne točke novega deželnega statuta FJK, ki vnaša zanimive novosti na področju večjezičnosti in upravne avtonomije. Priznam, da so mi bili tudi tudi pomisleki v zvezi z vsebino zakona, ki štiti furlanski jezik. Pa smo že tu, v novi zakonodajni dobi.

Kakšno vlogo boste odslej imeli pri SKGZ? Ali se počutite še domač na ul. sv. Franciška?

V dogovoru z vodstvom SKGZ ostajam član Zvezinega deželnega sveta. Ko sem sprejel kandidaturu, sem se vodilnim-operativnim funkcijam v SKGZ, ki je organizacija civilne družbe in je zato strankarsko-politične dinamike ne smejo pogojevati, odpovedal iz

globokega spoštovanja do njene vloge in do njenega članstva. Organizacijo sem vsa ta leta aktivno sooblikoval in jo zato, kljub odstopu z vodilnih mest, še vedno čutim za svojo. Pravzaprav sem mnenja, da vsaka naša organizacija pripada vsej naši skupnosti in vsakemu pripadniku posebej.

Kdo je po vašem mnenju oddal preferenčni glas Igorju Gabrovcu? Ali ste morda med volilno kampanjo ciljali na določen tip volivca?

Moja kandidatura je nekako šla mimo tradicionalnih političnih shem in opredeljenih kalupov, na katere smo bili vajeni. Pričan sem, da sem doživel neke vrste prečne podpore ljudi, ki me osebno poznajo in/ali so preprosto zaupali mojemu osnovnemu sporočilu: odprimo vrata novemu razmišljanju in bodimo bolj enotni, kar ne pomeni brisanja razlik, kje pa. Razlike nas v soočanju z drugim bogatijo, plemenitijo naše poglede in vsem skupaj pomagajo, da z združevanjem možganov iščemo in dobimo najprimernejše rešitve.

Volilno kampanjo sem naslovil pretežno na slovenske volivce, ko pa bi bilo nekaj več časa, bi del kampanje usmeril tudi na določen krog italijansko govorečih sodržavljanov. Mislim, da je kar nekaj takih, ki so vedno bolj občutljivi na pomen večjezičnosti in večkulturnosti tega prostora, ki jih slovenski pečat naših krajev pritegne in zanima.

Slovenskih volivcev nisem razlikoval med te ali one. Sporočilo je bilo za vse isto: strnimo naše vrste, da bomo bolj učinkovito kljubovali izzivom sedanosti in predvsem bodočnosti. Veseli me veliko število preferenc v domači (devinsko-nabrežinski) občini, kjer sem zabeležil visok porast konsenza tudi v razmerju z občinskimi volitvami pred enim letom. Posebej sem ponosen tudi na podporo, ki sem jo doživel v ostalih občinah tržaške pokrajine, vključno z občino Trst, kjer sem beležil veliko preferenc v prav vseh mestnih okrožjih.

Na listi SSK ste kandidirali kot neodvisen kandidat: kaj to pomeni? Kako bo na osnovi te ‘neodvisnosti’ potekalo sodelovanje z ostalimi predstavniki SSK?

Nastopal sem kot neodvisen preprosto zato, ker nisem izhajal iz

strankarskih vrst. Kandidatura temelji predvsem na soglasanju z osnovnimi programskimi smernicami, ki jih je SSK predočila predsedniškemu kandidatu Illyju in koaliciji. Stranka je locirana v politični levi sredini in je sklenila dogovor z italijansko Demokrasko stranko. Na osnovi statuta stranke bom avtomatično član njenih deželnih vodstvenih organov, na osnovi predvolilnega dogovora SSK-DS pa bom na Deželi član svetniške skupine Demokrasko

problem. To je tudi srž demokracije, kjer vsak lahko nekaj prispeva h končni odločitvi, ki postane tako skupna in obče sprejeta. Z izvoljenimi predstavniki SSK pa sem itak že od nekdaj dobro sodeloval. V občini Devin-Nabrežina so bili njeni kandidati vključeni v skupno listo. Zelo dobre odnose sem imel s svojim nepozabnim predhodnikom na Deželi, Mirkom Špacapanom. Da ne govorim o naravnost prijateljskih odnosih tudi z dolinsko županjo Fulvio Premolin, s podžupanom v Repentabru Markom Pisanijem in s številnimi drugimi javnimi upravitelji, aktivisti in člani SSK, pa vse do deželnega tajnika Damijana Terpina, ki mu priznam velike politične in taktično-strateške sposobnosti. Včasih mu sicer zmanjka nekaj hladne krvi... Dokaz več, da nihče ni perfekten. Na tem mestu pa bi rad izrazil tudi zahvalo vsem aktivistom, kandidatom in volivcem, ki so prispevali k odličnemu volilnemu rezultatu liste SSK. Velik napor je bil storjen že z zbiranjem potrebnih podpisov, še posebej v videmski pokrajini. Nato so bili potrebni glasovi, da je stranka dosegla in krepko preseгла prag 1%, v kar niso vsi verjeli – še v sami SSK so bili veliki dvomi in mestoma tudi pesimizem. Tu so prišli na vrsto vsi kandidati in kandidatke ter članice in člani, ki so v nekaj tednih volilne kampanje naredili ogromno delo. Osebnost sem zbral približno 760 preferenčnih glasov, za izvolitev pa je bilo potrebno vseh sedem tisoč. Ne odgovarjam torej le svojim “osebnim”, temveč vsem v vseh treh pokrajinah. To je tudi prednost in dodana vrednost izvoljenega kandidata na samostojni slovenski listi. Skratka: točno vem, zakaj sem bil izvoljen.

Kakšno je vaše stališče do pojma SSK kot zbirne stranke Slovencev v FJK? Ali so zadnje deželne volitve morda pokazale korak naprej v smeri takega razmišljanja?

Vprašanje zbirne stranke je po mojem skromnem mnenju zelo zapleteno, saj glede tega v naši skupnosti še zdaleč ni konsenza,

ki bi tak korak takoj omogočil. Smer pa je prava, saj je stranka v več priložnostih res dokazala, da je pripravljena širiti krog članov in somišljenikov. Njene kandidatne liste so bile tudi ob deželnih volitvah odprte. Drugače si ne razlagamo moje kandidature in kandidature še nekaterih Slovencev in Slovenk, ki se doslej niso opredeljevali za SSK.

Rezultat je nagradil to izbiro in zato je smiselno na tej poti tudi vztrajati.

Kako si razlagate neuspeh slovenskih kandidatov v Demokraski stranki?

Razlogov je več in so kompleksni. Potrebna bi bila podrobna analiza volilnih dinamik. Statistično gledano pa je bila izvolitev slovenskega kandidata DS v Trstu še kako dosegljiva, tako kot je bila dosegljiva izvolitev slovenskega kandidata na listi Mavrične levice v Gorici. Razloge za neuspeh gre verjetno iskati v določenih nesoglasjih, ki so v zadnjem obdobju nastala v okviru skupine Slovencev, ki se opredeljujejo za Demokrasko stranko. Kar sem razumel, je tudi v postopkih izbiranja kandidata nekaj zaskrpano. Na koncu pa, kot vedno, odločajo volivci. Slednji imajo zadnje besede in njihovo odločitev moramo vedno sprejemati z vso potrebno inteligenco in z veliko mero skromnosti. Nikoli si ne bi upal izjavljati, da so volivci nezreli ali da so preslišali genialno sporočilo potem poraženega kandidata. Žal se je tudi o tem nekaj slišalo in to še bolj utemeljuje jezo volivcev v odnosih do “visoke politike”, ki v tem času ni ravno čislana.

Kako bi ocenili politiko, ki jo je Riccardo Illy pet let gojil do slovenske manjšine? Nobena skrivnost ni, da se je nekdanji deželni predsednik zameril večini naših kmetovalcev.

Illyjevo politiko in njegovo vlogo bo še najbolj objektivno ocenila zgodovina. Že sedaj lahko ugotavljam, da je vsekakor uspešno in inovativno vodil deželo tako kot že prej tržaško županstvo. Slovenci smo na številnih področjih veliko pridobili in tudi splošno ozračje v družbi je boljše.

Ob teh nespornih Illyjevih zaslugah pa moramo prav tako priznati, da je bil njegov stil politike in javnega upravljanja včasih res nekoliko nerazumljiv in oddaljen od pričakovanih številnih družbenih kategorij. Kot Slovenci lahko naštejemo vprašanja kmetijstva in sploh teritorija. Neobnovitev

oblastni pot dialoga, da bi naša narodna skupnost ohranila aktivno vlogo v novih scenarijih, ki se zarisujejo v tem predelu Evrope.

SKGZ bo nadaljevala na poti programskih izbir, ki so bile sprejete na kongresu pred dvema letoma, in sicer rabe in promocije slovenskega jezika in utrjevanja povezovalne vloge s svojimi članicami.

Na Tržaškem bo Zveza okrepila svojo dejavnost in prisotnost v mestnem središču, medtem ko je potrebno na Goriškem v še večji meri uresničiti model dveh Goric in enega samega mesta. Na Videmskem pa je potrebno prisluhniti novim potrebam ljudi in prostora ter pomagati organizacijam, da nadgradijo dosedanje delo, začeti z realizacijo večnamenskega središča v Špetru. Vodstvo SKGZ je bilo tudi mnenja, da je treba čim prej utrditi vlogo naših gospodarskih organizacij in tistih, ki skrbijo za teritorij. V zvezi s tem naj bi v kratkem, skupno z SSO, dali pobudo za nastanek gospodarskega foruma. Resno in stvarno pa je treba tudi razmisliti o predlogu za uresničitev pravno-informativnega urada, ki naj bi skrbel, vzpodbujal in informiral o možnostih najbolj učinkovite uporabe zaščitnih norm iz dveh držav-

ni zakonov in deželnega zakona. To naj bi bila ena izmed priorit, ki bi jo lahko udeležila predlagana Zveza Slovencev ob strokovnem sodelovanju nekaterih manjšinskih organizacij (Pavšič je v tem smislu videl v SLORI-ju najbolj primerne sodelovnike).

Zanimiva in kakovostna razprava je izpostavila nekaj tematik, ki so tesno povezane z delom in aktivnostjo SKGZ. Nekateri predstavniki članic so opozorili na problematiko dvojnega članstva in vloge, ki jo krovni imata pri oblikovanju in soddločanju pomembnih izbir. Drugi so bili mnenja, da moramo kot skupnost še bolj prepričano in sistemsko uporabljati slovenski jezik in vseh odnosih z javnostjo. Naša skupnost, je bilo še rečeno na občnem zboru SKGZ, mora prednostno izbirati po kvaliteti, da se bolje uveljavi in postane širše zanimiva. Nazadnje so nekateri člani občnega zbora ugotavljali, da odnosi med zamejstvom in Slovenijo niso dosegli pričakovane ravni in da so ostali na nivoju finančne podpore, kar je pomemben dejavnik za delovanje naših organizacij, ni pa vse. Manjšina v zavesti osrednje Slovenije ni postala dodatna vrednost in nova priložnost skupne-ge razvoja.

Kraške gorske skupnosti in vsiljena določitev hudo omejevalnih ukrepov na t. i. evropsko zaščitnih območjih ZPS-SIC sta predstavljala hudi klofuti lastnikom zemljišč in sploh kmetom. Ti so pri nas po večini slovenskega rodu.

Katere bodo smernice vašega političnega delovanja v deželnem svetu? Katera bo vaša ‘prva bitka’? Pri svojem delu bom začel z obvezami, ki sem jih sprejel v volilni kampanji. Ohranil bom stalen stik z ljudmi in s teritorijem, in primis s stanovskimi organizacijami in krajevnimi javnimi upravitelji. Začel bom pri komaj omenjenih problemih kmetovalcev in lastnikov zemljišč. Zatem je osnutek deželnega zakona o jusih in srenjah, ki zainteresirane organizacije močno zaskrblja. Začeti moramo z izvajanjem deželnega zakona za zaščito slovenske manjšine. In še: slovensko večnamensko središče v Špetru, finančne postavke za naše organizacije in ustanove, obnova Narodnega doma pri Sv. Ivanu. Slediti bo treba reformi ustroja krajevnih uprav v FJK, da ne pride do novih presečenj. Skratka: dela ne manjka. Predvsem pa bom potreboval trdno oporo, pomoč in spodbudo vseh naših ljudi.

Krajevni in vsedržavni levosredinski tabor je po zadnjih volitvah začel v hudo krizo. Katere napake so po vašem mnenju botrovale takemu polomu? V skrajni sintezi bi lahko rekel, da je leva sredina v iskanju novih oblik nastopanja in smernic delovanja dejansko zašla v stanje, ko se je preveč ukvarjala sama s seboj in verjetno na poti nekje izgubila stik s širokimi družbenimi plastmi. Tudi “election day” je, vsaj za deželo, naredil svoje. Razcefrano-ost Prodijske vlade prav tako ni prispevala k uspehu.

Spričo novega položaja, kakšne koordinate se pišejo sedaj slovenski manjšini in kakšno pot mora ubrati naša manjšinska narodna skupnost, ki večinsko sodi ravno v idejni milje levosredinske opcije?

Enotnost, kjer koli je mogoča, tako v strankarsko-političnem življenju kot znotraj civilne družbe. In ob tem še sinteza med obema “svetovoma”, ki sta si naposled z rama ob rami. Mislim, da se da. Morda ne takoj, morda ne vse naenkrat, a se da. Sam bom delal za to.

Igor Gregori

ŠPETER Občni zbor SKGZ

Predlog za ustanovitev Zveze Slovencev v FJK

Zveza Slovencev iz Furlanije Julijske krajine kot povezovalni forum politične in civilne družbe. To je predlog, ki ga je predsednik SKGZ Rudi Pavšič ponudil članstvu na rednem občnem zboru krovne organizacije, ki je potekal v ponedeljek zvečer v prostorih večnamenskega središča v Špetru. Zveza Slovencev bi na tak način postala tisto omizje, ki bi združevalo osrednje in srednje šole reprezentativne manjšinske subjekte z namenom, da bi razpravljali in odločali o prioritetah in za manjšino vitalnih vprašanjih v času, ki je zelo pomemben za Slovence v Italiji. Manjšina potrebuje boljše notranje povezave in več dialoga. To si želijo ljudje in to potrebuje naša organizirana skupnost, je bil mnenja predsednik Pavšič, ki bo v tem smislu dal pobudo za vrsto srečanj z drugimi manjšinskimi organiziranimi stvarnostmi, da bi preveril pripravljenost na takšno obliko sodelovanja in medsebojnega sporazumevanja.

Občni zbor, ki ni bil volilnega značaja (na njem so delegati članic odobrili obračun za leto 2007 in proračun za leto 2008), je potekal v Špetskem centru, ker, kot je poudaril Pavšič, “na ta način želimo potrditi potrebo, da se Slovencev na Videmskem čim prej omogoči uporabnost takšnega objekta”. Za SKGZ je to danes glavna prioriteta in zato si bo prizadevala, da bi v občini dvojezične osnovne in srednje šole uresničili pobudo, “na katero Benečani čakajo že veliko let”, je naglasil predsednik krovne organizacije. Ob tej priložnosti je izrekel čestitke članici SKGZ Slovenci po svetu, ki bo v prihodnjih tednih slavila svojo 40-letnico delovanja v korist beneških izseljencev.

Špetska skupščina SKGZ je bila tudi priložnost za analizo povolilnega obdobja. Prisotni so soglasno ugotovili, da se bo treba maksimalno potruditi za ohranitev nivoja doseženih zaščitnih norm ter poiskati z novimi rimskimi in deželnimi vladnimi

Po poteh avtorja Škofjeloškega pasijona p. Romualda Marušiča

Peš od Škofje Loke do Štandreža

Da bi izročili vabilo na Škofjeloški pasijon, ki ga bodo uprizorili prihodnje leto v mesecu marcu in aprilu, se je večja skupina kakih petnajstih predstavnikov občine in društev iz Škofje Loke, napotila peš do Štandreža in prehodila več kot sto kilometrov. V Štandrež so prišli, ker je avtor Škofjeloškega pasijona pater Romuald Lovrenc Marušič rojen v Štandrežu leta 1676, umrl je pa v Gorici 1748.

Na dolgo pot so se odpravili prvega maja, v Štandrež pa so priromali v nedeljo, 4. maja. V Štandrežu se jim je pridružila še druga skupina, ki se je pripeljala z avtobusom. Najprej so se udeležili slovesne svete maše, pred katero jih je pozdravil štandreški župnik Karel Bolčina. Pri verskem obredu je sodeloval tudi pater Klemen iz Škofje Loke. Po sveti maši so člani Prosvetnega društva Štandrež pripravili romarjem sprejem in

pogostitev. Predsednik Marko Brajnik se jim je zahvalil, da so osebno prinesli peš vabilo župana in društva na Škofjeloški pasijon in da so začeli priprave na to množično predstavo z obiskom rojstnega kraja avtorja p. Romualda. To delo je Marušič prevedel, priredil oziroma sestavil besedilo za procesijo, ki je prvo in najstarejše v celoti ohranjeno slovensko dramsko besedilo. Škofjeloški pasijon so prvič izvedli leta

1721 in ga v Škofji Loki redno izvajali vsako leto do leta 1767, ko ga je goriški nadškof Attems ukinil. Zadnje uprizoritve so bile leta 1999 in 2000. Teh se je udeležila tudi lepa skupina iz Štandreža. Zgodovino Štandreža je predstavil Damjan Paulin, ki je izrazil željo in upanje, da bi besedilo domačega rojaka uprizorili tudi v Štandrežu. Pozdrave goriške občinske uprave je pri-

nesel občinski svetnik Božidar Tabaj, v imenu krajevne skupnosti pa je goste nagovoril predsednik Marjan Breščak. Delovanje kulturnega društva Sotočje iz Škofje Loke je predstavil predsednik Vincencij Demšar, pozdrave občinske uprave pa je posredovala občinska svetnica Jožica Žnidaršič, ki je izročila osebno vabilo na Škofjeloški pasijon župana Igorja Drakslerja. Režiser Borut Gartner, ki vodi priprave na pasijon, je povedal, da bo gledališka uprizoritev Škofjeloškega pasijona v letu 2009 temeljila na folklorno

znanstveno rekonstrukcijskem konceptu in na dramatisaciji izvirnega besedila. Škofjeločani so vabilo osebno izročili tudi goriškemu nadškofu Dinu de Antoniju, ki se je pridružil štandreški skupnosti. Obljubil je, da se bo Škofjeloškega pasijona udeležil. Preden so se vrnili v domače kraje, so si ogledali tudi Gorico. Najprej so se ustavili pred Gregorčičevim spomenikom v mestnem parku, nato so šli na grad, kjer so lahko spoznali Gorico in okolico, in se še sprehodili po skupnem goriškem trgu.

Benedikt XVI. v začetku meseca maja

Rožni venec doživlja novo pomlad

Rožni venec ni pobožno dejanje, ki spada v preteklost. To je povedal papež Benedikt XVI. v soboto, 3. maja, ko je ob začetku Marijinega meseca maja tudi sam vodil rožni venec v baziliki Santa Maria Maggiore, najpomembnejše rimsko Marijino svetišče, kjer Rimljani radi častijo Marijino ikono Salus Populi Romani. V izkušnji moje generacije, je povedal papež, majski večeri priključujejo v spomin sladke trenutke, ko smo molili večernice in tako častili Marijo. Danes skupaj potrjujemo, da rožni venec ni pobožnost, ki spada v preteklost kot nekaka preživeta molitev iz časov, na katere se spominjamo z

nostalgijo, kajti rožni venec doživlja skoraj novo pomlad. V današnjem svetu, v katerem je tako lahko se izgubiti, ta molitev pomaga postavljati

Kristusa v središče, kot je to delal Devica, ki je hranila v srcu vse, kar se je govorilo o njenem Sinu, kar je On delal in govoril. Kdor moli rožni venec,

nec, doživlja prav najpomembnejše trenutke zgodovine odrešenja, etape Kristusovega poslanstva. S pomočjo Marije lahko usmerja srce proti Kristusu skrivnosti. Marija naj nam zato pomaga sprejeti vase milost, ki izžareva iz

teh skrivnosti, da bi prek nas mogla prežemati družbo. To naj se začne v vsakdanjih odnosih, naj prečiščuje negativne silnice in jo odpira novosti, ki jo prinaša Bog. Če molimo rožni venec na pristen način, ne mehaničen in površinski, ampak globok, nam ta prinaša mir in spravo. V sebi namreč nosi zdravilno moč v presvetem Jezusovem imenu, ki ga kličemo z vero in ljubeznijo s ponavljanjem vsake zdrave Marije.

V času, ko pričakujemo Binkošti, je še povedal sveti oče, ostanimo povezani z Marijo in molimo, da bi Sveti Duh močno zavel s prenovljeno močjo v Cerkv. Benedikt XVI. je tudi zaupal vsem vernikom namene svojih molitev, potrebe Cerkve, velike probleme vsega človeštva, za katere vneto moli. To so mir v svetu, edinstvo kristjanov, dialog med vsemi kulturami. Vernike je tudi prosil, naj molijo za pastoralne cilje rimske škofije in vse Italije ter za solidaren razvoj "te ljubljene države".

Poziv Škofjeloškega sodišča

Zaključuje se škofjski postopek za beatifikacijo msgr. dr. Jakoba Ukmarja. Škofjsko sodišče vabi vse posestnike katerega koli pokojnikovega predmeta oz. vse, ki bi radi o njem kaj izpričali, da se javijo na enega izmed nasledov:

- postulator gospod Dušan Jakomin (tel. in faks 040 830792)
- prof. Ettore Carlo Malnati (Centro pastorale Paolo VI, via don Minzoni 5/1, tel. in faks 040 303643)

Romanje v tri svetišča

ROMANJE OD STARE DO SVETE GORE – Čezmejno društvo MOST vabi 24. in 25. maja na peto tradicionalno peš romanje po povezovalni poti treh svetih, ki so že v preteklosti povezovala Slovence, Italijane in Furlane. S Stare Gore v Italiji bomo prvi dan poromali do Marijinega Celja. Po večernicah bomo nadaljevali z druženjem in s pesmijo. Naslednje jutro bomo odšli proti Sveti Gori, kjer bo slovesna maša. Cena prijave bo sporočena naknadno. Poskrbeli bomo za prevoz iz Solkana do Stare Gore. Prijave do 20. maja: za Slovenijo po tel. 041-737-853 (Bekš, v popoldanskih urah) za Italijo po tel. 3403711996 (Černic, v popoldanskih urah) ali 3494332975 (Pintar). Vabljeni.

BINKOŠTI

Apd 2, 1-11; Ps 104; Rim 8, 8-17; slednica; Jn 14, 15-16; 23-26

Danes zvečer se bo zaključil velikonočni čas; velikonočni duh pa ostane, saj se je Božji Sin zato učlovečil, je zato trpel in umrl ter od mrtvih vstal, da bi nam dal Svetega Duha, ki ostane z nami vse dni do konca sveta. Kristjanovo življenje je namreč življenje v Duhu.

A kakor se je do nedavnega premalo poudarjalo učlovečenje, to, da je Bog postal človek in da bo vedno ostal človek, tako se ni dovolj pojasnila tretja Božja oseba, Sveti Duh.

In vendar: Sin je postal človek po Svetem Duhu. Sveti Duh se je razodeval po čudežni ljubezni do nas ljudi, ki smo le "meso", krhko, umrljivo bitje, ki po kratkem, bednem življenju utone v pozabo. Vendar se ga Bog spomni; samo on. Če bi namreč človeka pozabili celo lastni starši, ga Bog ne pozabi. Prerok govori: "Mar

pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi če bi ona pozabila, jaz te ne pozabim (Iz 49, 15), marveč kakor mati tolaži svojega otroka, vas bom jaz tolažil" (Iz 66, 13).

Sveti Duh je Duh širine misli in dela. Ne mara enotnosti za vsako ceno, tako, kakor so si izmislili ljudje, npr. z gradnjo Babilonskega stolpa. Bog zmeša tako početje in jezike. Razodetje je ostro do brezbožnih kraljev in vladarjev, ki potonejo v pogubo. "Ti so enodušni in izročajo svojo moč in svojo oblast zveri, dokler se ne uresniči Božje besede", a bodo premagani: "Kajti Bog jim je vsadil v srce, da uresniči njegovo misel, se združijo v eni misli" (Raz 17, 13.17).

Na struno enotnosti so igrali vsi -izmi od začetka sveta do danes. In igrali bodo do konca sveta.

Sveti Duh govori v celotnem Svetem pismu. Popravlja naše misli, besede in dejanja, ko nam govori: "Kajti moje misli niso vaše misli in vaše poti niso moje poti, govori Gospod" (Iz 55, 8). Gospod zna zagreti na Sinajski gori, a zna tudi nežno govoriti (2 Mz 19, 16; 1 Kr 19, 12).

Sveti Duh oživlja premagani in raztepeni izraelski narod (Ezk 37, 1-14), rešuje ga iz grobov sužnosti in nesvobode.

Sveti Duh je prišel vedno nad vernike kot Kristusov Duh. Zaslužil ga je po prelitju krvi, po križu. Nas pa tolaži dejstvo, da je Bog vedno pri človeku in v človeku, ki hrepeni po njem in po nebesih, četudi "vemo, da vse stvarstvo vse do zdaj skupno zdihuje in trpi porodne bolečine. Tudi mi, ki imamo prvine Duha, tudi mi zdihujemo sami v sebi, ko željno pričakujemo posinovljenje, odrešenje svojega telesa" (Rim 8, 22 nss).

Sveti Duh je Duh vstajenja, Duh življenja in vsega dobrega. Z njim se pogovarjamo, ga prosimo zdravja za dušo in telo. Preseneča nas pa trditev, da ko niti "ne vemo, kako je treba za kaj moliti, da sam Duh posreduje za svete, v skladu z Božjo voljo (Rim 8, 26-27).

Sveti Duh je vesel, če molimo in govorimo v več jezikih. Tudi slovanska apostola, Grka po rodu, Ciril in Metod, sta se borila za življenje v svobodi Božjih otrok. Z oznanjevanjem evangelija in pri čiščenju Boga pri svetem bogoslužju sta namreč edinstvena apostola, katerih delo-

vanje v maternem jeziku je prineslo svežino celo v drugi vatikanski cerkveni zbor-koncil. Tudi tu je zavel binkoštni Duh silovito z oznanjevanjem evangelija v vseh jezikih.

Apostol Pavel govori: "Različni so duhovni darovi, Duh pa je isti. Različne so službe, Gospod pa je isti. Različna so dela, isti pa je Bog, ki dela vse v vseh. Vsakomur se daje razodetje Duha v korist vseh" (1 Kor 12, 4-7).

Pesem slednica naj služi za molitev k Svetemu Duhu: lahko ena sama kitica pesmi. Ali še krajše, in sicer: "Pridi, Sveti Duh!"

Vsekakor se obrnimo k Svetemu Duhu tudi večkrat na dan. Tudi zakramenti so dar Svetega Duha, ki ga Jezus, odkar je pretrpel smrt zaradi nas in zaradi naših grehov, dihne v nas, da ga tudi mi prejmemo in posredujemo drugim.

Jezus nam daje Svetega Duha po apostolih in velikonočni večer za odpustanje grehov, zato da živimo kot Božji otroci, ki jih Sveti Duh vodi po pokori in srečno večnost.

Daroval nam je krst, birmo, evharistijo, mašniško posvečenje, zakon, maziljenje težko bolnih kristjanov.

Hvala! Pridi, Sveti Duh!

Trst / Oratorij pri Sv. Ivanu

Šesta skavtska Fuzbalada

Skavtom-klanovcem iz Uč' nklana, ki deluje znotraj Slovenske zamejske skavtske organizacije, je res uspelo!

klani iz Idrije, z Vrhnike, iz Novega mesta, s Ptuja in celo iz oddaljene Gornje Radgone, ki so prevozili 300 km, da bi prišli v Trst ne samo z

Večerne ure pa so klanovci preživeli v skavtski koči v Dragi, kjer so najprej povečerjali, nato pa se zbrali okoli tabornega ognja: vsaka skupina se je predstavila, izvedla svoj program, igrice, škeč ali kaj podobnega, kar je mlade s te in z one strani "meje" združilo v prijateljsko razpoloženje. Pravzaprav ni bilo z rutko okoli vratu čutiti nobene razlike med zamejci in skavti iz Slovenije, saj so bili združeni v istih idealih in v isti želji po spoznavanju bližnjega, druženja in zdrave zabave.

V zgodnjih nedeljskih urah so se nato skavti udeležili sv. maše na Pesku, ki jo je daroval g. Zarko Škerl, nato pa nadaljevali tekme. V jutranjih urah so se ekipe druge tekmovalne skupine pomerile še s sedemmetrovkami, ker so bili izidi tekem prejšnjega dne

počasi bližalo koncu; pri zaključnem zboru je vsaka skupina dobila priznanje za nastop, podeljen pa je bil pokal za zmagovalca. Udeleženci so se še dalj časa zadržali pri Sv. Ivanu, saj jih je srečanje zelo navdušilo in so se le težko ločili od novih prijateljev, s katerimi so preživeli res prijetne trenutke. Vsi skupaj so obljubili, da se bodo poleti ponovno srečali na Prvem slovenskem jamboreeju. Nazadnje pa še končna lestvica: 1. mesto Vrhnika, drugo mesto Gornja

starih

prijateljev, s

katerimi so preživeli res prijetne trenutke. Vsi skupaj so obljubili, da se bodo poleti ponovno srečali na Prvem slovenskem jamboreeju. Nazadnje pa še končna lestvica: 1. mesto Vrhnika, drugo mesto Gornja

Organizirali so enkratno srečanje športno-skavtskega značaja in v Trst privabili 80 mladih skavtov iz zamejstva in Slovenije. Velikemu vložnemu organizacijskemu naporu in navdušenju je bilo naklonjeno tudi vreme, ki je pretekli konec tedna podarilo res sončne in tople dni. V soboto in nedeljo, 26. in 27. aprila, je namreč potekala šesta skavtska Fuzbalada, to je priljubljen nogometni turnir, ki se ga vsako leto udeležuje nekaj ekip iz zamejstva in nekaj iz Slovenije. Letos so se poleg domačinov prijavili še

ekip. Sobotno popoldne je tako minilo v znamenju medsebojnih "spopadov" med izžrebanimi ekipami dveh tekmovalnih skupin.

popolnoma izenačeni. Sledili sta še dve polfinalni tekmi, v popoldanskih urah pa je bil še finale za tretje in končno prvo mesto. Srečanje se je

Radgona, tretje mesto Ptuj, četrto mesto Idrija, peto mesto Trst, šesto mesto Novo mesto.

(jc)

Kratke

Otroci morajo biti poučeni o spolnosti in spolnih organih

Starši morajo biti pripravljeni odgovarjati na vprašanja o spolnosti, četudi jih o tem povprašajo majhni otroci. Starost, pri kateri naj bi otroke učili o spolnosti, namreč ni določena, so po poročanju nemške tiskovne agencije dpa sporočili iz nemškega profesionalnega združenja pediatrov in po njem je povzela novico tudi Slovenska tiskovna agencija. Otroci pričnejo raziskovati svoje lastno telo že v starosti med 18 meseci in tremi leti. Na tej ravni bi jim morali starši s pomočjo intuicije in čuta za razumevanje svojih otrok povedati pravilna imena za dele teles, vključno s spolnimi organi, in razložiti intimnost določenih delov telesa. Zanimanje za spol in spolno identiteto naj bi na dan privrelo pri okoli štirih ali petih letih. Takrat se začnejo otroci spraševati tudi o tem, zakaj je telo deklic drugačno od telesa dečkov. Otroci se bodo morda dotikali tudi svojih spolovil ali pokazali zanimanje za spolne organe drugih otrok. To ni znak spolne aktivnosti, temveč normalna radovednost. Pri približno šestih letih pa otroci začnejo povezovali tudi spolnost in rojstvo otrok. Starši bi morali biti ves čas pripravljeni, da otrokom osvetlijo omenjeno tematiko, je povedal tiskovni predstavnik združenja Ulrich Fegeler.

Izšla je knjiga Boža Rustje Zgodbe za pogum

To je že osma knjiga v zbirki Zgodbe za dušo. Ima dva glavna dela. V prvem so zgodbe, ki jih bogatijo izreki iz Svetega pisma, v drugem pa so zbrane kratke zgodbe, uglasbene na teme: Jaz in drugi, Kaj lahko naredim iz svojega življenja, Molitev, Nepopolna bitja smo, Žalost in rane, Sreča se začne v družini, Če bi imeli vero... Avtor Božo Rustja je v uvodu zapisal: "To, kar vam želim povedati, vam bom povedal z zgodbami. Najvažnejše pa je, da boste v vsaki zgodbi odkrili nekaj, kar vam bo vtilo poguma za življenje". 200 strani, barvne fotografije, trda vezava; Redna cena: 6,50 evrov, S kartico zvestobe 5,85 evrov. V zbirki Zgodbe za dušo so izšle knjige: Zgodbe za dušo, Drobne zgodbe za dušo, Drobne zgodbe z biserom, Zgodbe za pogovor, Zgodbe za srečo v družini, Zgodbe s semeni upanja in Zgodbe s srcem. Cena vsake knjige v tej zbirki je 5,84 evrov.

Bogdan Žorž, Sodobno suženjstvo - Sodobne zasvojenosti

Psihoterapevt Bogdan Žorž je v lanskem letniku Ognjišča predstavljal sodobne odvisnosti in zasvojenosti: s telefonom, z računalnikom, s hrano, z glasbo, idoli, odnosi, računalniškimi igrami, zdravili, s tobakom, z alkoholom, drogami. Na koncu je še poglavje Ali se lahko ubranimo pred zasvojenostjo? Pisec je članke zbral v knjigo, "da se bo ob njej marsikdo zamislil, da bo ob njej morebiti bolj pozoren na te probleme - in da bodo tako že starši sami kako težavo zasvojenosti preprečili, omilili ali jo še pravočasno zaustavili". 80 strani, črno-bele fotografije, broširano; Redna cena 3,50 evrov; S kartico zvestobe 2,80 - kar 20% popusta! Pri Ognjišču je izšla tudi knjiga Bogdana Žorža S pravimi vprašanji do rešitve vzgojnih zadržev.

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Več informacij najdeš na spletni strani www.offertesacerdoti.it

SNOVANJA 2008 Turning point

Jazz koncert v KC Lojze Bratuž

Na sredinem koncertu iz cikla Snovanj so se 30. aprila predstavili študenti novega jazz oddelka Centra Komel, ki ga vodi goriški kitarist Gianluca Sturiale. Poslušalce so navdušili tokrat z drugačnim programom, jazz glasbo, ki ni samo to, ampak v svoje zelo široke okvire sprejema vse raznovrstne tokove, od afro-ameriške, latinske, popa, rocka, do klasike. V letošnjem šolskem letu so mladi glasbeniki začeli nekateri odkrivati, drugi izpopolnjevati svoje znanje na področju teh novih tokov, ki so sicer v Evropi in po svetu, predvsem v ZDA, že dolgo uveljavljeni, pri nas pa le počasi dobivajo svoj prostor v učnih programih glasbenih šol. Raziskovanje novih glasbenih govorici, eksperimentiranje in uveljavljanje improvizacijskih tehnik na področju neklasičnih zvrsti se je začelo že v prvi polovici dvajsetega stoletja, glasbeniki so na tem področju do danes dosegli vrhunske rezultate, ki prevzamejo marsikatero poslušalca. Študenti skupinske igre Centra Komel so na koncertu zaigrali izbor skladb, ki spadajo že med standarde jazz glasbe, naučili so se jih po prepisih raznih izvajalcev in pedagogov. Sami se niso spuščali v čisto improvizacijo, saj so komaj na začetku svoje glasbene poti in morajo osvojiti še veliko tehničnega znanja. Njihov napredek v enem samem letu skupnega igranja pa predstavlja izjemno pozitiven korak naprej na tej poti, ki prinaša veliko glasbene svobode, užitka in zaščotenj. Njihovi rasti bistveno

prispeva delo Gianluce Sturialeja, glasbenika odprtih pogledov in široke izobrazbe. Sam se je izpopolnjeval v znamenitem Berklee College of Music v Bostonu, obiskoval je tečaje Bena Monderja v New Yorku ter Sida Jacobsa in Scotta Hendersona v Los Angelesu. V Italiji pa sledi tečajem interpretacije Glauca Venierja in skupinske igre bobnarja Roberta Danija. Svoje učence uvaja v odkrivanje jazz kitare, vzporedno jih uči še harmonijo in improvizacijo. S tehniko, po njegovem mnenju, žal podcenjenega ear traininga (podrobnega, temeljitega poslušanja) jih spodbuja, da prepoznajo intervale, akorde, razvijajo smisel za ritem in tehniko. Na tak način lahko osvojijo znanje velikih mojstrov, kot so bili Miles Davis, George Gershwin, Frank Zappa, Chet Baker in drugi. Na koncertu so tako zaigrali skladbe različnih težavnih stopenj, skrbno izbrane, da predstavijo razvoj na tem področju v dvajsetem stoletju, s posebnim poudarkom na sposobnostih in nagnjenih posameznih študentov. Začeli so v bluesovskih tonih Milta Jacksona z njegovo Bags Groove in nadaljevali preko Davisa do vsem znane Gershwinove Summertime v priredbi Cheta Bakerja. Lepo je zazvenela skladba Stella by Starlight Neda Washingtona in Victorja Younga, po jazz-rock verziji pesmi Mr. Medium so med drugim zaigrali še latinsko Till Tomorrow Jima Kellyja, Chitlins com Carne Kennya Burrella in zaključili z Davisovo Blue in Green ter Blessed Relief vedno ekletičnega Franka Zappe.

KB

Kratke

Viktor Selva razstavlja v Gorici

Viktorja Selvo poznamo kot navdušenega fotografa in avtorja več samostojnih in skupinskih fotografskih razstav. Za svoje posnetke je prejel že več priznanj in nagrad. Pri slikanju je ostal zvest tradicionalni tehniki. Veliko njegovih del je v zahtevni črno-beli tehniki. Tokrat se je odločil, da se nam predstavi z barvnimi fotografijami. Te razstavlja v lokalni Cicchetteria v ulici Petrarca ob Trgovskem domu v Gorici. Motiv razstave so stopnišni vhodi v razne stavbe. Na otvoritveni slovesnosti v torek, 29. aprila, je predsednik goriškega pokrajinskega združenja fotografov Agostino Colla podčrtal izvirnost motivov razstavljenih posnetkov in čestital Viktorju Selvi za bogato fotografsko dejavnost.

Šolski izlet v Ljubljano

V četrtek, 24. aprila, smo učenci pevmske šole šli na šolski izlet v Ljubljano. Odpotovali smo ob 8.10. Pot nas je peljala mimo Vrtojbe, vozili smo se po avtocesti do Podnanosa, nato smo se povzpeli čez Razdrto in se zopet peljali po avtocesti do Ljubljane. V Podnanosu imajo hiše kamne po strehah, tako da burja ne odnese strešnikov.

Ljubljana nas je sprejela v soncu. Izstopili smo na Kongresnem trgu. Videli smo ljubljanski grad, univerzo, šole, Filharmonijo. Peš smo prišli do trga pred Parlamentom, kjer smo pomalicali. V Narodnem muzeju smo spoznali zgodovino naših krajev. Videli smo veliko predmetov: čelade, sablje, žare, solznice, okraske, drevak, mumijo in sarkofag, okostje človeka iz preteklosti, situle...

Zelo lepo je bilo v Naravoslovnem muzeju. Videli smo okostje velikankega mamuta, jamskega medveda, homo sapiensa, psa, muce, kače, plazilce, vseh vrst nagačenih živali in ptic iz naših gozdov, ribe, prikaz Postojnske jame, gozd ponoči... Fantastično!! Kar tam bi ostali cel dan.

V parku smo pokosili in se igrali. V Cankarjevem domu smo si ogledali razstavo o starih Egiptčanin. Videli smo kipe, sfingo, razne predmete, grobnico.

Sprehodili smo se po ljubljanskih ulicah. Srečali smo plesalce folklorne skupine, ki so šli na jurjevanje. Njihove noše so bile bele. Ustavili smo se na Prešernovem trgu. Fotografirali smo se pod Prešernovim kipom. S Tromostovja smo gledali Ljubljano. Šli smo skozi tržnico in čez Zmajski most. Po lepem sprehodu in nakupu spominkov smo na Kongresnem trgu pričakali avtobus, ki nas je odpeljal proti domu. Med potjo smo občudovali pokrajino in črede ovac in krav po pašnikih.

V Pevmo smo se vrnili ob 17.10. Bilo je čudovito!! / Učenci drugega razreda OŠ Josip Abram iz Pevme

SOVODNJE Odkritje Trubarjevega kipa v Rubijah

Zgodovinski dogodek, ki presega krajevno raven

Odkritje kipa Primožu Trubarju v nedeljo, 11. maja, ob 11. uri ob vzhodu v Rubijski grad bo velik dogodek, ki presega meje sovodenske občine in sploh dežele. To so potrdili prireditelji na tiskovni konferenci v dvorani sovodenskega občinskega sveta v ponedeljek, 5. maja. Igor Komel se je uvodoma zahvalil pobudniku Venku Černicu in županu Igorju Petejanu za zamisel in uredništev pobude, ki jo je primerjal s postavitvijo kipa Gregorjevega v goriškem Ljudskem vrtu pred poldrugim letom. Petejan je poudaril, da mu je v čast, da se v njegovi občini na tak način proslavi spomin na

Primož Trubarjev kipa v Rubijah. Z leve: I. Petejan, I. Komel, V. Černič, D. Paulin (foto DPD)

tako velikega moža. Z lastnikom podjetja Rubijski grad se je menil že pred leti. Gre za posničev obliko sodelovanja med privatno iniciativo in občinsko upravo, ki bo skrbela za primerno vzdrževanje in razsvetlavo objekta. "Kip bo gotovo dal poseben pečat gradu, občini in sploh vsemu ozemlju, kjer živi-

mo Slovenci". Černič je obrazložil, da je ob obnavljanju gradu tudi sam začel raziskovati njegovo zgodovino. Zbiranje podatkov je privedlo do te zamisli v pričakovanju na 500-letnico rojstva velikega protestantskega reformatorja. "Rubije bodo tako spet pridobile pomen, ki so ga včasih imele".

Prav je, da ostane spomin na november 1563, ko je bil Trubar gost Rubijskega gradu, tudi za prihodnje rodove. Damjan Paulin, ki se mu je Komel zahvalil za pomoč pri organizaciji, je orisal lik Trubarja kot ključne osebnosti v slovenski književnosti in sploh kot človeka širših, evropskih razsežnosti. Upamo, da nam bo uspelo postaviti posebno obeležje tudi v središču Gorice, ob koncu Raštela, kjer je Trubar tudi govoril jeseni 1563, je dodal. Nedeljsko slavlje bodo uvedli pozdravi župana Igorja Petejana in drugih javnih predstavnikov. Sodelovali bodo pevski zbori iz sovodenske občine.

Trubarjeve tekste bobral član SNG Nova Gorica Radoš Bolčina, slavnostni govor pa bo imel predsednik slavističnih društev Slovenije Miran Košuta. Med uglednimi gosti pričakujejo prireditelji, poleg drugih, Borisa Pahorja in verjetno tudi predsednika pokrajinske uprave Enrica Gherghetto.

KULTURNI DOM Komigo

Nenavaden glasbeni večer

Tretje srečanje letošnje pete izvedbe trijezičnega festivala Komigo, v organizaciji goriškega Kulturnega doma in kulturne zadruge Maja, je bilo v navezi z vsakoletno glasbeno ponudbo, festivalom Across the border, in je postreglo z neobičajnim glasbenim večerom. Pred dobro zasedenim dvorano so se v torek, 29. aprila, predstavili člani Bandorkestra. 55, med katerimi je tudi Goričanka, saksofonistka Barbara Toso, in štiričlanska skupina Orkestra Zbylenka, katere že samo ime dovolj zgovorno pravi o njeni "neuravnovešenosti". Šestnajst orkestrskih je pod igrivo in mestoma prav hudomušno taktirko Marca Castellija zvočno in ritmično suvereno oblikovalo

nekaj manj kot dveurni program različnih glasbenih zvrsti in okusov, spogledujočih se v glavnem z jazzovskimi ritmi. V ta "resnejši" del, pri katerem so glasbeniki s svojimi instrumenti dokazali vso svojo izvajalsko spretnost, pa tudi šegavost ob zvokih, šumih, pogrkavanju..., ki so jih izoblikovali s svojim glasom, se je vrinjal sestav Orkestra Zbylenke, ki se kar ni mogel zediniti, na katerem prazniku pravzaprav igrajo in kakšna glasba je za to priložnost najbolj primerna. Njihove skečevske posege, pri katerih so posnemali slavne pevce in glasbenike ali se nanje povezovali v parodijah, je v glavnem presegal bolj cenjen humor, tak, kakršen se pojavlja v plehkih komičnih odd-

ajah komercialnih televizij. Poudariti pa je treba, da so tudi ti "samosvoji", neobičajni glasbeniki izkazali večšo roko v igranju svojih instrumentov in da so se poslušalci zabavali in smejali prepirljivosti, vnetemu prigovarjanju in komičnim nerodnostim nasploh, ki so označevali njune nastope in tudi burni sklepni poklon.

Naslednji večer Komigo bo v torek, 20. maja, ob 20.30, ko bo na odru Kulturnega doma projekcija filma Petelinji zajtrk, velike kinematografske uspešnice na Slovenskem, v zgodbi katere so v ospredju mali ljudje s svojimi željami, upi in drhtečimi ljubezenskimi strastmi, ki prepredajo njihov navidezno enolični vsakdanjik.

IK

Osnovna šola Prežihov Voranc Doberdob

Radoživ poklon Otonu Župančiču

Učenci osnovne šole Prežihov Voranc iz Doberdoba se ne bi mogli lepše oddolžiti spominu enega izmed velikanov slovenske moderne, pesniku Otonu Župančiču (1878-1949), ki je mnogo svojih pesniških mojstrov in podaril prav najmlajšim in njihovi igrivosti dal neminljivi pečat s poetičnim

nekdanje kratkohačnike. Neposrednost, spevnost, privlačnost in nevsiljive, vselej prisotne poučne iskricke pa ostajajo nespremenljive, večne vrline priljubljenih Župančičevih otroških stihov, ki ob pesnikovi 130-letnici rojstva zvenijo sveže in sončno kot ob nastanku. In prav tako polno in radostno so se verzi zaiskrili v sre-

učiteljem prikazali sad celoletne gledališke delavnice, ob kateri so odkrivali prvine gledališke umetnosti in usmerjali vanjo prve korake z mentorico Vesno Tomsič, ki je kot vedno vestno, skrbno, z veliko mero potrpljenja in predanosti, predvsem pa ljubezni do najmlajših imenitno opravila svoje delo. Otroci so preprosto, a učinkovi-

regljale žabice, se pozibavali račke in racmani, okrog brljavega strašila radovedno poplesavali pogumni vrabčki; veseli cicibani so se pogovarjali z marljivimi čebelicami in se togo premikali ob skandinavem ritmu verzov možička kopitlačka, nazadnje pa ob pismu, ki je prišlo iz daljnih krajev, mirno zaspali. Ko so neslišno prihiteli vile, so se na speče cicibane usuli drobnji, pisani, svetlikajoči se papirčki in bilo je, kot da bi cvetovi obsipavali zelo pridne izvajalce, ki so brezhibno izvedli program in ob koncu vsi skupaj pod odlično taktirko učiteljice Alenke Radetič zapeli še tri pesmice. Izmed teh se je iz ubranih grl najbolj zvonko in poskočno oglasila nadvse priljubljena Kekčeva pesem, polna radosti in sonca. Lepo in primerno dolgo prireditev je s toplim ploskanjem pozdravila publika, ravnateljica doberdobskega ravnateljstva Sonja Klanjšček je, ob misli na velikega prijatelja otrok O. Župančiča, o čigar življenju in delu sta na začetku spregovorila dva učenca, pohvalila nastopajoče in seveda Vesno

Tomsič ter Alenko Radetič za ves trud in zavzetost, s katero sta pripravili učence na nastop. Zahvala je šla tudi OŠ O. Župančič iz Gorice, ki je posodila scenske elemente in rekvizite, ter upravi Kulturnega doma za uporabo dvorane.

IK

portretom Cicibana, neugnanega, a dobrega in tenkočutnega dečka, v katerem je ovekovečil svojega sina Marka. Vzljubilo in osvojilo ga je ničkoliko generacij otrok. V njem se prepoznava tudi sedanjim malčki, čeprav je njihov življenjski vsakdan bolj odmaknjen od narave in njenih lepot, kot je bil za

do, 30. aprila, popoldne, ko je na prireditvi Veseli cicibani na odru Kulturnega doma vzcvetela pomlad: velik panj in rože so krasile prizorišče, na katerem se je po razrednih skupinah zvrstilo osemdeset živahnih učencev. Ti so staršem in drugim sorodnikom, pa tudi svojim učiteljicam in

to preobraženi v žabice, račke, vrabčke in cicibane v razpoznavnih "belokranjskih" srajčkah z rdečim pasom radoživo, a povesem disciplinirano, v jasnem in razločnem govoru razigrano recitali znane Župančičeve pesmice, zbrane v zbirki Ciciban in še kaj. Ob pesmicah so veselo

Gostovanje MePZ Lojze Bratuž v Berlinu

Goriški pevci zapeli slovenskim izseljencem

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž se je pred nekaj dnevi vrnil iz gostovanja v Berlinu. V Nemčiji so se pevci mudili od 24. do 27. aprila. Zbor, ki ga sestavljajo pev-

vali med kratko turnejo. V spremstvu duhovitega domačina Mitje si je zbor ogledal vse in še več od tega, kar se lahko videti da v tako velikem mestu, in to v samih treh dneh. Med ogledo-

koncert po njej. Bogoslužje, ki ga je daroval župnik g. Izidor Pečovnik - Dori, je zbor spremljal s petjem sv. maše na čast sv. Cirilu in Metodu ob orgelski spremljavi vestne pevke in organistke

ve priredbe ljudskih Petelinček je zapie in Kje so tiste stezice, Merkujeva Injen čuaj ti gna', Simonitijeva Lepo moje ravno polje in Kogojeva Stoji, stoji mi polje. V izboru so bile seveda tudi Vrabčeva Zdravljica, Lebičeva Lipa in Bratuževa Kraguljčki, ki so še posebno razvneli slovenska srca rojakov, ki živijo daleč od domovine. Koncertu je sledila skupna večerja z družabnostjo, kakršno zna s petjem prirediti pristna slovenska družba, kjerkoli živi.

Načrt, ki ga je zbor zasnoval v

ci iz Gorice, Nove Gorice in okoliških vasi z obeh strani meje, je bil v gosteh pri slovenski katoliški misiji. Slednja ima sedež v cerkvi sv. Elizabete, ki je edina berlinska cerkev v prvotni obliki, saj je ostala neokrnjena tudi med uničujočim bombardiranjem prestolnice avgusta 1. 1943. Ob cerkvi je tudi istoimenski Slovenski dom, ki ga upravlja Sonja in Mitja: tu so goriški pevci prebi-

vanjem znamenitosti nemške prestolnice, ki jih je do leta 1989 delil znameniti zid, se je seveda oglašalo tudi petje. Tako je slovenska pesem zadonela v futurističnem središču Sony center na Potsdamerjevem trgu ali v evangeličanski Marienkirche, eni od najstarejših berlinskih cerkva. Glavno pevsko obveznost pa sta predstavljala sodelovanje pri slovenski sveti maši in samostojni

Mirjam Furlan. Pevski poklon goriških pevcev rojakom v Berlinu se je nadaljeval s koncertom. Pod taktirko pevovodje Bogdana Kralja se je glasbeni večer pričel z Rožančvo Dober večer. Nato je zbor izvedel vrsto umetnih skladb, med katerimi sodobno skladbo De profundis in rusko Bogorodice devo Rahmaninova. Sledil je izbor slovenskih pesmi, med katerimi so bile Lavrenčiče-

začetku sezone, se je povsem uspešno uresničil. Za to gre zahvala dirigentu Bogdanu Kralju, vsem zvestim pevcom in seveda organizacijam, ki nam stojijo ob strani, z organizacijsko in finančno podporo: Zvezi slovenske katoliške prosvete, Združenju cerkvenih pevskih zborov, Kulturnemu centru Lojze Bratuž in Svetu slovenskih organizacij.

Miloš Čotar

RUPA Praznik frtalje

Kljub vremenskim muham praznično in veselo

Delavnim članom Prosvetnega društva Rupa-Peč je kljub ne povsem naklonjenemu vremenu uspelo izvesti tradicionalni Praznik frtalje, prvo pomladno družabno srečanje, na katerem se že 39 let zapored radi zbirajo Slovenci iz Goriške in Tržaške, da ob kulturnem programu, pristnih domačih jedeh in dobri kapljici pokramljajo in si izmenjajo misli o našem vsakdanu in stvarnosti nasploh. Uvod v praznik je v petek, 25. aprila, krstil naliv, a v nedeljo, 28., je bilo na prostoru pod cerkvijo ob prijetnem pomladnem soncu vse živo. Tekmovalci v pripravi najboljših frtalje so skrbno obračali svoje ponve, da bi se jed kar najboljšje spekla. Med dvanajstimi tekmovalci je žirija dodelila prvo nagrado Sonji Volk, drugo in tretjo ex aequo pa Martini Gereon in Brunu Rustji ter Valentinu Devinarju in Ani Doljak. Že v jutranjih urah so v zvoniku domače cerkve sv.

Marka radostno pozvaljali zvonovi, na katere so nabijali pritkovalci iz Mengša, popoldne se je pritkovanje zaslišalo tudi z odra z malimi mengeškimi pritkovalci. Ko so utihnili zvonovi, so zapeli otroški zbori iz Rupe-Peči, z Vrha Sv. Mihaela, iz Zgonika in Sovodenj, ki jim je dež onemogočil petkov nastop. Tudi tombola je bila na vrsti v nedeljo in plesalci so se zavrteli z ansamblom Hram. V torek in sredo, 29. in 30. aprila, so imeli odrasli in otroci veliko dela s pripravljanim in dvigovanjem mlaja. Praznovanje pa se je kot vedno sklenilo za prvi maj. Po nebu podeči se sivi oblaki niso preprečili načrtovanemu programu, da bi nemoteno potekal. Najprej je na oder

stopil predsednik slovenske konzulte pri goriški pokrajini prof. Peter Černic, ki je priložnostni govor namenil zgodovinskosciasocialnemu pogledu na delo (govor bomo v glavnem objavili v prihodnji številki). Za njim je mlo, prav nič bodeče zapela nekaj pesmi pevška skupina deklet Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela pod vodstvom

PD Štandrež, Majda Zavadlav in Božidar Tabaj, ki sta s prepoznavno humorno žilico in prirojenim igralskim talentom odigrala enodejanko Gremo v teater muenchenskega "klovnskega" igralca in pisca kratkih dramskih tekstov Karla Valentina in s svojimi izraznimi veččinami spet povsem omrežila gledalce. V komičnem prizoru, ki ga jev štandreško narečje prešerno pretil Božidar Tabaj in je pod režijsko taktirko igralca in

Božidar Tabaj in Majda Zavadlav (foto DP)

Mateje Černic. Neobvladljiv smeh pa se je med gledalci sprostil, ko sta na odru zakraljevala žlahtna člana dramskega odseka

režiserja Janeza Starine premierno zaživel lani v Štandrežu na Prazniku špargljev, se je v drobceni vlogi radovedne sosede učinkovito pojavila tudi šepetalka Marinka Leban. Ko se je umaknila gledališka muza, so najbolj vneti, ti isti, ki jih ni pregnala nevihta, lahko zaplesali, a ne ob zvokih ansambla Happy day, kot je bilo navadno, pač pa v družbi dveh glasbenikov iz sosednje Slovenije.

IK

Zasedanje goriškega pokrajinskega sveta SSK Treba je gledati naprej!

Vsredo, 30. maja, je na goriškem sedežu zasedal pokrajinski svet Slovenske skupnosti, katerega se je udeležil tudi novoizvoljeni deželni svetnik Igor Gabrovec. Predsednik Ivan Černic je pozdravil številne člane, ki so se zasedanja udeležili, poudaril zgodovinski uspeh slovenske zbirne stranke, ki je izvolila svojega deželnega svetnika in si tako zagotovila prisotnost, z lastnim imenom in simbolom, v najpomembnejši deželni institucijski ustanovi. Deželne volitve na Goriškem je ocenil vršilec dolžnosti pokrajinskega tajnika, Julijan Čavdek, ki je predstavil volilne rezultate v goriški pokrajini in v

občinah, kjer so Slovenci prisotni. Končni uspeh je vsekakor

Ivan Černic

dober, čeprav je bilo pričakovano morda nekoliko večje. Na teh številkah bo moralo imeti temelje delo za prihodnost. Izvolitev Igorja Gabrovca je dokaz doslednosti SSK kot zbirne stranke za celotno slovensko narodno skupnost ter potrditelj njene notranje demokratičnosti. Sedaj je pomembno, da pokrajinsko vodstvo in goriški izvoljeni predstavniki SSK čim prej vzpostavijo koordinirano sodelovanje z deželnim svetnikom, da se bo nadaljevalo delo, ki je bilo zastavljeno v prejšnjem mandatu. Pri tem bodo pomembni sklepi pokrajinskega kongresnega obdobja, ki bo potekalo v mesecu maju in se zaključilo s pokrajinskim kongresom v prvi polovici junija. Med glavnimi temami bodo gotovo upravne volitve v naših občinah, kjer

se bo Slovenska skupnost zavzemala za dogovorjen nastop in skupno upravljanje. Deželni tajnik Damijan Terpin je izrazil zaskrbljenost zaradi poraza Riccarda Illyja in koalicije, Demokratske stranke, ki ga je podpirala, ter za prodorno uveljavitev desnice tako na državni kot na deželni ravni. Poudaril pa je, da je SSK edina v levi sredini, ki beleži pozitiven rezultat v tej volilni preizkušnji. Posebej razveseljuje rezultat v videmskem volilnem okrožju, kjer si bo morala Slovenska skupnost urediti stalno strukturo. V ta namen se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli sodelovali v volilni kampanji. Sicer pa je poudaril, da je volitvah zaključeno in je potrebno gledati naprej, saj bodo čez eno leto spet volitve.

/stran 15
Slovenska skupnost
Julijan Čavdek

Obvestila

Prosvetno društvo Štandrež vabi na predvajanje fotografij o Češki, Poljski in Slovaški, ki jih je na nedavnem društvenem izletu posnel Viktor Selva. Večer bo v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu, v četrtek, 8. maja 2008, ob 20.30.

Skupnost družin Sončnica prireja v Gorici poletno središče SREČANJA 2008 za otroke in mlade od 4. do 12. leta, ki obiskujejo slovenske vrtnice in šole, in sicer od 9. junija do 11. julija od 7.45 do 13. z možnostjo podaljšane urnika s kosilom ali brez kosila. Predvpis s popustom samo od ponedeljka, 5., do četrtega, 8. maja, na sedežu Mladinskega doma ul. Don Bosco 60 (pon. - pet. od 15. do 17.30). Za informacije tel. 0481-546549 ali 0481-536455 ter 328-3155040.

Ob 150-letnici prikazovanj je vsedrjavna organizacija UNITALSI zaradi velikega povpraševanja organizirala še drugo letalo. Zato obveščamo bralce NG in zainteresirane, ki bi želeli poromati v Lurd z letalom, naj se čim prej javijo. Vpisovali bomo do razpoložljivih mest. Obveščamo tudi, da so se začela vpisovanja za romanje z vlakom. Vsa središča so odprta. Izberite si tisto, ki vam je bližje ali bolj pri srcu. Voščimo vam lepo jubilejno romanje. Slovenske sestre UNITALSI

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v kulturnem centru Bratuž na Drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. 0481 531445. Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travniki / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstr.). Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. št. (0039) 0481 531445.

Burka s petjem in streljanjem po Molierovih motivih Duohtar pod mus! bo sklenila skupni gledališki abonma v Gorici in za Gorico, s katerim se je v letošnji sezoni pričelo novo sodelovanje med Slovenskim stalnim gledališčem in Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica. Predstava, ki je bila najavljena 5. maja v Kulturnem domu v Gorici, je prestavljena na kasnejši termin zaradi bolezni v ansamblu. Sodelujoči gledališči

bosta v prihodnjih dneh določili nov termin za ogled te velike uspešnice v koprodukciji novogoriškega SNG in Gledališča Koper.

Na trgu v Števerjanu bo v soboto, 24. maja, spet Likof. Sodelovali bodo 19 kmetij, tri gostilne, štirje kmečki turizmi in en hotel. Program: ob 15. uri okrogla miza na temo Brda včeraj in danes (Alessio Stasi, Francesco Marangon, Silvan Peršolja, Claudio Fabbro). Ob 17. uri odprtje Likofa 2008. Ob 17.30 enogastronomska pokašnja z razstavo krajevnih obrtnikov in tipičnih vaških proizvodov; fotografska razstava o teritoriju. Ob 18. uri vodena pokašnja vin.

Dar

Za cerkev sv. Ivana: ob smrti sestre Malke darujejo sestre Gorjan 40,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 09.05. do 15.05.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 9. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotichek; iz krščanskega sveta; zanimivosti, humor in obvestila.

Ponedeljek, 12. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 13. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 14. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Prijatelj delfin - Izbor melodij.

Četrtek, 15. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Igralcem, trenerjem in odbornikom
OLYMPIE
TMEDIA
za napredovanje v C-ligo iskreno čestitamo.
SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Vljudno vabljeni na slovesnost podelitve priznanja
KAZIMIR HUMAR

kulturnemu delavcu in vzgojitelju

IVU BOLČINI

Petek, 9. maja 2008, ob 18. uri

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

Sodeluje župnijski štandreški otroški zbor pod vodstvom Alessandre Schettino

Kulturni center Lojze Bratuž
Združenje cerkvenih pevskih zborov
Zveza slovenske katoliške prosvete

ob sodelovanju PD Štandrež

S 1. strani

Osvetlitev močne osebnosti Primoža Trubarja

Spomnil je, da se je Trubar že pojavil na tolarjih, sedaj krasni njegov portret evro, Banka Slovenije pa se je obvezala, da bo izdala tudi spominski kovanec. Gaberšček je nanizal nekaj pomembnejših dogodkov, ki bodo potekali Trubarju v spomin, in sicer tridnevni mednarodni simpozij v začetku junija (ob dnevu Trubarjevega krsta, 8. junija, da-

tum rojstva ni znan), mednarodni teološki simpozij evangelizacijske cerkve na Slovenskem, celodnevno kulturno dogajanje na Raščici, v katero se je vključila cela Slovenija: v cerkvi sv. Kancijana, kjer je bil Trubar krščen, bo ekumensko bogoslužje, ki ga bosta vodila ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran in škof evangeličanske cerkve v Sloveniji, magister

Geza Erniša. V nadaljevanju je gost osvetlil Trubarja kot karizmatično osebnost, ki je čutil, da mora svojemu narodu prinesiti luči, novih pogledov v tistih zmehdenih, negotovih časih burnega 16. stoletja. Ko je bilo krščanstvo v krizi, se je Trubar navduševal za evangelij, ki je očiščen človeških primesi. To čistost je Trubar hotel posredovati ljudem. Čeprav ga imamo vsi za protestanta, je v resnici iz njegovega dela, še posebno iz njegovih opomb, jasno, da je bil pobudnik za združevanje kristjanov, hkrati pa je pod vplivom reformistov bičal določene nepravilnosti, ki so se pojavljale v tedanji Cerkvi. Gnala ga je misijonarska, evangelijska sila. Zaradi nje je

Oklet Vrtnica

Moški pevski zbor Mirko Filej

imel celo stike s tujevcem, hotel se je npr. prepričati, če so Turki, muslimani, dojemljivi za Božjo besedo. S tem je prehitel čas, zato je prišlo tudi do nesoglasij, sporov in njegovega izobčenja. Toda kljub temu je njegova želja po novem ostala neomajna. Ker je želel, da bi njegovi sorojaki znali razumeti

vede v jezike vzhodne Evrope. Gaberšček je poudaril, da je Trubar spoštoval vsak jezik, vsako kulturo in to je hotel tudi posredovati vsakemu. Izdaja Cerkovne ordninge ga je dokončno izobčila iz dežele Kranjske in moral se je za vedno izseliti v Nemčijo. Pogledi na Trubarja so dolga leta ostali

deljeni; šele sedaj v njem vidimo predvsem nestorja slovenskega jezika in ga skušamo razumeti v celoti, saj nas njegove pesmi, pridige in vzor še vedno nagovarjajo. Podčrtal je, da Trubar ne pripada samo Solnikom, književnosti ali tistim, ki so bližje evangeličanski veroizpovedi, ampak vsem, ki imamo slovenske korenine. Našemu narodu je dal ogromno in mi mu veliko dolgujemo. Dal nam je zaklad pisanega jezika in naš jezik povzdignil med enajst velikih evropskih jezikov. Gaberšček je ob povabilu na ogled razstave Trubarjevih del v ljubljanskem Narodnem muzeju povedal tudi, da je po srečnem naključju prav v Trubarjevem letu prišlo do novega odkritja enega izmed njegovih del, 360 strani biblije Nove zaveze. Trubar nam je s svojim delom in geslom "stati inu obstati" nakazal pot, po kateri naj stopa-

mo: če bomo govorili, kot nas je mati naučila, bo naš narod še živel, je sklenil svoje misli predavatelj. Za njim je besedo povzela prof. Lojzka Bratuž in tehtno orisala dvotedenski obisk in delovanje Primoža Trubarja na Goriškem (l. 1563) ter odmeva na njegovo pridiganje. Njen govor objavljamo v celoti.

Govor prof. Lojzke Bratuž

Primož Trubar na Goriškem

V letošnjem letu, petstotem, odkar se je na Raščici na Dolenjskem rodil Primož Trubar, smo in bomo še veliko slišali in brali o očetu slovenske književnosti, kakor ga radi imenujemo, predvsem pa utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika. Na tem spominskem večeru se bom omejila na leto 1563, ko se je mudil na Goriškem, in to je za nas posebej zanimivo. Še prej je preživel daljša obdobja v Trstu pri škofu Bonomu, ki ga je tudi posvetil v duhovnika. Zaradi čedalje bolj odkrite privrženosti Lutrovemu nauku se je leta 1548 zatekel na Nemško, prestopil v protestantsko vero in začel pisati slovenske knjige. Kakor je znano, je prva njegova in sploh prva slovenska tiskana knjiga izšla leta 1550, v naslednjih desetletjih je izdal še kakih 20, postumno leta 1595 pa je izšel njegov prevod Lutrove Hišne postile.

Trubarjevo bivanje na Goriškem je trajalo samo štirinajst dni, a je bilo pomembno in odmevno. Lutrov nauk se je v goriški grofiji začel širiti že v prvi polovici 16. stoletja. V avstrijskih deželah se je plemstvo nagibalo k protestantizmu, na Goriškem pa je bilo razdeljeno: nemško se je tudi tu navduševalo za novo vero, italijansko pa jo je po večini odklanjalo. V drugi polovici istega stoletja je prišla deželna oblast pod protestantski vpliv. Deželni glavar in svetokriški gospod Jurij Thurn je skupaj s plemičema Eckom in Attemsom leta 1563 povabil v Gorico tedanjega ljubljanskega superintendenta Primoža Trubarja. Po prvem umiku na Nemško se je namreč leta 1562 vrnil v Ljubljano. Gorica je tedaj štela nekaj tisoč prebivalcev slovenske, nemške in italijanske narodnosti. Trubar je bil prav gotovo edini slovenski protestant, ki je lahko pridigal v vseh treh jezikih. Med goriškimi plemiči mu je bil najbližji Hanibal Eck iz starodavne rodbine Eck-Ungerspach. Nekateri njeni člani so bili skozi celo 16. stoletje zelo vplivni, ime-

li so funkcije glavarja, poveljnika konjenice, poslanca deželnih stanov na dvoru itn. Trubar je bil v Gorici gost v hiši Hanibala Ecka na mestu, kjer se gornji del Raštela prevesi v trg za stolno cerkvijo. Na poslopiju je napis, ki priča, da je tam živela rodbina Eck-Ungerspach. Po ljudskem izročilu naj bi bil Trubar pridigal z nekega balkona, vendar gre najbrž za pomoto, saj je hiša z balkonom na drugi strani ceste, kjer se začne vzpenjati pot na goriški grad, zgrajena pa je bila po Trubarjevem obisku in pridiganju v Gorici. Pravzaprav je vseeno, kje je govoril. Dejstvo je, da je pridigal na trgu za cerkvijo, ker vanjo ni smel stopiti.

O svojem potovanju po Goriškem poroča v pismu Hansu Ungnadu z dne 9. decembra 1563. Kakor večina njegovih pisem je tudi to v nemščini, zato odlomek navajam v prevodu.

Pred 4 tedni me je poklical gospod Jurij, grof in baron s Thurna itd., v Gorico, in sem tu 14 dni zapovrstjo pridigal nemško, slovensko in laško v hiši gospodov Eckov in na gradu v Rubijah, kajti duhovniki me na prošnjo niso pustili v cerkev. Obhajal sem večerjo v vseh treh jezikih in krstil sina gospodu Hanibalu Ecku. Zaradi tega so duhovniki in menihi kar noreli. In ko sem jahal nazaj na svojem osliču, sem v Križu pridigal neko nedeljo v cerkvi; zbrala se je vsa vipavska dolina in mnogo duhovnikov; nihče ni ugovarjal, celo duhovnikom je pridiga ugajala; to pridigo bom, ako Bog da, na kratko sestavlil v omenjenih treh jezikih in jo poslal vaši milosti, da se natisne. Nekateri goriški duhovniki in menihi so s pomočjo in po nasvetu Maracca, pomožnega škofa in generalnega vikarja oglejskega patriarha v Vidmu, /in/ papeževega legata na Dunaju obdoližili bogaboječega pobožnega gospoda grofa Thurna, njegovo milostno knežjo soprogo in mene pri rimsko cesarskem ve-

ličanstvu itd. ter tudi dosegli ukaze za gospoda upravitelja Dornbergerja v Gorici in gospoda Lanthierija, naj me ulovijo in zaprejo, če še kdaj pridem v grofijo Goriško. Nasprotovanje Trubarjevemu pridiganju na Goriškem je bilo sicer razumljivo, saj je katoliška stran videla v njem nevar-

Silvester Gaberšček in Lojzka Bratuž

nega hujskača. Kakor ugotavlja zgodovinar Silvano Cavazza, je konec oktobra prišlo do izmenjave pisem med Benetkami, Rimom in Dunajem v zvezi z "novo kugo, ki jo širi oni heretik Primož". V Gorici je bil njegov najhujši nasprotnik župnik Matej Marcina, doma z Lokev. Ko se je v mestu razširila novica o Trubarjevem prihodu, je Marcina pohitel v Videm k škofu Maraccu in preko katolištvu zvestega plemiča Dornberga novico sporočil tudi cesarju. Že po Trubarjevem odhodu iz Gorice je nuncij Delfino na Dunaju pisal kardinalu Borromeu, da se preko Gorice in Trsta kriva vera nevarno bliža Italiji.

Zanimivo je pojasnilno pismo, ki ga je Trubar napisal že 1. decembra 1563 grofu Juriju Thurnu in goriškemu deželnemu zboru in se prav tako nanaša na potovanje po Goriškem. V njem zagovarja svoje delo in obžaluje, da so se nekateri iz goriške grofije pritožili proti njemu in njegovim nedavnim pridigam v Gorici, Rubijah in Križu. Pridige, ki se opirajo na

prvo in drugo Janezovo pismo in na 10. poglavje iz Apostolskih del, je sestavil v latinskem, nemškem in slovenskem jeziku ter jih je pripravil vsakemu predložiti. Nadalje v pismu poroča, da je delil svete zakramente z vsem spoštovanjem, kakor jih je Kristus postavil, "zato je nenavadno, da so med kristjani taki, ki takšno jasno besedo in zapoved božjega Sinagrdijo kot napačno in krivoversko, in me tožijo rimsko cesarskemu veličanstvu itd., ne

da bi me izprašali in preiskali pred mojo prvo sodno stopnjo in redno oblastjo te kneževine Kranjske". O Trubarjevem štirinajstodnevem bivanju na Goriškem vemo v glavnem to, kar je napisal sam. Ne vemo, kolikokrat je govoril v Gorici in kolikokrat v Rubijah, saj pravi samo, da je pridigal 14 dni zapovrstjo "v hiši gospodov Eckov in na gradu v Rubijah". Pozneje je svojim naslovom dodal še "pridigar grofije Goriške v Rubijah", kar lahko pomeni, da je bilo zanj pridiganje v teh krajih vredno omembe. Sovodnjska občina, pod katero spadajo Rubije, je po njem poimenovala cesto pod rubijskim gradom. V prvi polovici maja bodo ob vhodu v grad odkrili Trubarjev kip v spomin na čas, ko je bil Trubar gost grajskih gospodov in je tam pridigal. Spomnimo se tudi, da je bil v Gorici leta 1971 po njem poimenovan slovenski Klasični licej.

Tretje prizorišče Trubarjevega pridiganja na Goriškem je bil Vipavski križ (nekoč Sv. križ, v srednjem veku tudi Villa Cru-

cis), eden zgodovinsko najpomembnejših krajev na Goriškem. Nekdanje naselje na griču sredi Vipavske doline, ne daleč od Ajdovščine, je kralj Ferdinand leta 1532 povzdignil v mesto, prebivalce pa v meščane. Nekaj let pozneje se omenja v Križu grad, ki so ga obdali z obzidjem. Pod njim je kapucinski samostan s cerkvijo. Župnijska cerkev na zahodnem delu podolgovatega griča ima na zunanji steni vzičano ploščo, ki spominja na leto 1563, ko je v cerkvi pridigal Primož Trubar. Sam pravi, da ga je prišla v Sv. križ poslušat cela Vipavska, tudi številni duhovniki. Verjetno ne samo zaradi izjemnosti tega dogodka, ampak tudi zato, ker je v tej dolini našla reformacija posebno ugodna tla, deloma zaradi protestantsko usmerjenega plemstva. Katoliški vizitator Paolo Bisanti je še leta 1583 ugotavljal, da so v Vipavi in Sv. križu skoraj vsi protestanti.

Ko se je Trubar na svojem osliču vračal proti Ljubljani, je imel morda grenak občutek, ker je vedel, da ga oblasti preganjajo, obenem pa mu je bilo lahko štirinajstodnevno potovanje po Goriškem, zlasti množični sprejem na Vipavskem, v veliko zadoščenje. Goriških štirinajst dni je prav gotovo pomembna epizoda v delovanju tega slovenskega reformatorja in pisatelja, ki je svojo govorjeno in z iskreno gorečnostjo prežeto besedo

SLAVISTIČNO DRUŠTVO TRST-GORICA-VIDEM

prireja

v sodelovanju z Visoko šolo modernih jezikov
za tolmače in prevajalce

SIMPOZIJ OB 500-LETNICI ROJSTVA PRIMOŽA TRUBARJA

Sobota, 17. maja 2008, ob 9. uri
Narodni dom v Trstu - Ulica Fabio Filzi, 14

Fotografska razstava

Na Bukovju je razstavljal Zdenko Vogrič

Zdenko Vogrič, goriški ljubitelj lepega in človek, ki se je v tišini dolga desetletja najraje pogovarjal z narodnim blagom, našimi navadami, ki nezadržno tonejo v pozabo, a tudi izjemno tankočuten fotograf, ki je znal ujeti v objektiv svojega fotografa tiste odenke iz

naše nekdanje vsakdanjosti, se je ob prvomajskih slovesnostih v Števerjanu, v organizaciji društva Birški grič, na Bukovju predstavil s samostojno fotografsko razstavo, ki je nastala s sodelovanjem fotokluba Skupina 75, katere ustanovni član je prav naš Zdenko Vogrič. Razstava je bila žal na ogled samo

štiri dni, vsekakor pa je Zdenko Vogrič postavil na ogled skromen izbor iz svoje petdesetletne fotografske ustvarjalnosti, pravzaprav liričnega in dokumentarnega fotografskega zapisovanja briških in tudi kraških navad, jedi, krajin in seveda človeka, ki je prisoten na vseh njegovih fotografijah, največkrat s svojo fizično odsotnostjo, a viden v tem, kar ustvarja in naredi v okolju, v katerem živi in dela. Če so borjači Zdenka Vogriča, ki so tudi borjači, in žal vse bolj, le in samo urejena dvorišča, našega otroštva, dovolj zgovorni, da prepričajo s svojo primorsko, z burjo, soncem in soljo začinjeno povednostjo, potem pride umetniška duša goriškega fotografa najbolj do izraza takrat, ko slika kruh, praznične jedi in pecivo, primorske jedi in pročelja naših domov, ki so za razliko od naših sedanjih hiš imeli zgodovino, so bili pravzaprav obraz naših dedov in babic, so bili del naše male zgodbe na tem prgišču zemlje, ki ji rečemo Goriška. Zavezan, kot je Zdenko Vogrič, naši Goriški in našim skupnim koreninam, je vse življenje kot ljubitelj lepega zbiral predmete, ki govorijo o naši skupni preteklosti in vraščenosti v

zemljo, pa naj bodo to Brda, Vipavska dolina, Goriška, Tolminska, Kras, naša Goriška torej. Vedno je imel s seboj fotografski aparat, ki ga spremlja še danes, tudi v svetu digitalne fotografije, ki je ni vzel za svojo, ker ostaja zvest svojemu, danes že preživelemu fotografskemu aparatu. In je morda prav zato vsaka njegova fotografija dogodek zase, ker ima svojo zgodbo in svojo svetlobo, ker je jasna in učinkovita, pa naj bo to črno-bela ali barvna, vedno je preiščena in prav vsaka tudi jasno odraža tiho spoštovanje Zdenka Vogriča do slikanega predmeta, krajine, jedi, človeka, pročelja, v katerem vidi in prepozna tudi svoj goriški obraz. Zdenko Vogrič bi si danes več kot samo zaslužil veliko retrospektivno razstavo antološke narave, ker kot tih in umirjen gospod nikdar ni silil in ne sili v ospredje, a prav njegov veliki opus priča o skrbnem delu in dolgoletnem zbiranju narodnega in etnografskega blaga, ki ga je sredi nas opravil. Poglavje zase je njegovo večletno zavzemanje za etnološki muzej nekdanjega goriškega sveta, ki samo dopolnjuje njegovo fotografsko umetniško in dokumentarno delo.

Ob razstavi Zdenka Vogriča so na Bukovju predstavili tudi knjigo Modrina nad Maricelom Frana Goljevščka. / JUP

Žalna seja

Ob smrti Matejke Peterlin Maver

Zamejski kulturni milje bo odslej revnejši. Pogrešal bo nežno in hkrati čvrsto ter prizadevno osebnost Matejke Peterlin Maver. Nenadomestljivo vlogo, ki jo je pokojna imela v naši manjšinski sredi, je zgovorno potrdilo ogromno število Matejkinih prijateljev in kulturnih sodelavcev, ki so v petek, 2. maja, tiho in prisrčno objeli njeno družino in se poklonili njenemu spominu na žalni seji v Peterlinovi dvorani v Trstu.

Krmilo življenja Matejke Peterlin Maver je nenehno vodilo v smer čim globljega doživljanja kulturnega izročila njene družinske tradicije: negovanje slovenske besede je bil Matejkin življenjski nazor, ki se je najbolje izpričeval pri Radijskem odru. In ravno predsedniku Radijskega odra, Marjanu Jevnikarju, je bil na žalnem srečanju poverjen prvi spominski nagovor. "Matejka Peterlin Maver je bila izredna radijska igralka in režiserka. Bila je umetniško nadarjena in radijski medij ji je bil vedno pri srcu. Prevzemala je najtežje režije in odigrala najzahtevnejše vloge", je dejal Jevnikar ter poudaril njeno prizadevanje za igralski naraščaj, ki se je udeleževal v številnih tečajih lepe govornice in mentorskem delu z mladimi.

Matejka Peterlin Maver: igralka, režiserka, snovalka umetniških programov, kulturna delavka, ki je z izjemno osebnostno skromnostjo in vero v skupno dobro vedno ne samo pomagala naši skupnosti, ampak največkrat predstavljala

pravo gonilno silo pretežnega kulturnega delovanja naše manjšine. O pokojni prijateljici je spregovoril nato Saša Martelanc, ki je v svojem prepoznavnem literičnem slogu obudil spomine na trenutek izpred petdesetih let, ko je na valovih tržaškega radia začudeno prislusnil glas mlade Matejke, ki je suvereno interpretirala njegovo prvo mladinsko igro. "Njen glas je bil takoj prepoznaven in skozi vse življenje se je le malo spremenil". Na ljubečem dometu njenega zanimanja so bili potrebni, študentje, člani naših zborov. "Vedno je bila zvedava, zaskrbljena, vestna", je povedal Martelanc in svoj poseg sklenil z besedami: "Do kod gredo naše misli? Neskončno daleč, do koder jih usmerja naše srce", - k Matejki.

Pokojno kulturnico se je v pisnem sporočilu spomnil tudi predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka. Predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor - ki je zastopal tudi Slovensko prosveto in založbo Mladika - je poudaril Matejkinu neutrudno delovanje pri snovanju študijskih dnevov Draga in številnih kulturnih večerov v Peterlinovi dvorani: spomnil se je predvsem ljubezni, s katero je pokojna interpretirala prozo in verze slovenskih avtorjev.

Posebno vlogo je Matejka imela pri slovenski verski skupnosti v Rojanu. "Na ta predmestni pre-

del se je Matejka navezala že v otroških letih: v Rojanu je obiskovala osnovno šolo, zahajala je v Marijin dom, bila je članica Marijine družbe in rojanskega cerkvenega pevskega zbora. Vestno je opravljala tajniško delo pri društvu Rojanski Marijin dom in skrbeno je urejevala glasilo naše skupnosti Med nami", je povedala Dorica Žagar Filipič. "Bila je tako prizadevna, da je zadnje ve-

ne Matejkinе človeške vrline in njeno prizadevanje za kulturno omiko tržaške, goriške in koroške mladine.

Matejka je bila vseskozi zazrta v mlade. Verjela je vanje in jim posvetila ogromno svojih energij, tako v šoli kot pri tečajih lepe govornice v Slovenskem kulturnem klubu, pri Radijskem odru in v zadnjih letih tudi pri gledališki šoli Studio Art. V imenu mladih se je na žalni seji, na kateri sta preko magnetofonskega in videoposnetka zaživela tudi Matejkin glas in obraz, s Kocbekovo pesmijo Molitev od ljubljene mentorice poslovala Helena Pertot.

Poslednjega slovesa, ki je bilo v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah v ponedeljek, 5. maja, se je udeležilo veliko število prijateljev in znancev pokojne Matejke Peterlin Maver. Domači župnik g. Franc Pohajač, ki je pogrebni obred vodil ob somaševanju slovenskih duhovnikov iz Goriške in Tržaške, je v svoji homiliji poudaril, kako je bila Matejka zaslužna žena, mama in stara mama in kako "je njeno srce utripalo za vas. Bila je verna žena, polna žlahtnega duha". Bogoslužje je spremljalo občuteno petje openskega cerkvenega pevskega zbora Sv. Jernej in rojanskega cerkvenega pevskega zbora, v katerem je bila dejavna pokojna Matejka. Združeni zbor ZCPZ pa se je od nje poslovil na pokopališču s pesmima Lipa in Glejte, že sonce zahaja.

likonočno številko urejevala celo v bolnišnici". Žagarjeva ni pozabila na velikodušnost Matejkinoga srca, saj je vedno skrbela za bolne, za manj srečne člane naše družbe.

V imenu goriških Slovencev je spregovorila Marilka Koršič in se spomnila, kako so bile že v študentskih letih nadvse prepoznav-

reinterpretirani izseki so na videz podrejeni le cikličnemu spreminjanju narave in njenemu doslednemu opevanju. "Izpostavljeni posamezni elementi mediteranske vegetacije postopoma izginjajo v daljavo in nam odpirajo pogled v širino horizonta", so zapisali z gibanko. Slikarjevo oko beleži stanje in notranjo nujno lastne intimne pripovedi. Njegove slike suverenih potez pa naj bi zrcalile značilno sproščeno atmosfero mediteranskega prostora in spokojno slikale svet, ki umetnika obdaja in intimo doživlja kot svojega. "Razpoloženiški in kompozicijski dovršeni pejzaži značilnih skladnih zemeljskih barv v tehniki olja na platnu izražajo avtorjev čustveni odnos do narave. V želji, da z brezčasnimi likovnimi zapisi poudari njeno večnost in neokrnjenost, pa je čutili osebno melanholijo in minljivost. V nekakšnem zatišju lahko le slutimo prisotnost človeka in njegove sledove", so še zapisali. Razstava Viktorja Birse bo v piraški galeriji Hermana Pečariča na ogled do 15. maja.

Piran / Galerija Hermana Pečariča

Razstava ob 100-letnici rojstva Viktorja Birse

Ob 100-letnici rojstva slikarja Viktorja Birse so v petek, 18. aprila, v piraški galeriji Hermana Pečariča

odprli razstavo slikarjevih del. S postavitvijo se želijo Obalne Galerije Piran pokloniti Birsu (1908-2002), ki je s svojim bogatim opusom zapustil vidne sledove v prostoru, iz katerega je izhajal. Kot je poročala Slovenska tiskovna agencija, gre za prostor, na katerega je bila vezana generacija slovenskih umetnikov, ki so z različnimi in samosvojnimi likovnimi pristopi svojo ustvarjalnost podredili značaju in

duhu kraja. Birsov genius loci pa sta prav Kras, kjer se je rodil, in Slovenska Istra, kamor se je preselil po drugi svetovni vojni, če-

Obala, 1947, olje na platnu, 45 x 50 cm

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka Sklada Dorče Sardoč je:

91013840318

Kratke

Popravek

V članku 50 let Tomaža Simčiča je tiskarski škrat za mesec dni postaral slavljence. Tomaž Simčič se je namreč rodil 29. aprila 1958 in ne 29. marca, kot pomotoma piše. Prof. Tomažu Simčiču se seveda opravičujemo.

Zbiranje sredstev za VZS-CEO Mitja Čuk Onlus
Davčna prijava 2007: prispevek "5 tisočink"

Davkoplačevalci lahko aktivno prispevajo za delovanje društev in darujejo 5 tisočink ("5 per mille") svojega dohodka iz leta 2007 (IRPEF) neprofitni ustanovi, ki jo navedejo v svoji davčni prijavi. Ta dodatni prispevek ničesar ne odvzema že znanemu prispevku 8 tisočink, tako se lahko vsak davkoplačevalec odloči bodisi za prispevek 8 promilov kakor tudi za prispevek 5 promilov, ne da bi se zanj plačilo davkov povzelo. Kdor ni dolžan izpolnjevati davčne prijave, lahko pošlje na davčno upravo le stran formularja 730, ki je predvidena za odločitev o dodelitvi 5 tisočink. Če se boste odločili, da svojih 5 tisočink dodelite VZGOJNO ZAPOSLITVENEMU SREDIŠČU "MITJA ČUK" ONLUS, potrdite to v davčni prijavi s svojim podpisom v razdelku "Sostegno del volontariato, delle organizzazioni non lucrative di utilità sociale, delle associazioni di promozione sociale, delle associazioni e fondazioni", in vnesite davčno številko središča C. F. 90036060326. Pomagali boste financirali projekte VZS-CEO Mitja Čuk, ki so namenjeni zaščiti in integraciji mladostnikov in mladih odraslih, katere bremeni kakršenkoli hendikep. / (jec)

Praznovanje zavetnika sv. Florijana

Mesec maj, posvečen Marijinemu češčenju, je za vas in njeno cerkev tudi čas praznovanja zavetnika sv. Florijana, vse od daljnega 4. maja leta 1735, ko je bila blagoslovljena. Zgrajena je bila ob poletnem dvorcu kot privatna kapela za duhovne potrebe posestnikov premožne družine Ustia. Na obširnem imetju je bilo kar nekaj ljudi iz vasi, kot tudi od drugod, ki so obdelovali njive in vrtove za potrebe te družine in za preživljanje samih sebe. Ustno izročilo govori, da je bila kapela ob praznovanju zavetnika, čeravno privatna, odprta tudi vaščanom in ostalim, ki so prišli na proščenje.

Ker je vse, kar je na tej zemlji, prehodnega značaja, je tudi ta imovina, še pred izumrtjem rodbine Ustia, prešla v last drugemu premožnemu veleposestniku, po imenu Bidischini. Potomka slednjega, Gabriella, se je poročila s plemičem Josephom Burgstallerjem in tako je posest ponovno menjala gospodarja. Z njim so se odnosi z vasjo in njenim prebivalstvom še dodatno izboljšali, tako da je marsikateri otrok od ljudi, ki so delali na posesti, imel za krstnega botra koga s plemiškim naslovom. Z izumrtjem te rodbine in z menjavo oblasti v teh krajih je celotno imetje prešlo v last države in s tem je na nekdanji urejeni posesti zrastle vojašnica; kljub temu se je spomin na zadnja lastnika, prav v povezavi s to cerkvico, ohranil do današnjih dni.

V zadnjih letih se je slovesna praznična daritev počastitve sv. Florijana povezovala s spominom na cerkovnike, ki so si sledili v času pri delu in skrbi za to cerkev. Letos, ob stoletnici smrti Gabrielle Bidischini-Burgstaller (umrla je 5. 5. 1908), smo se pri daritvi 4. maja poleg cerkovnikov spomnili tudi te okrogle obletnice in sv. maši je sledila krajša spominna svečanost na pokopališču pri sv. Ani s položajno cvetjia na družinsko grobnico; cvetje so nesle gospe vaškega društva v narodnih nošah. / Pavel Vidau

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Po deželnih volitvah

Tonda bomo ocenjevali
na podlagi dejanj

Predsednik Društva slovenskih izobražencev, Sergij Pahor, je na večeru, posvečenem nedavnim deželnim volitvam, takoj izpostavil izhodišče srečanja, na katerem so bili prisotni Igor Dolenc, Igor Gabrovec, Igor Kocijančič in Andrej Berdon. "Ni nam do tega, da bi iskali krivcev poloma levosredinske koalicije. Nocoj želimo gledati naprej in iskati taktiko, da bomo v novonastalih razmerah ohranili vsaj to, kar smo v zadnjih petih letih pridobili".

Najbolj črnogled je bil med govorniki nekdanji deželni svetnik Igor Dolenc, ki mu tokrat ni uspel volilni podvig. Dolenc je napovedal nekako čistko, ki jo bo Renzo Tondo začel na deželi. "Pod vprašajem je pravzaprav modernizacija deželne ustanove, ki jo je bil začel Illy. Novi predsednik je že napovedal ukrep za ukinitve urada glavnega direktorja dežele, prekinil bo marketinško promocijo, ki je bil tako pomemben adut Illyjeve uprave, in preosnovljal poenostavitve zdravstvenih ponudb". Dolenc je prepričan, da bo taka politika polagoma oškodovala deželni gospodarski sektor in opozicija bo morala to nelagodje bistro izkoristiti; naša manjšina pa bo morala

svoje dosežke pazljivo čuvati, "saj je bil med drugim znaten delež svetnikov stranke Naprej Italija nasproten deželnemu zakonu za slovensko manjšino". Novoizvoljeni deželni svetnik

nil, naj se Slovenci poslužujemo že doseženih pravic, "ki se ne bodo spremenile ne glede na to, kdo kje vlada". Zmeren optimizem je izkazal tudi ponovno izvoljeni svetnik Igor

Foto IG

Igor Gabrovec pa meni, da je Tondovo koalicijo zmaga presenetila in tudi resnega programa nove deželne vlade ni na obzoru. Tako Gabrovec kot Berdon sta izrazila prepričanje, da je politična dozorelost desne sredine dosegla tak nivo, da se nam Slovincem ni treba bati. "Slovenska manjšina ni bila sploh tema volilne kampanje desnosredinske opcije", je dejal Berdon, ki je hkrati opom-

Kocijančič, saj "veliko svetnikov Severne lige je svojčas podpiralo zakon o furlanskem jeziku in deželni zakon za slovensko narodno skupnost". Glede Illyjeve obljube o ponovni oživitvi Kraške gorske skupnosti sta Gabrovec in Kocijančič branila drugačni stališči. Predstavnik Mavrične levice je prepričan, da KGZ ni prava rešitev za kraško področje. "Ko bi KGS ponovno zaživela, bi

bile njene pristojnosti zelo omejene, ker se je zakonodaja na področju krajevnih ustanov v tem času pač spremenila. Sprašujem se, kaj bi KGS v teh spremenjenih okoliščinah sploh počejala". Gabrovec pa se je opiral na stališča kraških županov, ki so se večkrat pritoževali nad pomanjkanjem dovoljšnjega števila osebja, da bi lahko suvereno skrbeli za upravljanje kraškega področja. "Naši upravitelji so namreč potrdili, da je KGS nadseveda potrebna ustanova", je dejal

Gabrovec. Berdon in Dolenc pa sta se soočala s problemom olajšane zastopstva. Zadnje volitve so po mnenju Igorja Dolenca začrtale prelomnico, saj "je model olajšane zastopstva, za katerega se je ogreval tudi Illy, pogojeval predstavništvo manjšincev tudi v ostalih italijanskih političnih strankah, predvsem v Demokratiški stranki. Izvolitev Tamare Blažine v senat je menda zadnje dejanje v skladu z naklonjeno vizijo, ki so jo italijanski predstavniki imeli do manjšine". Berdon pa je pri svojem odgovoru navedel podatek nemške manjšinske stranke SVP, ki je po

principu olajšane zastopstva izvolila v parlament kar pet predstavnikov. "Zakaj ne bi strnili naša prizadevanja in zahtevali olajšano zastopstvo v Rimu tudi za Slovenca"? Prisotni so na srečanju pokazali do novega položaja dokajšnjo mero realno politične zavesti. Moto večera bi lahko strnili takole: Tonda bomo ocenjevali na podlagi dejanj!

IG

Prireditev v čast tržaškemu škofu Petru Bonomu in Primožu Trubarju
Projekt je izpeljala klasična smer
znanstvenega liceja France Prešeren

V soboto, 5. aprila, je v gledališki dvorani ricreatorija Toti v Trstu potekala prireditev z naslovom *Na Bonomovom domu*. Profesorji in dijaki klasične smeri znanstvenega liceja France Prešeren so se namreč letos udeležili natečaja, ki ga je organiziralo društvo FAI (Fondo per l'Ambiente Italiano), in pripravili prireditev o tržaškem

škofu Petru Bonomu v povezavi s Primožem Trubarjem, čigar letos poteka 500-letnica rojstva. Cilj prireditve je bilo spoznavanje življenja tržaškega škofa in slovenskega protestantskega duhovnika preko glasbe, petja in recitacije, za to priložnost pa so dijaki pripravili tudi razstavo s slikami in poročili, ki je na ogled v Narodnem domu v Trstu od torka, 6. maja.

Prva točka prireditve je bil pozdrav mentorice celotnega projekta, prof. Marte Ivašič, ki se je naprej zahvalila združenju FAI, rekreacijskemu centru Toti, ki je odstopil svoje prostore za prireditev, Zadrugi kraški banki, ki je pobudo podprla, in ne nazadnje vsem dijakom in profesorjem, ki so pri tem sodelovali. Sledil je nastop MePz Trst pod vodstvom

Aleksandre Pertot, ki pa so ga priložnostno obogatili tudi nekateri profesorji znanstvenega liceja. Zbor je publiki predstavil dve

upesnjeni Trubarjevi pesmi z naslovom *In pojte, pojte, vsi ljudje, in se prav učite...* Prireditev so obogatili tudi pozdravi in uvodne

misli Marjana Kravosa, ravnateljice znanstvenega liceja, Lorelane Guštin, in ravnateljice rekreacijskega centra Toti, Antonelle Brece. Vsi so izrazili zadovoljstvo s projektom in se zahvalili kordinatorki projekta in vsem sodelujočim. Govorom so sledile recitacije in predstavitev škofa Petra Bonoma in Primoža Trubarja, ki so jih obogatile glasbene točke, prav tako v izvedbi dijakov liceja. Najprej je nastopil duet, ki sta ga sestavljala Alenka Cergol (klavir) in Paolo Škabar (klavir), nato pa še kitaristka Tanja Cibic. Slovesnost se je tako zaključila, sledila je še zakuska.

Patrizia Jurinčič

SEŽANA Kosovelova knjižnica

Intelektualni lok Tarasa
Kermaunerja

Pisanje življenjepisa Tarasa Kermaunerja pomeni hkraton zapisovanje slovenske literarno-družbene zgodovine, kajti nekdanji urednik revije *Perspektive* je tako tesno in intimno vezan na slovenski kulturni milje zadnjih petdesetih let, da se drug od drugega ne da ločevati.

Kermauner je sin zgodovinarja in predvojnega komunističnega politika Dušana Kermaunerja. Med vojno je obiskoval klasično gimnazijo v Ljubljani, po maturi se je vpisal na filozofsko fakulteto, kjer je leta 1954 diplomiral. Med leti 1955 in 1958 je bil asistent pri stolici za filozofijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, a je zaradi nesoglasij s takratno vladajočo garnituro fakulteto zapustil. Med leti 1958 in 1960 je bila proti njemu sprožena preis-

kava zaradi suma sovražne propagande zoper jugoslovansko družbeno ureditev; leta 1959 je bil nekaj dni zaprt zaradi neprijavljenega javnega predavanja. Za kratek čas je leta 1970 opravljal funkcijo ravnatelja ljubljanske Dramme. Bil je sourednik *Perspektiv* in drugih različnih revij. Objavljati je začel leta 1946 v *Mladinski reviji*, v šestdesetih letih pa je postal eden vodilnih piscev t. i. kritične generacije (z Danetom Zajcem, Gregorjem Strnišom, Primožem Kozakom, Domini-

kom Smoletom in Marjanom Rožancem). Zavzemal se je za novejšo in avangardne smeri v miselnosti in književnosti: radikalni kritizem v 50. letih, rei-

prozi, dramatici, največ pa se je ukvarjal z literarno zgodovino in literarno kritiko in esejizmom v reviji *Beseda*. Cilj, katerega je zasledoval, je vs-

Pred nedavnim je pri ljubljanski Študentski založbi izšla v zbirki Beletrina Kermaunerjeva knjiga *Navzkrižna srečavanja*. Zajetno publikacijo so predstavili v sredo, 23. aprila, v knjižnici Srečo Kosovel v Sežani. Gre za publikacijo esejistično memoarske narave, v kateri avtor začrta portrete svojih duhovnih očetov (Vidmarja, Kocbeka, Mraka, Kidriča in drugih), hkrati pa poda prisrčen oris svojih generacijskih kolegov. Sklepno poglavje pripada očetu, morda temeljnemu liku njegovega življenja.

Predstavitev knjige je bila osnovana na pogovoru med urednikom založbe, Mitjem Čanderjem, in avtorjem. Čander je tako ponudil sogovorniku iztočnice, na podlagi katerih je pisatelj in esejist razpredel ključne trenutke svojega intelektualnega življenja, od povojnih političnih pritiskov na slovensko inteligenco, ki ni bila v skladu z režimom ("moja generacija je rasla ob izkušnjah, ki so jih ti intelektualci prestajali, ob laskavih podvigih in polomih vseh njih"), do zadnjih dvajsetih let njegovega pre-

novljenega angažmaja: Kermauner sledi politiki sicer z obrobne položaja, v njej skuša dobiti pravo mesto med radikalno moralno potrebo in iskanju smisla in stvarnim občutkom do realitete. "Z današnjimi spisi želim ohraniti držo refleksivnega intelektualca, ki v času ne-idej daje zgled ostalim intelektualcem. Se zlasti v Sloveniji ne smemo pristajati na splošne vrednote. Ustvariti moramo socialne, moralne, kulturne pozicije, da bi lahko premostili položaj 'vzhodne situacije'". Kermauner je hkrati začrtal svoj intelektualni lok, ki ga je od miselne sorodnosti z raznimi ekstremnimi literarnimi strujami na prehodu iz 70. v 80. leta popejal v analizo slovenske literarne (dramatične) tradicije.

Srečanje sta kulturno obogatila kulturnik Aleksij Pregarc, ki je občinstvu prebral nekaj odlomkov iz Kermaunerjeve knjige, in Miloš Pahor, ki je s svojo flavto izvedel skladbe Dine Slama: slednje je skladateljica napisala ob navdihu, ki so ga v njej sprožile slike umetnika Edija Žerjela.

Igor Gregori

Foto IG

zem, ludizem, mitizem v drugi polovici 60. let, že leta 1982 tudi za postmodernizem. Taras Kermauner je pisal veliko člankov o filmu, glasbi, slikarstvu, kulturi, politiki; pisal je tudi filozofske razprave o liriki,

eskozi bila analiza sveta in človeka skozi slovensko literaturo, zlasti skozi slovensko dramatiko, o čemer je napisal več kot 100 knjig pod skupnim naslovom *Rekonstrukcija in reinterpretacija slovenske dramatike*.

SLORI Očni zbor

Generacijska zamenjava na čelu raziskovalne ustanove

Foto IG

Na rednem občnem zboru Slovenskega raziskovalnega inštituta, ki je bil v sredo, 30. aprila, v Gregorčičevi dvorani, je dosedanji ravnatelj Slorija, Emidij Susič, predal štafetno palico mladi raziskovalki Maji Mezgec, ki je globoko prepričana v poslanstvo inštituta. "Nadgrajevala bom svoje dosedanje delo in v prihodnje spodbujala sodelovanje z ostalimi manjšinskimi in slovenskimi

ustanovami onkraj meje. Nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše", je dejala Mezgec, ki je bila med drugim prva mlada raziskovalka Slorija in je znotraj inštituta opravila med drugim tudi doktorsko usposabljanje. Gotovo pomeni imenovanje nove ravnateljice predvsem generacijsko zamenjavo na čelu raziskovalne ustanove. Maja Mezgec je bila izbrana na podlagi razpisa. "Imena za nove-

ga ravnatelja je predlagala skupina članstva znanstvenega sveta. Med štirimi kandidati smo izbrali osebo, ki je po-

nujala največ svežine, kar je v naši manjšinski sredini nadvse pozitivno", je povedal predsednik ustanove Milan Bufon. Emidij Susič je prevzel mesto ravnatelja daljnjega leta 1992. Od tedaj do danes se je Slorija soočal z marsikatero težavo, ki pa jo je znal suvereno premostiti. "Najtežje je bilo dobiti sozvočje vseh vodilnih organov", je povedal Susič, ki je vsekakor obljubil, da bo svojo pomoč nudil Sloriji tudi v prihodnje. Dosedanji ravnatelj je med drugim posredoval tudi pregled lanskega delovanja Slorija in program za leto 2008.

Zaradi finančnih težav je bil upravni odbor Slorija prisiljen se soočiti z bolečo 'stabilizacijsko politiko', kar se je udejanjilo v teritorialni "restrikciji inštituta". Kljub temu da je kadrovski ustroj Slorija soliden (čakati je treba še na imenovanje predsednika znanstvenega sveta), je finančni položaj inštituta vedno na prepihu: redne dotacije italijanske države so se povnišale za 10%, iz Slovenije pa so se sredstva znižala.

Igor Gregori

Foto IG

Darovi

V spomin na pokojna Franca in Zofko daruje družina Smolčeva 50,00 evrov za Slomškov dom v Bazovici.

V spomin na Matejko Peterlin Maver darujejo za Društvo Rojanski Marijin dom: družina Buzečan 30,00 evrov, Jole Zudečič 30,00 evrov, Vittoria Novak 10,00 evrov, Evelina Umek 30,00 evrov, Eva Fičur

20,00 evrov.

V hvaležen spomin na Matejko darujejo Iva in Marta z Jurijem ter Vladica v spomin na Maničino mamo 50,00 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

V spomin na nepozabno Matejko Peterlin Maver daruje Jelka Terčon Šah 25,00 evrov za slovenske misijonarje in 25,00 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

Dolina pri Trstu / Majenca 2008

Tudi letos bo osrednja veselica brežanskega področja - to je Majenca - razpela svoj bogati kulturni program. V četrtek, 8. maja,

bo ob 20. uri odprtje razstave mednarodnih umetnostnih obrtnikov v cerkvi sv. Martina; sledilo bo ljudsko ocenjevanje vin v Mladinskem krožku. V petek, 9. maja, bo v galeriji Torkla ob 19.30 odprtje osebne razstave Tatjane Tavčar; domači likovniki pa bodo lastno razstavo prikazali v dvorani SKD Valentin Vodnik; ob 21. uri bo koncert s skupinama Primorske glasbene legende & prijatelji in Boštjan Konečnik. V soboto, 10. maja, bo ob 18. uri sprevid starodobnih vozil; ob 18.30 bo odprtje in nagrajevanje 52. občinske razstave domačih vin in 11. občinske razstave ekstredeviškega oljčnega olja z glasbeno točko pihalnega orkestra Breg iz Doline. Od 21. ure dalje bo potekalo slovesno postavljanje maja. V nedeljo, 11. maja, bodo od 17. ure dalje nastopi Pihalnega orkestra iz Ribnice in folklorne skupine KUD Beltinci; ob 19. uri bo prihod parterjev in parterc na Gorico, sledil bo ples z ansambloma Malibu in Dolinski Kvintet. V ponedeljek, 12. maja, bo ob 21. uri koncert glasbenih skupin Ana Papedan in The Rocking Vicars, naslednjega dne pa bo ob 18. uri nastopil pihalni orkester Breg iz Doline, nakar bodo domačini slovesno podirali maj. Dodatne informacije lahko dobite na spletni strani www.majenca.com.

TRŽAŠKA OBČINA Obračun slovenskih občinskih svetnikov Složno sodelovanje naših slovenskih predstavnikov

Snovanje suverene politične strategije v vrstah opozicije je na krajevem prizorišču vedno težko, še zlasti za politične predstavnike slovenske manjšine v tržaškem občinskem svetu. Zamejci dobro poznajo okolje, v katerem živimo, še boljše pa se spoznamo na politično nenaklonjenost desničarskih krogov, ki - če le morejo - nam ožijo življenjski prostor. To drži predvsem za nekatere ekstremne politične predstavnike tržaške desnice, zmernejši pa dokazujejo dovoljšnjo mero omike oz. zdrave pameti pri presojanju zadevščin naše narodnostne skupnosti. Na tiskovni konferenci, ki so jo v ponedeljek, 28. aprila, sklicali slovenski občinski svetniki Igor Švab, Stefano Ukmar in Iztok Furlanič, je bilo izrečeno ravno prepričanje, da se "ozračje na tržaški občini neko-

liko spreminja. Ta uprava se namreč zaveda, kako pomembno je zaledje pri razvojnih možnostih mesta", je dejal Igor Švab in omenil stike, ki jih je tržaška občina vzpostavila z Ljubljano, Koprom in Zagrebom. "Dojeli smo, da je župan Dipiazza v svojem drugem mandatu znal ohraniti do strank desnosredinske koalicije določeno svobodo, kar nam je omogočilo plodno politično sodelovanje", je pristavil Stefano Ukmar.

Švab je pozval občane slovenske narodnosti, naj se poslužujejo možnosti, ki jih omogoča zaščitni zakon: tržaška občina je namreč že izdala 539 dvojezičnih osebnih izkaznic, matični urad pa 167 raznih dvojezičnih dokumentov in volilni urad 103 dvojezične volilne izkaznice. Zagotovljeno je bilo tudi, da bo na spletni strani v doglednem času

vzpostavljeno tudi elektronsko info okence za slovensko manjšino. Iztok Furlanič je v svojem posegu predstavil poziv, ki ga s kolegom namena slovenskim staršem, naj podpišejo peticijo za slovenske jasli na Krasu. "Slovenska sekcija jasli v ul. Veronese razpolaga s 17 mesti, ki so že itak zapolnjene. Povpraševanja je pač veliko, čakalna doba za vpis svojega otroka v jasli je izredno dolga, tako da veliko prošelj sploh ne pride v poštev v potrebnem času. Ob tem je treba poudariti, da so druge tovrstne privatne ustanove, npr. v Dijaškem domu, tudi natrpane, obenem pa stanejo veliko več kot javne", je dejal Furlanič. Slovenski svetniki so namreč že septembra leta 2006 z resolucijo zahtevali odprtje slovenske sekcije na Krasu: prebivalcem kraške planote bi taka ustanova kajpada koristila! "Tedaj smo s kolegi dosegli

Pirovo zmago: ker so nas svarili, da taka resolucija gotovo ne bo sprejeta, smo jo nekoliko omilili", je dejal Furlanič. "Pristali smo na kompromis, s katerim so v jaslih na Opčinah namestili vzgojiteljico z znanjem slovenskega jezika: zavedamo pa se, da to

pisov primorana privoliti na odprtje slovenske sekcije na Krasu. "Doselej namreč nismo mogli zahtevati nečesa, za kar ni bilo povpraševanja", je sklenil Furlanič. V sklepnem delu tiskovnega srečanja je Stefano Ukmar obnovil še osrednje politične bitke, ki jih

to obalnega pasu, a naši amandmaji žal niso bili sprejeti; glede romskega naselja na Krasu pa smo bili uspešni; zdi se, da tudi pesjaka na Opčinah ne bodo zgradili. Dosegli smo obnovitvena dela za šolo na Katinari in vzpostavitev nove menze v Bar-

kovljah. Sporni kamen ostaja strelišče na Opčinah, za katerega zahtevamo premostitev. Uprava bo slovenskim šolam v Bazovici in na Proseku namenila 200 tisoč evrov izrednih prispevkov, 15 tisoč evrov pa bo šlo našim kulturnim in športnim društvom". Občinski svetniki spemljajo tudi razplete v zvezi z načrti za parkirišča na Proseku in Kontovelu ter za rekreacijski center v Križu; posebno pomemben pa je tudi projekt za gradnjo grezničnega omrežja v Bazovici.

Občinski svetniki se hkrati zavzemajo tudi za podelitev častnega občinskega priznanja pisatelju Borisu Pahorju.

IG

Foto IG

sploh ni dovolj"! Prav zato slovenski svetniki čakajo na odziv čim večjega števila staršev, da bo občinska oblast pod težo pod-

je v občinskem svetu bil s kolegom. "Lani julija je občinski svet sprejel smernice za regulacijski načrt: mi smo se zavzeli za zašči-

GALERIJA NARODNEGA DOMA 50-letnica ustvarjanja Deziderija Švare

Luč, iz katere se rodi umetnost

Deziderij Švara je bil še otrok, ko je v domači ricmanjski cerkvi upiral pogled v mogočno stropno fresko avtorja Pasqualisa de Perriella iz Neaplja, ki upodablja Dobro smrt. Tedaj sta se menda v njem porodili globoka želja in strast po umetnosti, po slikarstvu, ki ga je vse življenje vztrajno gojil, čeprav njegova likovna pot ni bila lahka in niti hitra. Čopiču je tako najprej zaupal upodobitve narave rojstnega kraja, portičev na obrežju in neskončnosti morskega obzorja. Slikarstva se je učil pri tržaškem umetniku Riccardu Tostiju in Renatu Brillu; likovno pa je dozorel v tržaškem kulturnem okolju, še zlasti v slovenskem oblikarstvenem krogu, kot so bili Milko Bambič, Avgust Černigoj, Jože Cesar in Lojze Spacal. Leta 1970 je bil soustanovitelj Grupe U, deset let kasneje pa med ustanovitelji društva zamejskih likovnikov. Leta 1985 se je Švara preselil v Pariz in še na Antile, kjer se je aktivno vključil v tamkajšn-

je umetniško okolje. Po petih letih se je vrnil v Trst in nadaljeval svoje umetniško snovanje in iskanje suverenega likovnega izražanja. V petdesetih letih slikarske dejavnosti ločujemo pri Dezideriju Švari več izraznih ciklusov, ki jih lahko strnemo na tri osnovna obdobja: mladostno študijsko (spoznavno-figurativno), osrednjo zrelostno (geometrijsko-abstraktno) in zrelo obdobje, za katero so značilne lirčna abstraktnost, luč in duhovnost. Vera in doslednost neoporečnega umetniškega iskanja Deziderija Švare sta strnjena v sestavku lepega in bogatega kataloga, ki je ob 50-letnici Švarovega likovnega ustvarjanja ob podpori raznih zasebnih in javnih ustanov izšel pri

založbi Hammerle. Zapisano je: "Umetnik se ne bi smel nikoli osiromašiti z udobnim in do-

nenehno razvijati in izražati 'osebno duhovnost', skladno z doseženo zrelostjo, presegati

univerzalnega". Pojem duhovnosti je torej ključnega pomena, da lahko dolgoletno Švarovo likovno pot. O tej postavki so trdnopriprani likovni kritiki Claudio Martelli (hkrati tudi založnik kataloga), Jasna Merku' in Carlo Milič, ki so o umetniku spregovorili v ponedeljek, 21. aprila, v konferenčni razstavnici dvorani Narodnega doma ob odprtju njegove antološke razstave: pred tem pa je občinstvo lahko spoznalo ricmanjskega umetnika preko dokumentarnega filma, ki ga je na scenarij Aleksija Pregarca posnel Aljoša Žerjal. "Deziderij Švara je nadvse prepoznaven junak tržaškega umetniškega prostora zadnjih 50 let: njegovo

ustvarjanje temelji na vztrajnosti, predvsem pa na spoštljivem odnosu do umetnosti", je dejal Martelli. Carlo Milič pa je poudaril, kako sta geometrična vizija ("ki prežema tudi prosto zasnovana dela") in luč osnovni Švarovega snovanja. "Luč, ki umetnika nenehno navdihuje, je treba najprej povezati z verskim, misteričnim in ezoteričnim doživljanjem stvarnosti. Pomenljiva je bila namreč izkušnja, ki jo je Švara v zvezi s tem preživel med bivanjem v Srednji Ameriki". Čemu pa je bil Švara tedaj sploh priča? Odgovor ostaja zavil v tančico skrivnosti, kot skrivnostna je navsezadnje tudi razsežnost Švarove duhovnosti in ustvarjalnosti. Sam umetnik menda težko dojema globino te izkušnje. "S težavo razlagam, kako sem osebnoprično doživljal luč takrat v Srednji Ameriki: segati bi moral globoko vase in upoštevati svojo tedanjo versko situacijo, kar je vse prej kot lahko".

IG

Foto IG

bičkonosnim ponavljanjem že storjenega, a bi se moral

obrobno in nepotrebno ter ohraniti bistvo, oziroma to, kar je

junak tržaškega umetniškega prostora zadnjih 50 let: njegovo

Miro Kocjan

Živa legenda Primorske iz nemirnega 20. stoletja

Sredi aprila je v pokrajinskem arhivu v Kopru potekalo ne navadno in zanimivo srečanje z uglednim koprskim občanom Miro Kocjanom, na katerem je gost večera v družbi prijateljev, znancev in nekaj novinarjev v mislih prehodil svojo nevsakdanjo življenjsko pot Primorca skozi viharo 20. stoletja. Pokrajinski arhiv namreč prek svojih strokovnih sodelavcev in ob sodelovanju Kocjana zapisuje in spravlja v red njegovo zanimivo življenjsko zgodbo. In ravno to priložnost je Kocjan izkoristil, da se je v navedenem ožjem krogu ozrl nazaj na prehojeno pot.

Mladost, srečanje s konfinacijo in drugo svetovno vojno

Miro Kocjan se je rodil 28.12.1924 v vaši Žirje na Krasu. Oče je bil železničar ter je bil po prihodu Italije, z mnogimi drugimi primorskimi družinami vred, premeščen v notranost Italije. Družina se je znašla na jugu Apeninskega polotoka, kjer je Kocjan končal osnovno šolo v Moliseju. V srednjo šolo se je vpisal v Capui, jo nadaljeval v Caserti, da bi se potem znašel na visokošolskem zavodu za

uglednimi novinarji, npr. z Angelom del Boca, Indrom Montanelijem in drugimi.

Povojno delovanje na medijski in mednarodni politični sceni

Po končani vojni so Kocjana nameravali poslati na častniško izpopolnjevanje v Sovjetsko zvezo, vendar je to odklonil, ker se je želel čim prej vrniti v Slovenijo. Po demobilizaciji se je l. 1946 znašel v Ajdovščini, v vrstah prve slovenske vlade. Takrat se italijanskega državljanja ga je Komunistična partija Italije predlagala kot enega najmlajših kandidatov za ustavodajno skupščino, za kar pa ni bilo več pravih pogojev, saj so se začele risati nove poveljne meje in Kocjan se je znašel na jugoslovanski strani. V Ajdovščini je deloval v glavnem kot publicist. Bil je predstavnik Tanjuga, objavljal je v osrednjih jugoslovanskih me-

orientalske jezike v Neaplju. Življenje je bilo trdo. Oče je bil navaden železničarski delavec, povrh vsega še zaznamovan z anti-fašizmom in konfinacijo. Dohodki družine so bili skromni in Kocjan si je moral pomagati tudi z vsakdanjim težakim delom, da se je lahko šolal.

Jeseni l. 1943 ob razpadu fašistične Italije je kot dosleden slovenski in primorski patriot zapustil študije in starše in se z ostalimi prekomorci vred pridružil partizanom na njihovi trnovi poti osvoboditve Jugoslavije. Nekaj časa je prebil v prekomorskih brigadah, nato je bil premeščen v vrhovni štab narodnoosvobodilne vojske in v štab jugoslovanske mornarice na Vis. Tam je opravljal vrsto odgovornih in tveganih misij in se srečeval z mnogimi vidnimi političnimi osebnostmi tedanjega časa, kot so bili npr. Josip Broz Tito, Edvard Kardelj, Giovanni Togliatti, Pietro Nenni, kardinal Giuseppe Maglione, in z

dijih in tudi v tujini ter pomagal pri ustanavljanju radia Slovensko Primorje. Časi so bili burni in polni dogajanja. Na pariški Mirovni konferenci se je odločalo o usodnih zadevah, tudi v zvezi s Primorsko. V teh prvih povojnih letih si je ustvaril družino in postal oče hčerke in sina. Iz Ajdovščine se je družina preselila v Koper, kjer je Kocjan končal na Vojaški upravi Cone B STO ter se kot eden izmed načelnikov ukvarjal z odnosi z anglo-ameriško upravo in z mednarodnimi odnosi nasploh. Sodeloval je pri nastajanju vseh povojnih sporazumov, ki so vidno zaznamovali naš primorski prostor. Večkrat je potoval v Beograd na sestanke delovne skupine za pripravo pariške Mirovne pogodbe (1947). Nato je sodeloval pri pripravah Londonskega memorandum (1954) in potem še Videmskega sporazuma o obmejnem prometu z Italijo, kasneje pa še pri pripravah Osimskega sporazuma (1975).

Delovanje na notranjepolitični sceni slovenske Istre

Ko se je življenje po sprejetih mednarodnih sporazumih začelo normalizirati, se je Kocjan vrnil v novinarstvo ter se hkrati posvetil notranji politiki. Nekaj časa je bil direktor, odgovorni urednik Radia Koper in komentator Radia Koper kot tudi predsednik izdajateljskega sveta Primorskih srečanj. Večkrat zapored je bil član občinskega sveta v Kopru in dva mandata tudi predsednik koprške občine. In to v času, ko je Koper doživljal svoj prvi veliki razvojni razmah (razvoj Tomosa, izgradnja Luke Koper in železniške proge Koper-Prešnica idr.). Vmes je bil tudi predsednik Osrednjega odbora prekomorcev in predsednik skupnosti partizanskih pomorščakov Slovenije. Bil je tudi prvi predsednik Obalnega izvršnega sveta. Na vseh teh položajih je razvijal tesne stike tudi navzven s sosedi na obeh straneh meje. Iz tega obdobja izvira tudi pobratenje Kopra s Ferraro. Bil je tudi med kandidati za jugoslovansko diplomacijo, a so mu pri tem škodovali njegovi dobri odnosi s Stanetom Kavčičem.

Prejeta priznanja

Miro Kocjan je nosilec številnih domačih in tujih priznanj, kot so npr. Red Republike in več partizanskih priznanj; priznanje o sodelovanju med jadranskimi mesti; več časnikarskih priznanj; italijanska priznanja Grand'Ufficiale della Repubblica; Zlati Osimo, Zaslužen občan Ferrare in, končno, Častni občan Kopra.

Nekaj zaključnih misli

Prikazan bežni pregled Kocjanove prehojene življenjske poti opozarja, da smo soočeni z osebnostjo, ki jo je razburkano 20. stoletje vrglo v sam vrtnec dogajanja. Znotraj njega pa mu ni le uspelo ohraniti svoj kompas, ampak je tudi razvil vse svoje danosti, da je v takratnih pogojih dal svoj pomembni prispevek k osvoboditvi svojega naroda in k urejanju mednarodnih sporazumov ter h kasnejšemu razvoju Slovenske Istre. Skratka življenjski opus, vreden vsega spoštovanja.

Milan Gregorič

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Za človekovo dostojanstvo gre

Moj mož je prepričan, da bo prej ali slej prišlo do družbenega prevrata. Sama se še vedno sprašujem: bo res nekoč tako ali počasi lezemo v neko apatično doživljanje in sprejemanje realnosti take, kakršna je? Ali gre verjeti besedam, da mora človek ali družba začutiti hladno dno pod sabo, da se lahko dvigne? Kaj je sploh apatija, ali smo že tako globoko v njej, da se tega sploh ne zavedamo?

Pred dnevi sem ob pozni večerni uri sledila TV oddaji o poklicni začasnosti in izkoriščanju. Vse z ženskega gledišča. Skupina delavk iz Padove, ki so ob koncu meseca bogatejše za 400 ali 500 evrov, bolničarka, katere plača je res enkrat tolikšna, še zdaleč pa ne uspe kriti vseh nočnih izmen in žrtvovanja družine. In voditelj, ki je raje postavljaj vprašanja filmski igralki, ki je delavko v klicnem centru le odigrala.

Pravzaprav občutka ne znam niti ubesediti. V pogovoru mi je časnikarka rekla, da se človek za socialne teme itak ne zanima, če ga ne sila razmer naravnost butne obnje. In premlevam dalje. Je to res?! Ali nam zadostuje, da se še naprej sladkamo ob brezhibnih (!) BMW-jevih reklamnih oglasih, ki znajo mojstrsko ustvariti neko pričakovanje? Umetniški umotvor, pravzaprav nič škodljivega, vendar sprašujem se, v kolikšni meri smo še sposobni zasledovati resnico.

Velik vprašaj mi predstavlja Neapelj. Že meseca mi ni jasno, kako njegovi prebivalci še vedno prenašajo to, kar je njihov kraj postal. Protestni shodi ob najavah novih odprtij gigantnih odlagalšč, nobene masovne in kon-

tinuirane protestne akcije v mestu samem. Pravzaprav ni mi jasno, kako prebivalci niso še prišli do tega, da bi na silo odvrli goro zaudarjajočih vrečk direktno pred Deželo, Občino, komerkoli je že kriv za vse to. Ok, lokalna mafija. Pravzaprav je zdaj edinole pomembno, da bi se pri priči vse to spravilo s ceste, preden se mišja legla razpasejo povsod. Pred dnevi sem obiskala znanca na okrevanju v bolnišnici na Katinari. Obrabljena retorika in vendar moram to izreči. Moramo to napisati, opozarjati, zahtevati spoštovanje, dostojanstvo. V istem času, ko je vse mesto drvelo na Baviseli in se

preizkusilo v hoji po tistih nekaj metrov dolgem novem in povsem nepotrebnem novem mostu v Terezijanski četrti, sem stopala po že kdo ve kdaj pokvarjenih mehanskih stopnicah mestne bolnišnice, posutih z umazanijo in cigaretnimi ogorki. V kotih stari kosi neuporabnih cevi. Istega dne bera, da si je ista ustanova

prisluzila ne-ve-m-kakšno nagrado. Mogoče za raziskovalno delo, nepojmljivo bi se mi zdelo, če bi za vzdrževanje strukture. Pravzaprav ne krivim niti administracije, sprašujem se, zakaj smo občani taki, da vse to sprejemamo, da več kot le pisemca uredništvu lokalnega dnevnika nismo zmožni. Morda bo res. Vse slabo upravljanje javnega denarja, vse naše drsenje v vsakodnevno odteganje, stalno odpovedovanje temu ali onemu, ker blagostanja enostavno ni več, bo enkrat postalo nekaj splošnega. Navsezadnje se družboslovje ukvarja s takimi problemi od svojega nastanka. Kdaj in kako se bomo kot družba zavzeli za spremembo?

ZALOŽBA VED Literarne novosti

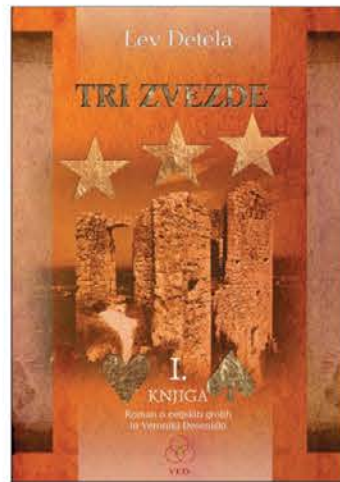
Štiri nove knjige Leva Detele

Založba VED v Ljubljani in Mariboru je nedavno izdala tri nova literarna dela na Dunaju živečega pisatelja Leva

de, zanke, medtem ko so v drugi z naslovom Svetloba na skratni obali, ki je Detelova enajsta pesniška zbirka, objavljene v najno-

vejšem času nastale avtorjeve baladne elegije in ljubezenski SMS - spevi. Prva predstavitev teh knjig je bila konec marca v ljubljanskem jazz klubu Gajo. Detela živi na Dunaju kot svobodni literarni ustvarjalec in kulturni poročevalec v slovenščini in v nemščini. Je tudi urednik zbirki, prva pod naslovom Zvez-

ni in v nemščini. Je tudi urednik nemške revije za mednarodno li-

teraturo LOG, ki pravkar obhaja tridesetletnico izhajanja, na kar sta Detela in njegov sourednik Wolfgang Mayer Konig opozorila 23. aprila na večji literarni prireditvi na gradu St. Martin v Gradcu. Pri založbi revije LOG bo letos izšla nova zbirka ironičnih in eksperimentalnih nemških tekstov Leva Detele, ki jim je avtor dal večsmerni naslov Verdictungen (Pensnitve / zgoščenke).

Rizična obnova cerkve bi bila dražja od novogradnje

Bodo rešili pokvarjene freske Toneta Kralja?

Soško cerkev in freske v njej je najprej poškodoval potres v letu 1998, svoje je dodal še tisti v letu 2004. Podrobnejši strokovni ogledi so pokazali, da je cerkev, po zadnjem potresu, bistveno bolj poškodovana, kot je bilo videti pred očiščenjem ometa na nekaterih razpokanih zidovih. Od takrat župljani ne vedo, ali se bo sanacija nadaljevala ali ne.

Konec poletja, lepe sončne nedelje, 23. septembra, lanskega leta, sta župnija Soča in Turistično društvo Soča - Lepena organizirala v soški cerkvi nepozabno kulturno prireditev, katere vrh je bil koncert Slovenskega okteta z naslovom Slovenska pesem za mojstrovine soške preteklosti. Krajane skrbi cerkva, kulturni spomenik, ki je za to dolino go-

tovo posebnega pomena. Opozorili so na stanje cerkve, bisera Kraljeve umetnosti. V teh prizadanih jim je priskočila na pomoč tudi ga. Tatjana, hči Toneta Kralja. Celovito likovno govorico teh fresk je mogoče postaviti ob bok najboljši sakralne umetnosti 20. stoletja v Evropi, je o cerkvi povedal udeleženec prireditve, kustos Moderne galerije v Ljubljani dr. Igor Kranjc, ko so ga prosili za mnenje med odmorom koncerta. Vaščane kar naprej spodbujajo k obnovi obiskovalci, ki že dolgo čakajo, da bi zopet zagledali lepoto skrite umetnine za zidarskimi odri. Ob koncertu je župnik izrazil hvaležnost vsem odgovornim za potresno obnovo cerkve, ki se je začela po potresu leta 1998, žal pa je bil naslednji potres ponov-

no neprizanesljiv. S koncertom so hoteli spomniti na to, da bi se obnova lahko nadaljevala. Letos poteka deset let, odkar so cerkev in njene umetnine v zelo zaskrbljujočem stanju. Ob sklepu koncerta je svoje misli dodal predsednik turističnega društva Srečko Vogrinčič, rekoč: "Naše turistično društvo se je povežalo z župnijo Soča in s pevci Slovenskega okteta, da bi opozorili na propadanje kulturnozgodovinskih spomenikov v Soči in njeni okolici. Slike Toneta Kralja v soški cerkvi, ki so bile naslikane sredi vojne vihare, imajo ne samo visoko umetniško, ampak tudi jasno sporočilno vrednost za prihodnje rodove. Zato se nam zdi hudo narobe, da so v mirnem času, več kot tri leta po zadnjem potresu, še vedno skrite župljanom in obiskovalcem.

Ob letošnjih obletnici me je domačin potegnil za rokav in vprašal: "Kej djel' te dole u B'c', d' n' pwlj' te nubednga rounet naše cjerkve"?! To me je spodbudilo, da sem vprašal še nekaj bolj informiranih vaščanov, kako je s tem, vendar ni znal povedati nihče nič novega ali pa se je le skrivnostno nasmehnil. Na Ministrstvu za kulturo pa sem dobil odgovor, da oni še niso na vrsti, da bi vplivali na potek sanacije. Statiki so namreč naknadno ugotovili, da je cerkev bistveno bolj poškodovana, kot so to predvidevali prej. Ko opravijo statično sanacijo, je šele na vrsti ponovno postavljanje fresk, ki

si jih morali odstraniti z zidov, da jih sanacija zidov ne bi pokvarila. Kolikor jim je znano, je v letošnjem programu izdelava statične sanacije, je šele na vrsti sledi vse ostalo. Sedaj je v izdela-

Soča pri Bovcu, župnijska cerkev: Tone Kralj, Anton Martin Slomšek

vi statični elaborat sanacije, ki med drugim predvideva popolno odstranitev ometa. Šele to bo resnično pokazalo, koliko je ura, predvsem pa kako na gosto kje injicirati poškodovane zidove itd. Ker običajna cementna injekcijska masa ni dobro vplivala na freske, ker je za te primer preveč hidroskopična, bodo uporabili drug preparat, brez cementa. Letos, če bo šlo, bodo utrdili strop. Ugotovljeno naj bi bilo, da doslej ni bil zadovoljivo saniran.

V letu 2004 je šla žila potresnih sunkov prav pod to cerkvijo, in če ne bi bila sanirana že zaradi prejšnjega potresa, bi jo potres leta 2004 sesul.

Zanimivo je to, da je ta žila zajela vse cerkve, v Bovcu, Čezsoči in Soči. Tako bodo morale biti vse tri temeljito obnovljene, sicer ne bodo zdržale nobenega potresa več. Mnogi župljani se sprašujejo, ali ni dražje tako temeljito popravilo od novogradnje, saj cerkev ni tako velika.

Dr. Jože Trontelj novi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Še zmerom 30 odstotkov neopredeljenih volilcev

Po praznovanju mednarodnega praznika dela, ki v Sloveniji trajajo dva dni, je življenje zadobilo normalen utrip, se torej vrnilo v običajni utrip. Na zunaj je nemara najbolj občutiti izvajanje poostrenih predpisov o varnosti cestnega prometa. Spremembe zakona omogočajo, da bodo odslej vinjene voznike lahko zadržali za več ur, globe za prometne prekrške bodo lahko znašale celo več kot tisoč evrov,

mogoče pa bo tudi začasno odvzemanje avtomobilov tistim, ki bi s svojim ravnanjem najbolj ogrozili varnost v prometu. Lansko leto je bilo v prometu na slovenskih cestah 293 mrtvih, zaradi poostrenih predpisov pa naj bi v prihodnje število smrtnih žrtev znižali. Andrej Brlež, izvedenec Avto-moto zveze Slovenije pa ob tem meni, da je zgolj višanje glob za prometne prekrške nekaj že videnege oz. preživelega. Opozarja, "da slovenski vozniki očitno potrebujejo represijo, saj večina vozi varno samo takrat, kadar ji nekdo grozeče maha s palico. Žal še nismo toliko ozaveščeni, da bi spoštovali predpise zaradi lastne varnosti in varnosti drugih udeležencev v prometu. Treba je zagotoviti analizo vzrokov nesreč, saj se zdaj vsa odgovornost za nesrečo prenaša na voznika.

Vsa hujša agresija na cestah je v naši državi že družbeni problem".

Sicer pa se v Sloveniji parlament, vlada, politične stranke in najrazličnejše organizacije oz. društva tako imenovane civilne družbe soočajo z različnimi zadevami, ki so pomembne bodisi za vso državo ali pa za njene posamezne dele oz. skupine državljanov. Najbolj nujno bi zagotovo bilo zmanjšanje socialnih razlik, kar

srečnežih, ki so se 'tako ali tako' priklopali do bogastva, prave uspešnice. Nihče pa noče slišati o desetstotih, ki so iz dobre pozicije premožnega, dobro situiranega srednjega sloja zdrsnili na družbeni rob. Ali bodo končali s socialno podporo za primer brezposelnosti. Ni nujno, da so ti luterji, pijanci, zapravljilci, veseljaki. Vse več državljanov t. i. družbe blaginje se boji, da bodo doživeli podobno usodo. Dobrih 60% Slovencev se lahko šteje v srednji sloj, večina pa skrbi za svoj socialni položaj. Živimo v razmerah in ozračju negotovosti. Zato naštevajo slavnih imen v objavljenem seznamu velikih slovenskih bogatašev, pa

podjetij z visokimi dobički, rasti in z veliko dodano vrednostjo, zaposlenim v spodnjih vrstah nič ne pomeni". Spričo socialnega razslojevanja, ki ga vlada priznava, a zoper njega ne ukrepa dovolj odločno, se je opogumil tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič. Velja za enega največjih bogatašev v državi, toda edini iz svojega socialnega sloja je govoril na delavskem shodu na Rožniku v Ljubljani. Polaskal je sindikatom in delavcem, vendar ni niti z besedičkom omenil, da bi morali narodni dohodek pravičnejše razdeliti.

Sicer pa so politične stranke že izbrale kandidate za bližnje parlamentarne volitve. Časniki ter radijske in TV postaje pogosto objavljajo izide javnomnenjskih raziskav in anket, ki pa so v zadnjem času precej enaki. Na volitvah naj bi največ glasov prejeli Socialni demokrati predsednika Boruta Pahorja in Slovenska demokratska stranka predsednika Janeza Janše. Za zdaj kaže, da bi stranke opozicije (SD, Zares in LDS) skupaj lahko dobile več glasov kot pa stranke sedanje parlamentarne in vladne koalicije, s čimer bi nastala možnost, da bi oblikovale novo vlado. Na splošno pa podpora vsem strankam upada in se dviguje delež neopredeljenih. V državi naj bi bilo kar 30 odstotkov volilcev, ki se še niso odločili, ali se bodo udeležili volitev, in tudi ne, za katero stranko oz. kandidata bi glasovali. Kot je sam sporočil, bo za poslanca kandidiral tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič, toda ne na svoji listi, ki ima večino v mestni občini Ljubljana.

Joško Joras nadaljuje gladovno stavko

Joško Joras nadaljuje gladovno stavko, da bi z njo dosegel odstranitev cvetličnih korit na mejnem prehodu ob reki Dragovnici. Podpira pa ga le Društvo 25. junij, ki napoveduje, da bo z njegovim primerom seznanilo tudi ustanove EU v Bruslju. Najpomembnejši dogodek v tem tednu pa je bil v torek, 6. maja. Svojo dolžnost novega predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti je prevzel dr. Jože Trontelj, doktor medicine in doktor znanosti. Pri svojem delovanju bo v ospredje postavil tudi vrednote, ki so zapostavljene v imenu koristi kapitala.

Marijan Drožič

Joško Joras

so odločno zahtevali tudi delavci, udeleženci prvomajskih praznovanj. Čedalje bolj nevzdržno postaja hitro bogatenje posameznikov oz. skupin posloveznev in hkrati nadaljnje siromašenje revežev. V Sloveniji naj bi bilo okoli 220 tisoč revnih ljudi. Organizacije Rdečega križa so najbolj potrebnim lani izročile 30.000 svežev živil, s skupno težo 300 ton. Gre predvsem za razne oblike prikrite revščine, ki seveda žali dostojanstvo vsakega posameznika, ki je prisiljen prositi za pomoč. Publicist Marko Kos poudarja, "da so zgodbe o

in župane pa velja, da imajo udoben status s plačo, ki se v kosmatem (bruto) znesku giblje od 3.700 do 6.360 evrov mesečno. Pri tem imajo delovno mesto, ki je - razen v volilnih letih - varno. Iz podatkov, ki so jih objavili v reviji Manager, je razvidno, da predsednik slovenske vlade Janez Janša ima premoženje, vendar ga ne bi mogli uvrstiti med velike bogataše. Poseduje trisobno stanovanje v Ljubljani, kupljeno s posojilom, ki ga še odplačuje. Je lastnik počitniške hišice in zemljišča v Bovcu, zanj pa plačal 16 milijonov tolarjev. Njegov osebni avto znamke Volvo je vreden 16 milijonov nekdanjih tolarjev. Plača Janeza Janše je v preteklem januarju znašala 3.256 evrov neto. Po mnenju premiera je javnost premoženja tistih, ki so na javnih položajih, lahko učinkovito sredstvo v boju proti korupciji. Medtem ko podatkov o premoženju nista razkrili skoraj dve tretjini poslancev, so to storili vsi Janševi ministri, razen ministra za kulturo, Vaska Simonitija. Ljubljanski župan Zoran Jankovič pa je menil, "da v politiko

greš, da bi deloval v javno korist, ne da bi si povečal premoženje. Zaradi tega nadzor mora biti".

Revija Manager je objavila lestvico slovenskih bogatašev Tudi v Sloveniji nekateri nimajo finančnih težav

Na lestvici slovenskih bogatašev v letu 2008, ki jih je objavila revija Manager, je razčlenjeno tudi premoženjsko stanje politikov. Ti veljajo za nekakšno elito družbe in države. Vodja protikorupcijske komisije Drago Kos je zatrdil, da slovenski politik niso bogati, to da izhaja iz podatkov o premoženju približno 5 tisoč ljudi na vodilnih javnih položajih v Sloveniji, od predsednika države do občinskih svetovalcev. Te podatke zbira omenjena protikorupcijska komisija. Med politikmi, ki so razkrili svoje premoženje, se na prvo mesto uvršča ljubljanski župan Zoran Jankovič. Poseduje denar in nepremičnine v vrednosti vsaj 13 milijonov evrov. Na lestvici najbogatejših revije Manager zavzema 68. mesto. Na drugem mestu je predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič-Plemeniti. Svojo vilo v središču Ljubljane ocenjuje na vsaj tri milijone evrov. Je pa tudi velik zbiralec in lastnik predmetov oz. premičnin višjih vrednosti. Sledi ministrica za zdravje Zofija Mazej-Kukovič. Vrednost njenih nepremičnin in delnic znaša okoli milijon in 25 tisoč evrov. Naložbe in nepremičnine Andreja Bajuka, ministra za finance in predsednika Nove Slovenije, katoliške in

ljudske stranke (nekoč uslužbenca medameriške razvojne banke v Parizu), so vredne približno 1,1 milijona evrov. Peto mesto po bogastvu med politikmi zaseda zunanji minister Dimitrij Rupel z nepremičninama, vrednima okrog 800.000 evrov. Vodja protikorupcijske komisije Drago Kos opozarja, "da glavno vprašanje ni, kdo od politikov je bogat in kdo ne, ampak kako si je pridobil premoženje, oziroma, ali se je okoristil zaradi svojega prednostnega političnega položaja. Zato zakonsko določilo, da morajo funkcionarji komisiji prijavljati svoj premoženjski položaj. Redno opravljamo preskuse in v zadnjem obdobju večjih nepravilnosti skoraj nismo ugotovili". O profilu povprečnega

slovenskega politika ugotavlja, da je lastnik ali solastnik hiše ali stanovanja, bolj izjemoma tudi počitniške hiše ali zemljišč, vozi se z avtom srednjega ali višjega razreda, najraje znamke Audi, ima nekaj delnic, komaj kaj omembe vrednega premičnega premoženja (kakšno umetniško sliko, numizmatično zbirko ali čoln). Za vse ministre, poslance

omembe vrednega premičnega premoženja (kakšno umetniško sliko, numizmatično zbirko ali čoln). Za vse ministre, poslance

Kratke

V Podbrdu stalna razstava o zgodovini dela Baške grape

V Podbrdu so odprli za javnost obnovljeno Jakovkno hišo, v kateri je Tolminski muzej uredil stalno razstavo o zgodovini zgornjega območja Baške grape, od Podbrda do Grahovega. Na ogled so predvsem listine in drugi dokumenti ter fotografije o preteklosti in naselitvi omenjenega območja oz. posameznih naselij, pri čemer je poudarjen tudi delež bohinjke železnice, ki je nekoč na razne načine spodbujala in omogočala razvoj celotne Baške grape. Zbirko v Jakovkni hiši, v Podbrdu št. 18, je uredila Karla Kofol, kustosinja Tolminskega muzeja. V začetku meseca maja so v isti zgradbi, ki je velika in prostorna, odprli tudi turistično informacijsko točko.

Mesto mladih, festival namenjen Novi Gorici in Gorici

Klub goriških študentov je tudi letos od 25. aprila do 3. maja priredil festival z imenom Mesto mladih. Potekal je pod geslom Nova Gorica, zelenica Evrope, kjer najdemo svoj mir. Na prostem v središču mesta in na drugih prizoriščih so pripravili več kot petdeset najrazličnejših glasbenih in drugačnih prireditev, delavnic, modnih revij in gledaliških nastopov. Z njimi so združili golf, zeleno barvo, mir, Evropo ter največji festival zabave, kulture, športa in izobraževanja na Goriškem. V klubu goriških študentov poudarjajo, "da so s peštrim in kakovostnim programom hoteli doseči, da se v Novi Gorici vedno bolj čuti udejanjanje ideje o enotni Evropi".

S festivalom so organizatorji opozorili tudi na možnosti in pomen sodelovanja med mladimi iz Gorice in Nove Gorice. V takem duhu je 27. aprila potekal tudi pohod mladih iz obbeh mest. Začel se je na tako imenovanem trgu obbeh Goric, nasproti novogoriške železniške postaje, cilj pohodnikov pa je bil grad v Gorici. V večernih urah so z baklami in družabnostjo na gradu proslavili prijateljstvo med mladimi iz obbeh sosednjih mest.

Cene stanovanj v Sloveniji so se začele umirjati

Številni strokovnjaki za nepremičnine v Sloveniji ugotavljajo, da so se cene stanovanj umirile oz. da ne naraščajo več. To se je zgodilo zaradi intenzivnih podražitev skoraj povsod v državi, v prejšnjih letih, tako da so cene stanovanj presegle kupno moč prebivalstva. Tako opozarja Marko Puschner, urednik nepremičninskega portala Slonep. Posojila pri bankah so postala težje dosegljiva, ker so slednje za stanovanjske kredite povzročile višje obrestne.

Stanovanja pa so kljub postopnemu umirjanju cen še zmeraj zelo draga. Zaradi tega se je povpraševanje iz mesta preselilo v okolico, bližnjo in daljno.

Vendar glavno mesto države po cenah stanovanj ni rekorder. Na prvem mestu je Obala oz. Slovenska Istra. V Kopru, Izoli in Piranu so cene stanovanj, razen garsonjer, že prehitele cene stanovanj v Ljubljani. Po visokih cenah sledita Gorenjska in Goriška, najcenejša pa so sedaj stanovanja na Koroškem, v Posavju, Zasavju in Prekmurju.

Na okrogli mizi revije Kapital, ki je bila na Obali, so izvedenci poudarili, da v Sloveniji glede na cene stanovanj obstajata dva "balona", ki bosta lahko "počila". Menda sta se že napihnila "do roba". Ključnega pomena naj bi bil odziv poslovnih bank. Če bodo nadaljevale povečevanje obrestnih mer, bodo povzročile nepremostljive težave svojim strankam in investitorjem, ki so se za gradnjo stanovanj zelo zadolžili.

Pridružite se pohodnikom na Kosmačevi učni poti

V soboto, 17. maja 2008, bo potekal 8. tradicionalni pohod po Kosmačevi učni poti. Vse ljubitelje narave, pohodništva, slovenske kulture ... vabimo, da se nam pridružite.

Zbor pohodnikov bo ob 8.30 pred kulturnim domom v Dolenji Trebuši. Po krajšem kulturnem programu je za 9. uro predviden start. Hodili bomo po dolini Idrijce, spremljala nas bo Kosmačeva beseda in drugi kulturni dogodki, spoznavali bomo naravno dediščino naše doline, poskrbljeno pa bo tudi za želodce. Pohod bomo zaključili pred Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin ob 16. uri.

Pot ni zahtevna. Dolga je približno 18 km in v glavnem položna. Udeleženci plačajo startnino 5 evrov. Udeleženci, ki so na pohodu prvič, dobijo izkaznico z žigom. Tisti, ki bodo prejeli že 5. žig, dobijo Tantadruev zvonček. Z avtobusne postaje v Tolminu bo na start odpeljal poseben avtobus ob 8. uri. Če se boste na start pripeljali z osebnim avtomobilom, se boste vrnili ponj z avtobusom ob 16.30 iz Tolmina.

Na predvečer pohoda pripravlja Tolminski muzej v knjižnici Cirila Kosmača Tolmin okroglo mizo v počastitev 60-letnice prvega slovenskega filma Na svoji zemlji.

Zdravilna mineralna voda iz Rogaške Slatine

Donat Mg praznuje 100. rojstni dan

Mineralna voda znamke Donat Mg letos praznuje 100. rojstni dan, zato skupina Droga Kolinska, ki je lastnica poslovne enote Rogaški vrelci, ob tej obletnici napoveduje številne prireditve. Po poročanju Slovenske tiskovne agencije bo ena osrednjih majski mednarodni zdravniški kongres, na katerem bodo še posebej obravnavali slatinske mineralne vode. Po besedah predstavnice Dro-

ge Kolinske Tatjane Erban so priznani strokovnjaki z raziskavami dokazali pomembnost in koristnost donata pri ohranjanju zdravja. Letos naj bi podjetje v tujini in na domačem trgu prodalo 20 milijonov litrov donata. Mineralno vodo donat je odkril češki hidrogeolog Joseph Knett iz Karlovih Varov, ki so ga v Rogaško Slatino poslali proučevati tamkajšnje mineralne vode. Med raziskavami je namreč

ugotovil, da ena od treh mineralnih vod vsebuje veliko količino magnezija in leta 1908 so začeli donat polniti v steklenice. Ime donat je izposojeno od zavetnika Donačke gore sv. Donata, visoka vsebnost magnezija in ostalih telesu pomembnih mineralov pa ga uvršča med naravne mineralne vode brez primera v Evropi. Sicer na območju Rogaške Slatine obstaja 40 vrtin različnih mineralnih voda, od katerih je za polnitve in zdravstvene namene primernih le 10.

Trst/Staro pristanišče Nenavadna razstava na ladji-žerjavu Ursus

Do nedelje (11.5.) je odprta razstava sodobne umetnosti na ladji-žerjavu Ursus, ki je zasidrana na 4. pomolu tržaškega starega pristanišča. Za večstično glavo množico, ki je prejšnji teden preplavila nabrežje zaradi Bavisela, je bila gotovo atrakcija ob novem umetnem mostu pri Rusem mostu prav razstava, ki jo je arhitektka Marianna Accerboni posvetila izboru slikarjev iz Trsta in drugih italijanskih krajev. Povod za izvirno postavitev v podpalubju plavajočega žerjava, ki je bil zgrajen l. 1914 v tržaški ladjedelnici, je bila ponovna uporaba v razstavne namene tega edinstvenega vzorca pomorske industrijske arheologije na pobudo pomorske vojaške enote Guardia costiera ausiliaria.

Ursus je bil namreč zgrajen za potrebe avstrijske mornarice, za opremljanje bojnih ladij s topovi, po vojni pa je služil pri gradnji znamenitih ladij velikank v tržaških ladjedelnicah. Mogočen žerjav, ki spominja na jekleno drobovje Eifflova stolpa, 1100 kvadratnih metrov krožne ploščadi in predvsem temnosvetli čarobni notranji prostori so sugestivno prizorišče skupinske razstave, v kateri izstopajo bolj drzni kot tradicionalni motivi, s sodobnimi prijemi in tehnikami, uporaba umetnih materialov, od stekla do pločevine, kamna, "žakljevine", fotografije. Društvo CarpeArtem je angažiralo tudi študente glasbe in novih tehnologij konservatorija Tartini za

videoinstalacije. Ko se zamisliš v nenavadno in bogato govorico visečih slik med stopnišči, črpalkami, stroji in cevmi, ki dišijo po železu in nafti, se ti zazdi, da si v brezčasnem trebuhu Moby Dicka...

Razstava "in arte URSUS" je odprta vse dni do nedelje, 11. maja, od 16. do 20. ure. Razstavljajo: Alekia, Alice, F. Batich, G. Benci, R. Berti, S. Bertolacci, R. Busdon, N. Ciarella, B. Cersicla, E. Ciacchi, A. Collovati, M. De Angelini, B. Di Jasio, Faber, G. Giurovich, P. Grassi, F. Mavillonio, A. Miola, N. Moncheri, M. Padovani, L. Pascaniuc, G. Pecelli, A. Perini, S. Pesaresi, A. Psacaropulo, M. Reale, D. Skerlj, R. Tigelli, P. Toresella, videoinstalacije Openspace in R. Bastianutto. Obisk je lahko zanimiv še posebej za starše in njihove otroke: sprehajati se po nenavadnem muzeju na morju je res enkratno. Za informacije: www.carpeartem.it / <http://www.carpeartem.it/>.

Davorin Devetak

Patronažna služba, njene naloge in poslanstvo

Inas-Cisl ščiti žrtve nesreč na delu

Približno 1.260 "belih smrti" in 913.500 nesreč na delu: številke INAIL-a (Državnega inštituta za zavarovanje proti nesrečam na delu) za leto 2007 nam še vedno prikazujejo vznemirljivo stanje. Za temi številkami je pravo družbeno izredno stanje: v Italiji je izjemno veliko delavcev vpletenih v nesreče ali prizadetih zaradi bolezni, do katerih prihaja prav na delovnem mestu. Veliko jih umre ali ostane poškodovanih. Inas, patronažna služba Cisl-a, si že več kot 50 let prizadeva za zaščito pravic žrtev nesreč in strokovnih bolezni in njihovih svojcev.

Omenjeni inštitut namreč spremlja delavce in delavke vse od trenutka, ko se ti lotijo pripravljati prijavo; pri tem so jim v oporo konvencionirani in kompetentni sodni zdravniki, ki ocenijo škodo, do katere je prišlo v primeru take nesreče. Patronažna služba s pomočjo svojih strokovno pripravljenih in izkušenih opera-

terjev skrbi tudi za predstavitev morebitnih prizivov - ki so pogosto potrebni, da se delavcu priznajo usluge Inaila - prek posvetovanja s svojimi odvetniki.

Patronažna služba tako pomaga delavcem znati se med zakonskimi določili, ki so izredno zapletena: operatorji Inas-Cisl tako s strokovnimi

prijemi pomagajo delavcem, ki jih je doletela nesreča, da pridejo do pravičnega priznanja škode, ki so jo utrpeli, in se zaščiti njihove pravice. Patronažna služba Inas-Cisl za delavca

- Nudimo oskrbo delavcem tudi prek naših zdravniških in pravnih svetovalcev;
- poskrbimo, da naši zdravniki in pravniki ocenijo posledice nesreče ali bolezni;
- onemogočamo, da bi se zakonska določila izvajala na omejevalen način;
- preverimo, če je mogoče zaprositi za revizijo že dodeljenih rent v primeru, da bi se delavčevu zdravstveno stanje poslabšalo;
- delavcu pomagamo uveljavljati njegove pravice in skrbimo, da ne bi zapadel rok za predstavitev prijave na Inail;
- če je potrebno, se v sodnem postopku spoprimemo z ukrepi Inaila;
- delavca informiramo in mu nudimo pomoč glede izvajanja zakonov o preventivi in varnosti na delovnem mestu.

V Sloveniji se zaključuje postopek za nov dokument

Združitev osebne in zdravstvene izkaznice v en dokument

V Sloveniji Državni zbor zaključuje postopek za spremembo zakona o osebni izkaznici. Po novem bodo v enem dokumentu združili osebno in zdravstveno izkaznico. Kartica bo vsebovala osebne podatke državljanov,

številko o zdravstvenem zavarovanju in še kakšen nujen podatek, ne pa tudi podrobnosti o zdravstvenem stanju imetnika. Nov dokument bo mogoče uporabljati tudi za storitve elektronske uprave. Nove spremenjene in popolnejše osebne

izkaznice, ki bodo omogočale popolnejšo identifikacijo slovenskih državljanov, bodo kmalu začeli izdajati. Sedanje osebne izkaznice bodo ostale veljavne, zato jih upravičencem, če tega ne bodo želeli, ne bo treba zamenjati.

Kranj/Grad Khiselstein

Predstavitev faksimila prvega slovenskega bontona iz leta 1868

V kranjskem gradu Khiselstein je bila 14. februarja predstavitev faksimiliranega prvega slovenskega bontona, ki nosi pomenljiv naslov Olikani Slovenec in je prvič izšel leta 1868 pri takratni Matici Slovenski v Ljubljani. Avtor Ivan Vesel v njem predstavlja bonton 19. stoletja, kako se je takrat gledalo na ženske in kakšne so bile naloge moških.

Prvi slovenski bonton je izšel leta 1868 izpod peresa mengeškega pesnika, pisatelja, dramatika in prevajalca Ivana Vesela (1840-1900), ki se je pod svoja literarna dela podpisoval s psevdonimom Vesnin. Prijatelj je tudi s bohinjskim pisateljem Janezom Mencingerjem, kot duhovnik pa se ni posvečal le dušnopastirskemu področju, ampak se je udeleževal tudi na področju slovenske književnosti in kulture ter slovenstva nasploh.

Prva knjiga o lepem vedenju je izšla prav v začetnem letu taborškega gibanja, ko so na velikih ljudskih zborovanjih na prostem slovenski narodnjaki terjali svoje

narodne pravice. Rodoljubni kaplan Ivan Vesel pa je svoj proročnik postavil v takratno slovensko stvarnost, pojasnjuje Marija Cvetek, avtorica razprave in slovarja z naslovom Veselov olikani

agencije, še posebej zanimiva, ker je potekala prav na valentinovo. Ivan Vesel Vesnin med drugim svetuje: "Gospem visokega stanu poljubimo le takrat roko, če je poljubovanje tam na-

Slovenec, ki ga je poleg faksimiliranega bontona v posebni knjigi založil Muzej Mengeš. Predstavitev prvega slovenskega proročnika za lepo vedenje, ki govori tudi o tem, kako se je nekdanje gledalo na ženske in kakšne so bile naloge moških, je bila, po poročanju Slovenske tiskovne

agencije, še posebej zanimiva, ker je potekala prav na valentinovo. Ivan Vesel Vesnin med drugim svetuje: "Gospem visokega stanu poljubimo le takrat roko, če je poljubovanje tam na-

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Montecchi 6 - Trst, Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FIS.

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. maja, ob 14. uri.

Trpek pogled na današnji Trst

Ukradeno otroštvo

Pozno jutro, ki se je sicer začelo z dežjem, a sedaj že diši po pomladi, se nagiba k poldnevju. To je čas, ko vrvež briše s tržaških ulic še zadnja domačnost, zapoznele spomine in tisti vonj po morju, ki je samo nepozaben del mojega otroštva.

Trst je sedaj drugačen. Za naličnim obrežjem, ki hoče dati mestu pečat turističnega središča, se skrivajo izumirajoče poti terezijanske četrti in avtobusi s starkami, ki hitijo v Barkovlje na promenado. In trgovine, ki zapirajo vrata mestu brez sanj in brez ciljev.

Vozim se po tržaškem nabrežju in zaman gledam po tistih parkiriščih, ki so nekoč bila in smo jih poznali samo Tržičani. Izbrisale so jih posode z rastlinami in nove gredice, vse v barvah italijanske trobojnice. Ker je morje mirno, hlastam za njegovim vonjem, a izpušni plini štirikolesnikov so ga dokončno izrinili s tržaških ulic. Na molu San Carlo, zame je še vedno molo San Carlo, sedi starček in ribari, tako kot v starih časih, a njegova samota je izrazita. Nova, sodobna vizija mesta je za vedno zaprla glavno ribarnico, ki mi je v otroštvu pomenila čudežno deželo, in počasi izpodjedla zadnje spomine na tramvaj, ki je vozil v mestno kopalnico. Tržična na Rusem mostu ostaja v knjigah, v njih so zapisane barve in vonjave in tiste sočne pomaranče, ki mi jih je mama kupovala za Miklavža. Tole mesto, ki se oblači v nališpana oblačila turistične prestolnice in nima kaj povedati ljudem, ki v njem živijo, mi postaja tuje. Še veliko bolj tuje, kot mi je bilo v času otroštva. In tudi sama sem tuje v njem, na kar me jasno spomni tudi avto, ki trobi za menoj. Srčno upam, da se jezi samo zaradi tega, ker sem počasna in raztresena, in da ga ne moti moja slovenska evidenčna tablica....

Parkiram na griču Sv. Justa, tam se da še vedno najti kaj prostega, saj ljudje neradi hodijo navkreber. Tu je zrak veliko bolj čist, pa še nekaj

tišine je in nekaj spominov iz preteklosti, skritih za hišami v obnovi.

Grem po ozkih ulicah do urada, kamor sem namenjena. Vrsta naveličanih ljudi je pred menoj, Tržičanov je malo, največ je priseljencev, po večini Kitajcev in Romunov. Spominjam se, kako so mi kot otroku razlagali, da Tržičanov v Trstu pravzaprav ni več. Kdor ni že pred vojno šel s trebuhom za kruhom v Argentino ali Avstralijo, je odhajal po njej: v Nemčijo, v Kanado, v Ameriko.... Tudi mi sami smo že imeli vizum za Kanado, pa smo zadnji trenutek odločili, da ostanemo. Redki Tržičani, "patoki" so rekli tu, med priseljenici iz Istre in južne Italije. Sedaj Tržičani spet bežijo, na Kras, na Goriško, kjer so bile hiše do pred kratkim cenejše, tudi v Slovenijo jih gre veliko, predvsem nas zamejcev. Trst pa je poln kitajskih trgovin in v samem središču živi veliko Albancev, Srbov, Romunov. Kaže, da tole naše mesto ne bo nikoli naše. Nam, ki smo se v njem rodili, nima kaj dati, ne samo z materialnega vidika, niti domačnosti in ljubezni nam ne zna izkazati.

Ko pridem na vrsto, povem, da sem tu za mamo, ki ne more iz hiše, in povem priimek, Kocijan, pa smo spet pri starem: koliko - ijev, kateri - iji, kakšen k, kako težko, kot bi pisali kitajsko. Ali so se morda na kitajske priimke vendarle navadili in so jim bolj domači kot krajevni slovenski? Povem, se nasmejem, potrpim, saj sem že vajena in me skoraj dol-

gočasi. Monotonost tega mesta, ki ne zna rasti, samo stara se, v svoji nezozorelosti.

Končno sem spet na ulici in grem proti glavnemu trgu, Veliki trg je bil nekoč, sedaj je piazza Unita (d' Italia...), da grem na kavo. Še čutim nekaj topline in spominim se, da je neki kantavtor pel o Trstu, za katerega nikoli ne veš, ali ga ljubiš ali sovražiš. Vzajem časopis v roke in pijem kavo. V Trstu so lepe kavarne z dobro kavo in veliko časopisov. In to je morda vse. Ko srebam kapučino, pritegne mojo pozornost čla-

nek o Calderolijevi politiki do tujcev. Spet stare teme, nasilje, tujci (po vsej verjetnosti noben Italijan nikoli ni prekršil nobenega zakona), kako se ubraniti nevarnih priseljencev, kako zagotoviti Italijanem varnost. In predlog, da je treba izbrisati, kar smo dosegli s Schengenom, in zopet zapreti vzhodno mejo. Seveda je vzhodna meja naša meja, meja s Slovenijo. Ko berem te vrstice, imam pred seboj sliko, s prijatelji ob padcu ijev, 21. decembra lani, in veselje ljudi in sproščenost naslednjih mesecev, ko so Italijani veselo navali v nakupovalna središča, v gostilne. Saj so neki italijanski mladci tudi oropali dva slovenska bencinska servisa tik ob meji, toda

kaj, nihče si s tem preveč ni belil glave, to se dogaja povsod, Slovenci smo razumeli in se naprej veselili odprtosti novih poti, ki so vodile do novih ciljev. Vsega tega seveda Calderoli ne ve, morda sploh ne pozna Slovenije, morda je sploh ne loči od Romunije ali Albanije. Predvsem pa ne tehta besed, njihove teže, ko govori tjavendan, sploh ne ve, da imajo besede svojo težo, da bolijo, da ostanjejo....

Plačam in zapustim kavarno, grem po molu San Carlo in veter z morja prinaša svežino v te zatohle, umazane ulice. Ko se vozim

proti Sloveniji, na Kras, kmalu pozabim, da sem se pred nekaj desetletji rodila v Trstu in da sem tam preživela otroštvo. V domači vasi mi je lepo, počutim se varno, sredi svojih ljudi. Prebivalci te male slovenske vasi so me pravzaprav naučili, da ne smeš nikogar sovražiti, niti Italijanov, ker so tudi oni ravno taki kot mi: preprosto ljudje. In včasih se nasmejem, ko me imenujejo Trštinka ali ko me sosedja vpraša, ali ji lahko posodim pitir. Ne vem, kaj je to pitir, ampak mož me spomni, da je to vaza in da izhaja beseda pitir iz tržaškega narečja, piter. In najdem tu, v Sloveniji, košček svojega daljnega, ukradenega otroštva.

Suzi Pertot

S 7. strani

Treba je gledati naprej!

Glede predloga SKGZ o neki novi Zvezi Slovencev, žal posredovanega preko medijev, je Terpin podčrtal dejstvo, da je to lahko osnova za diskusijo, ki naj bo poglobljena ob aktivni soudeležbi vseh zainteresiranih subjektov. Sicer je SSK vedno zagovarjala enoten nastop Slovencev in to dokazujejo njena prizadevanja, da se enotnost nastopanja udejanja prav na političnem področju. Dober rezultat na deželni volitvah daje SSK legitimacijo, da vztraja na tej poti, ki jo pomemben del Slovencev očitno podpira. Za novo zakonodajno dobo je kot skupni cilj izpostavil potrebo po skupnem prizadevanju za zagotovljeno zastopstvo v italijanskem parlamentu, saj Demokratska stranka žal ne zagotavlja več izvolitve Slovencev, kar se je zgodilo na deželni ravni, pa tudi sami Slovenci v DS zatrujejo, da smo dobili senatorko bolj zato, ker je ženska, kot zato, da bi bila zagotovljena slovenska prisotnost v rimskem parlamentu.

Igor Gabrovec je poudaril uspeh Slovenske skupnosti na deželni volitvah in podčrtal dejstvo, da bo poleg osebne uveljavitve s preferencami nastopal v luči vseh glasov, ki jih je stranka prejela v treh volilnih okrožjih, kjer je nastopala. Strankarski in svoj uspeh je utemeljil z večletnim delom na teritoriju. Odločitev za kandidaturu je dozorela na skupnih stališčih s SSK glede ključnih interesov naše narodne skupnosti. Tudi on je poudaril željo po nadaljevanju zastavljenega dela in pa pozornost Benečiji, ker je tam še veliko potenciala. Uveljavitev Mihe Corena potrjuje to dejstvo, na katerem je sedaj potrebno graditi. V zaključku je podčrtal svojo lojalnost stranki in odločitvam tajništva. Mara Černic se je osredotočila na potrebo po preseganju ideoloških pregrad na Goriškem. Le-te so še vedno prisotne in večkrat pogojujejo sodelovanje med slovenskimi izvoljenimi predstavniki, kar ne gre v prid splošne koristi. Glede političnega nastopanja Slovencev je primerna oblika sodelovanja, ki jo je Slovenska skupnost vzpostavila z Demokratsko

stranko, ko obe nastopata kot enakopravna subjekta. Za prihodnost slovenske stranke pa bi bilo pomembno začeti s politično šolo za mlade.

Hadrijan Corsi je spregovoril o odprtosti Slovenske skupnosti do vseh Slovencev, ki ni nekaj novega, temveč je prisotna od samega nastanka stranke, saj je npr. na parlamentarnih in evropskih volitvah podpirala slovenske kandidate drugih strank (Bratino, Budina, Volčiča itd.), rezultat na letošnjih volitvah pa potrjuje pravilnost njene strategije. Strinjal se je, da je potrebno Benečiji posvetiti vso pozornost, kjer bo potrebno postaviti stalen stik s teritorijem, da ne bo ta omejen samo na obdobja, ko potekajo volitve.

Marjan Terpin je podčrtal, da je bil vedno glavni cilj SSK delati za interese celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji. Pri tem je potrebno, da politiko slovenske narodne skupnosti vodijo politiki in ne krovne organizacije, ki imajo drugo funkcijo in namen. Prav zato je potrebna skupna slovenska stranka.

Silvan Primožič je tudi poudaril dejstvo, da je bila stranka SSK vedno odprta do vseh Slovencev, kar je edini način, da lahko uveljavljamo naše narodne interese, pa tudi interese celotne skupnosti. SSK je večkrat dokazala, da zna primerno uveljavljati tudi tiste potrebe, ki se tičejo splošnih družbenih koristi, čeprav je njena osnova narodnost.

Na koncu je spregovoril še Štefan Bukovec, ki je izrazil svoje zadovoljstvo ob strankinem uspehu in novoizvoljenemu deželnemu svetniku čestital in voščil uspešno delo.

Julijan Čavdek je nato orisal postopek glede sekcijških kongresov SSK. Pokrajinski svet SSK je sprejel sklep, da morajo biti sekcijški kongresi izpeljani v mesecu maju. Na kongresih bodo sekcije SSK dobile nove odbore, tajnika in predsednika ter delegate za pokrajinski kongres. Številni delegati bo določilo pokrajinsko tajništvo na podlagi statuta stranke in v sorazmerju s pridobljenimi glasovi na zadnjih deželni volitvah. Pokrajinski kongres SSK bo sklican najkasneje do polovice meseca junija.

V iztekajoči se sezoni košarkarskih prvenstev Bor Radenska bo že peto leto zapored igral v državni ligi

V košarkarskih prvenstvih so naše ekipe v iztekajoči se sezoni 2007/2008 podarile svojim pristašem precej več zadoščenej kot postave v ostalih ekipnih špor-

na pragu obstanka. Zaustavilimo pa se tokrat pri našem letos edinem državnem ligašu, peterki Bora Radenska, ki je v ugledni državni C1 ligi preko končnega devetega mesta zane-

skega športnega gibanja v Italiji. V jeseni bodo že peto leto zapored igrali v državni C1 ligi, ki je izjemno kakovostno, v nekaterih okoljih celo profesionalno prvenstvo. Kot amaterji

uvrstili v play-off, lani so obstanek dosegli po dodatnih tekmah play-outa, letos pa so pristali na nikogaršnji zemlji (ki jim jo marsikdo zavida) med končnico za napredovanje in podaljškom za rešitev. V bistvu borovci sodijo v srednji jakostni razred C skupine C1 lige, na kar kažejo uvrstitve na šesto (2004/05), osmo (05/06), deseto (06/07) oziroma deveto mesto (07/08). V štirih sezonah so se utrdili kot lepa realnost lige,

delski cesti krmilo ekipe zaupali mlademu domačemu trenerju, ki so ga vzgajali v Borovem mladinskem sektorju. In slovenski trener iz Loga Andrea Mura je takoj upravičil izbiro ter dosegel prestižen izkupiček 16 zmag in 14 porazov. Začetek je bil sicer težak, saj je v ekipi prišlo poleti do številnih sprememb in prvenstvo se je pričelo s petimi zaporednimi porazi. Odtlej je moštvo igralo vse bolj in je redni del prvenstva (marec in april) kljub težkemu razporedu končalo s sedmimi zmagami v poslednjih osmih srečanjih. Tako so v zadnjem krogu z zmago proti močni Vicenzi Borovi fantje na domačih tleh pred polno tribuno na Prvem maju (številna prisotnost navijačev je stalnica) proslavljali konec res uspešnega leta.

Za dosežek so zaslužni prav vsi, od zdrave uprave do zvestih pokroviteljev pa do glasnih navijačev, vseh športnih delavcev, strokovnega štaba in seveda igralcev. Dolgoletni stebri ekipe so veterani Štefan Samec, ki se je vrnil na igrišče januarja in poskrbel za pravi zasuk v Borovi sezoni, Niko Štokelj, Stefano Babich in Marzio Krizman. Pravo dozo izkušenj sta letos vnesla povratnik Giancarlo Visciano in zanesljivi Alan Burni. Dodano vrednost pa predstavljajo mladi, ki jih je Košarkarski klub Bor sam vzgajal doma. Po treh letih v višji ligi se je pred to sezono vrnil Ivan Kralj in odigral znotraj Murovega sistema ključno vlogo. Tu pa so še odlični Miko Madonia, Daniel

HOKEJ IN LINE	
Moška A1 liga - play-out:	Palet Kwins Zadrzna kraska banka - Mammoth Latina 7:2. Palet je dosegel obstanek v ligi.
NAMIZNI TENIS	
Ženska A2 liga - play-off:	Kras Zadrzna kraska banka - Castelfaffredo 0:4
TENIS	
Moška B liga:	Gaja - Treviglio 3:3
Ženska C liga:	Maniogo - Gaja 0:4
NOGOMET	
Elita liga:	Vesna - Gonars 2:0, Juventina - Union 91 0:4. Juventina in Vesna sta izpadli v promocijsko ligo.
Promocijska liga:	Capriva - Kras Koimpex 1:0
1. amaterska liga:	Primorec - Gradese 3:0, San Sergio - Savodnje 7:4, Ruda - Primorje Interland 2:0. Primorje je nazadovalo v 2. amatersko ligo.
2. amaterska liga:	Breg - Lucinica 2:2, Zaria/Gaja - Costalunga 3:0
3. amaterska liga:	Mladost - Aiello 2:3
ODBOJKA	
Ženska C liga:	Sloga List - Porcia 2:3
Moška D liga - play-off:	Fincantieri - Olympia Tmedia 0:3; Olympia napredovala v C ligo!
Ženska D liga:	Govalley Kmečka banka - Il Pozzo 2:3, Kontovel - Fiume Veneto 2:3, Bor/Breg Kmečka banka - Reano 1:3

tih. Na deželni ravni stopa Jadranski Mark v končnico za napredovanje iz C2 v C1 ligo v vlogi velikega favorita. V D ligi je tudi Breg na pragu nastopa v play-offu, Kontovel/Sokol pa

sljivo dosegla obstanek in nastope sklenila že pred desetimi dnevi.

Košarkarji Stadiiona Prvega maja predstavljajo sploh že vrsto let eno svetlih točk sloven-

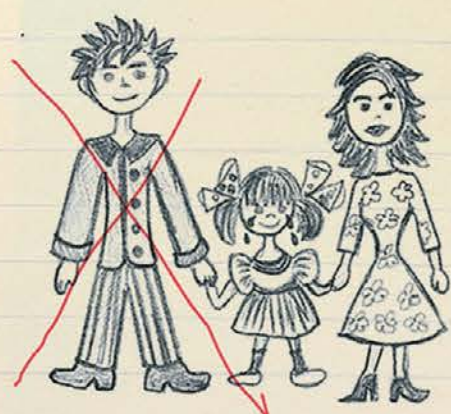
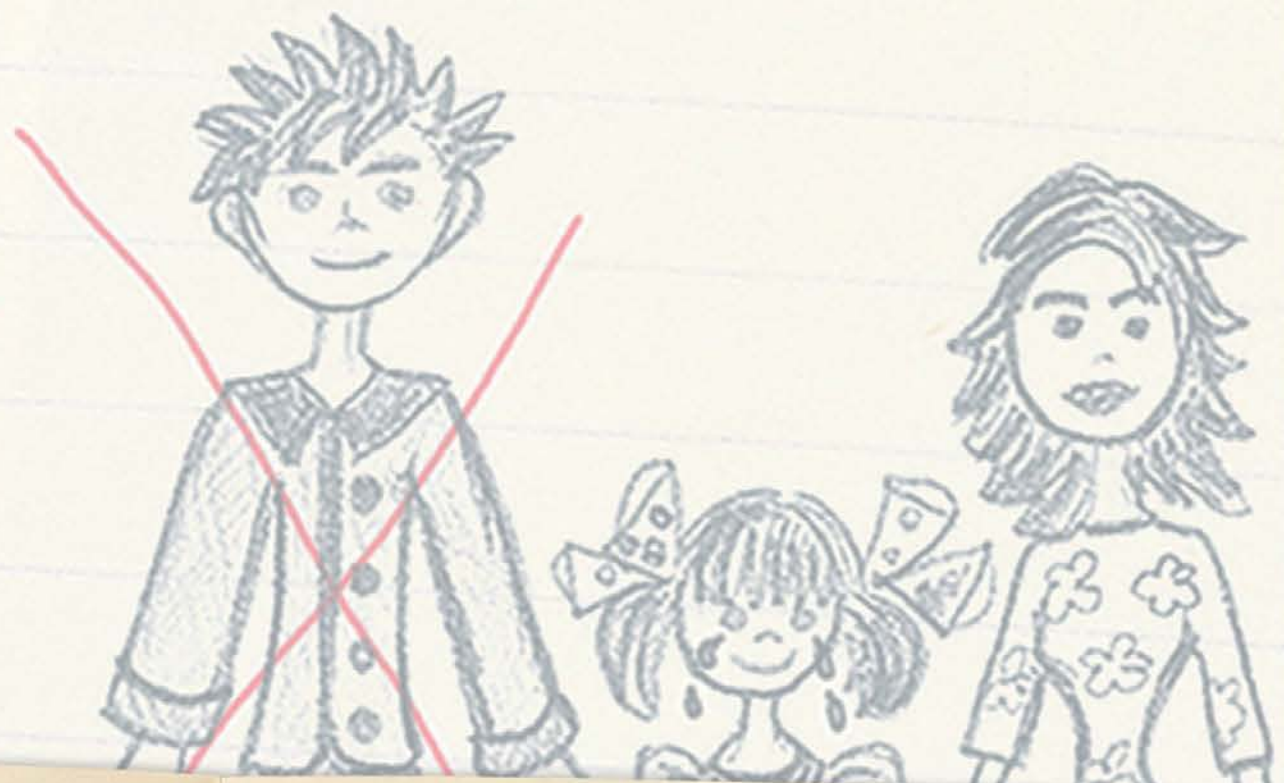
in najbrž sredina z najnižjim proračunom v ligi Svetoivančani v tej konkurenci dejansko uredničujejo čudeže. V dosedanjih prvenstvih na državni ravni so se bel-zeleni dvakrat

ki jo spoštujejo in cenijo v celotnem Trivenetu, kjer se prvenstvo (letos je bilo sedem ekip iz FJK in devet iz Veneta) odigrava. Pred letošnjo sezono so na Vr-

Crevatin in Miran Bole ter vedno koristna Sandi Zeriali (iz Bregove šole, saj društvu plodno sodelujeta na mladinski ravni) in Matej Nadlišček. Ravno ta skupina mlajših, a že preverjenih košarkarjev jamči prihodnost Radenske, ne smemo pa pozabiti, da ima Bor tudi dva svoja talentirana fanta (letnik 1988 Daniel Batich na Siciliji v Canicattiju, letnik 1987 Peter Sosič pri tržaškem Accegasu) v višji B2 ligi.

PATRONATO
INAS
C I S L

Istituto Nazionale Assistenza Sociale

Dragi očka, spomnim se,
da si nekega dne odšel
delat in.....
se nisi več vrnil.....

www.dilegrafic.it

“Da se ne bi zgodilo nikdar več !!”

INAS je patronažna služba sindikata CISL, ki vam nudi pomoč na področju pokojninskega zavarovanja, skrbstva in socialnozdravstvenih zadev.

Če hočete vedeti, kje je vam najbližji sedež INAS-a,
obiščite spletno stran www.inas.it ali kličite
na zeleno številko “800 001 303”